

HAJDÚ-BIHARI

XXXVIII. ÉVFOLYAM
69. SZÁM

ÁRA: 1,80 FORINT

1981. III. 22.,
VASÁRNAP

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

EMLÉKE MA IS LELKESÍT

Koszorúzás és ünnepi megemlékezés a Tanácsköztársaság alkalmából

Az idén talán az első iga-
zi tavaszi napsütésben gyü-
lekeztek szombat délelőtt az
üzemek, intézmények dolgo-
zói, a tanulóifjúság képvisel-
ői Debrecenben, a tanács-
köztársasági emlékműnél,
hogy részt vegyenek az
MSZMP Debrecen városi Bi-
zottsága és a Debrecen városi
KISZ-bizottság által a
Magyar Tanácsköztársaság
kikiáltásának 62. és a KISZ
zászlóbontásának 24. évfor-
dulója alkalmából rendezett
koszorúzási ünnepségen.

A honvéd helyőrség zene-
kara eljátszotta a Himnuszt,
majd *Bander Hajnalka*, a
Stúdiószínpad tagja szavalt
Ady Endre *A tűz márciusa*
című versét. Ezt követően
Pataki György, az MSZMP
Debrecen városi Bizottságá-
nak titkára mondott ünnepi
megemlékezést. Beszédében
felidézte a több mint hat
évtizede lezajlott proletár-
forradalom vívmányait, törté-
nelmi tapasztalatait, jelen-
tőségét, majd így foly-
tatta:

— A magyar nép hősiés
harca ellenére a Magyar Ta-
nácsköztársaságot az antant
fegyveres intervenciója le-
verte. A bukás keserű volt,
de a dicsőséges 133 nap fel-
emelő tanulságokkal szol-
gált népünk számára. Meg-
mutatta pártunk, munkász-
tályunk vezetői elhivatottsá-
gát, népünk szabadságvá-
gyát, forradalmi lendületét.
A forradalmi példa ösztön-
zést és értelmet adott a dol-
gozó nép további harcához.
Emléke ma is lelkesít, tettek-
re ösztönöz.

Ezt követően az ünnepség
szónokja megemlékezett a
Magyar Kommunista Ifjúsá-
gi Szövetség huszonnégy éves

múltjáról, eredményeiről.
Szólt a ma forradalmiságá-
nak kritériumairól, a kom-
munista ifjúság előtt álló to-
vábbi feladatokról.

Az ünnepi megemlékezés
után a párt-, állami és tár-
sadművelési szervek, üzemek és
intézmények jelen levő kép-
viselői megkoszorúzták a
tanácsköztársasági emlékmű-
vet. Az MSZMP Hajdú-
Bihar megyei, Debrecen városi
és Debreceni járási Bi-
zottsága nevében *Fülöp János*,
Pataki György és *Bán-
szegi József*; a Hajdú-Bihar
megyei és Debrecen városi
Tanács képviselőiben *Gál
István* és *Tikász Elek*, a Var-
sói Szerződés értelmében
ideiglenesen hazánkban álló-
mászó szovjet alakulatok
képviselőiben *D. Sztárov*,
V. Borsjov *M. Lebegynyec*
és *Sz. Muravjov* helyezett el
koszorút. A KISZ Hajdú-Bi-
har megyei, Debrecen városi
és Debreceni járási Bizott-
sága koszorúját *Szórádi Sán-
dor*, *Varga László* és *Med-
veczki Márton* helyezte el.
A magyar fegyveres erők,
a honvédség, a megyei rend-
őr-főkapitányság és a megyei
munkásőr-parancsnokság
képviselőiben *Szentei Jó-
zsef*, *Kollár János* és *Har-
mati Gábor*, a Szakszervezetek
Megyei Tanácsa nevében
Szendi Sándor, *Zsurovits
Sándorné* és *Dankaházi Ján-
os*, a Hazafias Népfront me-
gyei és városi elnöksége kép-
viselőiben pedig *Herczku József*-
né, *Barcsi József* és *Kozezda
Tibor* helyezett el koszorút.

Koszorút helyeztek el a
Magyar Gördülőcsapágy
Művek, a Debreceni Orvos-

Elhelyezik koszorúikat a KISZ megyei, városi és já-
rási bizottságának képviselői

tudományi Egyetem képvisel-
ői is. Ezekon kívül elhelyez-
ték a megemlékezés virágait
a középiskolai pártbizottság,
a KEVIEP, a Hajdú-Bihar
megyei Vendéglátó Vállalat,
a Kossuth Lajos Tudomány-
egyetem KISZ-bizottsága, a
Tanács Építőipari Vállalat,
a Hungária Műanyag-feldol-
gozó Vállalat, a Zeneművé-
szeti Főiskola és a Kereske-
delmi Szakközépiskola
KISZ-bizottsága képviselői.

Az ünnepség az Interna-
cionálé hangjaival ért véget.
Tizenegy órakor koszorúzá-
si ünnepséget tartottak a
debreceni Köztemetőben le-
vő veterán emlékműnél is,
ahol a Debrecen városi párt-
bizottság, a városi tanács, a
tömegszervezetek és -moz-
galmak, valamint a ME-
ZŐGÉP Vállalat, a MÁV
pártbizottsága, a Béke Tsz,

az AFIT XIII. számú Autó-
javító Vállalat pártvezető-
sége, az Állatforgalmi és
Húsupari Vállalat pártve-
zetősége, az Erdészeti pártve-
zetősége, valamint a Gabo-
naforgalmi és Malomipari
Vállalat pártalapszervezete
emlékeztek koszorúikkal a
munkásmozgalom harcaira.
A város üzemi-intézményi
dolgozói is elhelyezték a
megemlékezés virágait.

A nap folyamán délelőtt 9
órákor a városi pártbizott-
ság, a városi tanács és a Ha-
zafias Népfront városi Bi-
zottsága képviselői babér-
koszorút helyeztek el a váro-
si tanács falán levő Leo
Rothziel emléktáblánál, a
kerületi pártvezetőségek pe-
dig 11 órakor koszorúzták
meg az egykori Margit mun-
kásotthon helyét jelölő em-
léktáblát.

A Hajdúhadház-Téglás AFÉSZ vegyes kara. Vezé-
nyel: Vass Sándor

„Tisza partján

mandulafa virágzik”

Szövetkezeti dalostalálkozó Debrecenben

Mint arról a Napló hirt
adott, szombaton, március
21-én 17 Borsod, Szabolcs-
Szatmár és Hajdú-Bihar me-
gyei szövetkezeti kórus rész-
vételével kétnapos szövetke-
zeti dalostalálkozó kezdődött
Debrecenben, a Bartók Te-
remben.

A dalostalálkozón elsőnek
a nyírcsahelyi vegyes kar lé-
pett dobogóra, őket meg-
nyolc énekkar követte. A
kórusok bemutatója után
összkaros éneklés, ünnepe-
lyes zászlószalagozás zárta a
napot.

Szombaton délután a kór-
usokat és a közönséget
Gazda László, a megyei párt-
bizottság osztályvezetője
köszöntötte. Megnyitó beszé-
dében méltatta a Bartók ál-
tal is nagyra becsült dalkul-
túra történelmi korszakokat,
világörseket, országokat
összekötő jelentőségét, em-
berformáló szerepét.

A nyolcadik országos szö-
vetkezeti dalostalálkozó te-
rületi dobogója ma, vasár-
nap délelőtt 11 órai kezdettel
folytatódik. A 17 kórus meg-
hallgatása után dönt a zsü-
ri — elnöke *Turcsányi Emil*,
tagjai *Nógrádi László* és
Alföldi Boros István — ar-
villágréseket, országokat
összekötő jelentőségét, em-
berformáló szerepét.

Eredményes ellenőrzés

Javult

a hajdú-bihari pénzügyi fegyelem

A vállalatok, gazdasági
egységek gazdálkodását el-
lenőrző a megyében a Pénzü-
gyminisztérium Bevételei
Főigazgatóságának debreceni
területi igazgatósága. Az el-
múlt esztendőben a megyei
gazdálkodó szervek több mint
ötven százalékát — 170 egy-
séget — vizsgálták, s figye-
lemmel kísérték a módosított
gazdasági szabályozók gya-
korlati érvényesülését is. A
gazdálkodás pénzügyi muta-
tóinak, elsősorban a vállala-
tok eredményének alakulását
elemelve a nehéz gazdasági
helyzetbe került vállalatok
piaci pozíciójának megítélésé-
hez, helyzetük javításához
adtak segítséget.

ban itt történt a legtöbb el-
marasztalás, rendszeres és is-
mételődő mulasztások miatt.
A feltárt hibák nagyrészt a
belső adatfeldolgozás ponttal-
anságaiból, az alkalmankénti
felületes belső ellenőrzés-
ből és nem ritkán a gondat-
lan munkavégzésből származ-
nak. Továbbra is jellemző,
hogy gazdasági egysé-
geink jelentős részében a
költségeket nem a tényleges
kiadás időszakára számolják
el. Helytelenül végzik a hosz-
sabb időszak alatt elszámol-
ható ciklikus költségek egy
időszakra történő megállapí-
tását. Az anyagköltségeket
pontatlanul állítják össze, s
az állóeszközök leírásának
költségeit nem helyesen mun-
kálják ki.

Az 1980-ban ellenőrzött
gazdasági egységek 66,4 szá-
zalekánál 91,2 millió forint,
eredményt növelő hibát tár-
tak föl. A vállalatok, szövet-
kezetek 68,2 százaléknál 86,8
millió forint eredményt csök-
kentő tényezőt találtak. Fontos,
hogy mindezek mellett
39,8 millió forint adóhiányt és
21,4 millió forint feleslegesen
befizetett adót találtak az el-
lenőrök. A különböző pénzügyi
igénybevitelre a jogszabályi
hézag is lehetőséget nyújt,
mert a különböző számlákra
történő átutalások kötelező
időpontjait meghatározták, de
a teljesítés elmulasztása ese-
tén nincs joghátrány.

A bevezetőben jelzett vi-
szonylag nagy összegű pénzü-
gyi adómódosítások és rend-
ellenességek ellenére a PM
Bevételei Főigazgatóság debre-
ceni területi igazgatóságának
szakemberei megállapították,
hogy az ellenőrzött egységek
pénzügyi fegyelme, számvite-
li bizonylati rendje javult.
Különösen a minisztériumi
vállalatoknál fordítanak figye-
lmet a korábban kifogá-
solt területek szabályozására.
A tanács gazdálkodó szervek
esetében is elfogadható a szá-
bályok betartása, egyedül a
szövetkezeti szektorban íté-
lhető az átlagosnál kedvezőt-
lenebbnek a pénzügyi-gazdál-
kodási fegyelem.

A legfontosabb a belvív leeresztése

Nehéz tavasz előtt a mezőgazdaság

Március első hetétig szép,
lassú volt az olvadás s aztán
meg-megújultak az esők.
Igaza van a mondásnak,
hogy a márciusit „ki kéne a
földből ásní!” Szerdától csü-
törtökig aztán minden eddi-
ginél rosszabbá vált a hely-
zet. Végignézvén a sok éves
márciusi csapadékátlagokat,
az idei rekordot döntött. A
sokéves 34 millimétert mut-
tat, az idei 65 millimétert.
— Nyírábrány és Komádi
térsgében. Biharban 55 mil-
liméter eső hullott.

Még a löszhátú részek is
csillognak, s nemcsak itt-ott
váltak beltengerré a szántók

és a vetések. Elég volt a 4-
es főúton Kabáig végigmen-
ni, hogy erről meggyőző-
d-hessünk szombaton.
Most tehát a legfontosabb
mezőgazdasági munka a bel-
vízleeresztés. Ha máshová
el nem vezethető a vetésről
a víz, a gyepterületek, a la-
posabb szántók is gyűjtő-
helyé válhatnak időlegesen.

A felvétel a Keleti-főcsatorna mögött, a hajdúszoboszlói hídnál készült (Fotó: Nagy
Gábor)

A talaj telített. Nem tud-
ja, nem tudta befogadni az
esőzéseket. A pénteki, me-
gyei tanácsai statisztika sze-
rint Hajdú-Biharban 50 ezer
hektár föld került víz alá.
Ebből 28 ezer hektár szántó,
15 ezer hektár vetés!

A felmelegedés különösen
nagy veszéllyel fenyeget, hi-
szen a zöldülő vetés 8-10
napnál tovább nem bírja víz
alatt. Ugyanakkor elcsúszhat
a kora tavasziak — a borsó,
a cukorrépa, a tavaszi árpa
— vetésideje.

LÓNAPTÁR
ÉVEL EZELETT, 1806.
ZÜLETTE, ÉS 66 ÉVES
EN HALT MEG BE-
REZ, INDIÁN SZÁR-
BI ÁLLAMTÉRFI, HA-
K INDIÁN PARASZ-
ÁGA SAJÁT EREJÉBŐL
NYOLC ÉVI ÉS OL-
GI TANULMÁNYOKAT
VEDÉKÉNT ELSŐSOR-
OK PROBLÉMÁIVAL
DIÁNOKAT VÉDETTE A
KÉPVISELŐVÉ VÁ-
8-TÓL OAXACA TÁR-
NYOZÓJA LETT. 1839.
LIBERÁLIS POLITI-
SZÁMÚZTÉK AZ OR-
DIKTÁTOR — SAN-
ÁSA UTÁN JUAREZ A
NYBAN IGÁZSÁG-
E. EBBEN A MI-
JESZTETTE ÉLŐ AZ
TÖRVÉNYJAVASLATOT,
BI REFORMÁLTOT-
SE VOLT. KÉSŐBB
RMÁNYOZÓJA, MAJN
EELSŐBB BÍROSÁG
MEXIKÓI ALKOT-
TÖRVÉNY ÉRTÉLMÉ-
AZ EGYHÁZI ÉS VI-
MEGZSÚNTETÉSÉT
LÉN KÖZTÁRSASÁGI
TÁK. KIVÁLÓ PO-
SZERVEZŐKÉNT A
DÖKBEN IS MEG-
TELETES
RKESZTŐ
Ferenc
: 12-144
erőszámai:
79,82
A reneszánsz
észetről nyílik
us 23-án 15
ben, az Ybl
pari Műszaki
Déri Múzeum
HÉNYEK
ke Mtsz érte-
g, hogy a hortó-
legelőre merino
fizetés megkez-
szombat ki-
ap 8-12-ig a
alatti pénztár-
hez állatorvosi
(X)
atártott, hogy
a téhen mes-
yítésének díja
130.— Ft. Már-
termékenyíté-
hatalmas ren-
összegeben to-
sekk. Tiszántúli
nékenyítő Al-
es fogyasztóin-
si irodánkat
a Baththyány u.
igényesen, át-
helyezzzük a Tiz-
zafési irodájá-
s alá. Befize-
pentegetik 7.00-
7.00-13.00-ig
debreceni kiren-
eceni Közüli
oztatja a köz-
evőket, hogy
án, reggel 8
rida—nagyrke-
4+500—10+600
ótt az útbur-
k megelőzése
összűlykor-
vezet be. A
lom jelzésére
n kihelyezett
vábbá Henci-
közégekben
előjező táblák
edésben részt
március 27-
g a Thomas
nácsköztársá-
Dezső utcáján,
útján a Há-
Bárcius 21. té-
ut 27. szám,
végig, Gyón-
la végig. (X)
folyam indul
Attila Műve-
rös Hadsereg
szere: április
ók részére 7-
rás foglalkoz-
anfolyam dí-
tkezni lehet
kivételével
s 16—19 óra
ház gondno-
inket, hogy
dönket 1981.
vltjuk. Deb-
Gyógyfürdő
zetközi éve
ek, brigád-
felfújás-
az Országos
nyitotta a
sa lebonyolí-
—372 446-1111
vőben vala-
átutalását e
esíteni. Bri-
nélyek köz-
postautal-
tanács vb.
(II. emelet)
szerezhetők.
Tanács V.
Debrecen.
Debrecen.
Felelős
100 forint —

Egy hét a világpolitikában

HÉTFŐ: Szovjet—laoszi csúcstalálkozó Moszkvában, Leonid Breznyev és Kayson Phomvihane részvételével — Elvetelt puccskíséret Mauritániában — Heves belpolitikai viták Iránban — Letartóztatások Pakisztánban.

KEDD: Dél-afrikai támadások Angolá, Mozambik és Botswana ellen — Az argentin államfő Washingtonban — Több konzervatív képviselő saját kormányával szemben foglal állást a költségvetési szavazás során Londonban.

SZERDA: Chnoupek csehszlovák külügyminiszter Moszkvában — Edward Kennedy ötpontos javaslata az Egyesült Államok salvadori beavatkozásának korlátozására — Fokozódik a francia elnökválasztási küzdelem.

CSÜTÖRTÖK: Kádár János és Stanislaw Kania budapesti találkozója — A nyugat-európai szocialista pártok tanácskozása Párizsban — A Szaljut-6 űrállomás hűszerződik fordulata a Föld körül, fedélzetén az új párossal.

PENTEK: Genscher nyugatnémet külügyminiszter Varosóban — A társadalmi feszültség újabb jelei Lengyelországban, a Szolidaritás szakszervezet felfüggeszti a tárgyalásokat — A Biztonsági Tanácsban elítélik a dél-libanoni provokációkat — Haig szélsőséges kijelentései a kongresszusban.

SZOMBAT: A japán külügyminiszter washingtoni útja — Véget ért a lipcsei vásár.

A HÉT HÁROM KÉRDÉSE

Miért hívták össze idő előtt a NATO-tanácsot?

A meteorológiai tavasz után a héten beköszöntött a csillagászati tavasz is, lassan-lassan enyhébbre fordul az idő. A világpolitikai klímában azonban nem egészen ilyen folyamatok érvényesülnek. Washington irányából különösen fagyos hullámok érkekelhetők. Az alkalom valójában rutinszerűnek volt mondható: a következő esztendő katonai és gazdasági segélyprogramjával kapcsolatban a kongresszusban meghallgatták Haig külügyminisztert. Az amerikai diplomácia új vezetője azonban elsősorban vádaskodásra és hisztériakéltre használta fellépését. Elővette a „szovjet fenyegetés” régi lemezét, s többek

gi főtanácsadó egyik magas rangú beosztottja egyenesen háborúval zsarolt. Olyannyira durván, hogy a Fehér Ház szóvivője hivatalosan elhatározta magát a szélsőséges véleményétől, s más óncéfolatokban sem volt hiány. Washington magatartása mindenképpen visszataszító és veszélyes, de különösképpen az a mostani időszakban. Hiszen válasznak várnak az SZKP kongresszusán előterjesztett bekezdéseket, amelyeket Leonid Breznyev levél formájában is eljuttatott a legjelentősebb fejlett tőkésországok vezetőihez. Az atlanti szövetségesekre és Japánra kétségkívül máris hatott az

Strasbourg közelében csücsértekezleten találkozott a nyugatnémet kancellár és a francia elnök. Helmut Schmidt és Giscard d'Estaing — képünkön a két ország külügyminiszterének társaságában — többek közt a kelet—nyugati kapcsolatokat vitatta meg

A héten kiújultak a harcok az iraki—iráni frontvonal több szakaszán. Képünkön: egy iráni asszony házának romjai előtt az Ahvaz városát ért iraki rakétatámadások után

nácsát, a soros színhelyre, az olasz fővárosba. Előreláthatólag a római megbeszélés-sorozat alakulhatnak ki a NATO-válasz elemei. Bizonyos körvonalak már kibontakoztak: az amerikaiak egyelőre elutasítják a tárgyalásokat, illetve a tárgyalások elvi elfogadása mellett lehetetlen feltételeket támasztani — a NATO többsége, beleértve Párizst és Bonnt, hajlékonyabb álláspontra helyezkedik. Igaz, nehezen vonhatják ki ma-

gukat a nagy szövetséges befolyása alól.) Az amerikai sajtó kedvelt fogásai közé tartozik, hogy rendszerint mérleget von az új elnök első száz napját követően. Reagan elnökségének valóban csak a kezdetén vagyunk, jóllehet mozgalmasságban nincs hiány. Ez a száz nap éppen a római NATO-tanácskozás előestéjén jár le, s ezáltal valóban módot nyújt majd az új amerikai kormányzat politikájának megalapozottabb értékelésére.

Miért szaporodtak meg a dél-afrikai támadások a szomszéd országok ellen?

A dél-afrikai repülőgépek és különleges osztagok a héten három szomszédos országba hatoltak be, jelentős anyagi veszteséget okozva, emberek életét követelve. Angolába, Mozambikba, sőt a Botswana köztársaságba, a hajdani becsuánaföldre is. Az első határsértés esetében még „tévedésre” hivatkoztak, azután nyíltan megfogalmazták a sorozatos agressziók indokait.

Angolát azért vették célba, mert a Cunene határfolyó másik oldalán elterülő Namíbiából sokan átmenekültek Angolába a dél-afrikai gyarmatosító elnyomás elől. Ezért bombázzák a menekülttáborokat és segítik azt a Savimbi, aki maratócaivaj fellép a népi Angola ellen, falvakat gyújt fel, gyilkos merényleteket hajt végre. Mozambikot

az idén már harmadszor támadják, mert a Dél-Afrikában betiltott ANC (Afrikai Nemzeti Kongresszus) több vezetője ott él és dolgozik kényszerű emigrációban. Botswana ugyancsak menedéket nyújtott Dél-Afrikából átszökött családoknak. Dél-Afrika tehát nem először hajtott végre támadást független szomszédországai ellen, de míg eddig igyekezett ezeket leplezni, most szinte nyíltan, tetszelegve vállalta a nemzetközi jogot sértő behatolásokat. A biztatás ehhez az óceánon túlról érkezett: az új amerikai kormányzat jel-szavát vették át. Pretória is a „terrorizmus elleni harcról” beszél, amikor fellép azok ellen, akik tiltakoznak a gyarmatosítás és fajüldözés ellen, jogos felszabadítási küzdelmet folytatnak.

Mi történik Pakisztánban?

Ziaul Hak, pakisztáni tábornok-elnök a legkézenfekvőbb megoldást választotta: másokra mutogat, másokat vádol. Pedig az eltérített repülőgéppel hosszúra nyúlt drámája, valamint a kísérő jelenések — függetlenül attól, hogy a gépeltérítést, a túszerződés módjait messzemenően el kell ítélni — fényt vetettek Pakisztán belső helyzetének ellentmondásaira.

Több mint három és fél esztendeje katonai diktatúra uralkodik az országban s egyre inkább fokozza a belső elnyomást. Mindez oda vezetett, hogy februárban az addig egymással viszálykodó kilenc ellenzéki csoport közös bizottságot állított fel és akció-

egységre lépett. Az elnök ket-tős taktikával válaszolt: egy-részt újabb letartóztatások következtek, másrészt kormányátalakítást határozott el, hogy egyes ellenzéki politikusokat miniszteri tárcával kenyeressen le. Ez utóbbi manőver nem sikerült, mire — a gépeltérítést is ürügyként használva — további terror-intézkedések következtek. Ami viszont még jobban összekovácsolja az ellenlerőket: egymást követik a városi megmozdulások (diáküntetések, sztrájkok, az ügyvédek, orvosok és újságírók tiltakozása), igaz, a falusi körzetekben viszonylagos csendről beszélhetünk.

Réti Ervin

Újabb feszültség Lengyelországban

A lengyelországi Bydgoszcz városában pénteken folytatta munkáját az a kormány által kiküldött szakértői csoport, amely a csütörtökön történt incidens okait vizsgálja ki. A vizsgálatot a lengyel főállamügyész helyettese vezeti.

A PAP lengyel hírügynökség jelentése szerint a vizsgáló bizottság már pénteken a kora hajnali órákban munkához látott. Meghallgatták a vajdasági tanács ülésén részt vett személyeket, tanulmányozták az ülés dokumentumait és jegyzőkönyvét. A főügyész helyettese első összefoglaló nyilatkozata így körvonalazta a történeteket:

— A legutóbbi tanácsülés napirendjén szerepelt a vajdasági gazdasági fejlesztési kérdéseinek áttekintése. Az ülésre meghívták a Bydgoszcz városi „Szolidaritás” üzemi szakszervezeti bizottságának képviselőit is. A tanácsülésen az egyik munkacsoport elnöke azt javasolta, hogy a gazdasági tervet a tanács szakbizottságában ismételtén vizsgálják meg, s ezzel összefüggésben az ülés elhalasztását, illetve egy közeli időpontban történő összehívását is ajánlotta. Ezt a javaslatot az ülés résztvevői megszavazták, s a tanácskozás ezzel véget ért.

— A tanácsülés elhalasztását követően a „Szolidaritás” helyi szervezetének néhány tucat képviselője a teremben maradt. Ők úgy vélték, hogy a tanácskozás „manipuláltak”, s az ülés tudatosan szakították meg annak érdekében, hogy a „Szolidaritás” ne fejthesse ki álláspontját a gazdasági fejlesztéssel, a szakszervezeti tevékenységgel és a mezőgazdasággal kapcsolatban. A „Szolidaritás” képviselői többszöri felszólítás ellenére sem voltak hajlandók távozni a teremből, s a csoport vezetőjével, a helyi üzemi bizottság vezetőjével folytatott tárgyalások sem vezettek ered-

ményre. Csak ez után került sor közrendvédelmi erő igénybevételére, s ennek segítségével kiürítették a termet. A rendőrök felszerelése között nem volt fegyver, gumibot és rohamsisak. Szolgálati kötelezettségük teljesítése közben határozottak voltak, de nem durvák. A vizsgálat eddigi megállapításai szerint a vajdasági tanács ülésstémén kívül került sor tetlegességre, aminek következtében többen megsérültek.

A szakértői csoportba az Egészségügyi és Társadalombiztosítási Minisztériumból kiküldött munkatárs a körhözban felkereste a sérteket. A PAP hírügynökség jelentése szerint három sértett állapota súlyos.

A főállamügyész helyettese kijelentette, hogy a szakértői csoport munkája egyoldalú vizsgálatra támaszkodik, mivel a „Szolidaritás” címére küldött meghívás a csoport tevékenységében való részvételre, válasz nélkül maradt.

A lengyel hírügynökség beszámolója szerint az országban pénteken növekedett a feszültség, s a bydgoszcei események nyomán több helyütt sztrájkkészségeket hirdettek. Immár Bydgoszczban tartózkodik Lech Walesa, az Országos Egyeztető Bizottság elnöke és a „Szolidaritás” több vezetője. A bizottság elnöksége úgy döntött, hogy elzárkózik a hatóságokkal való mindenféle tárgyalás elől és országos sztrájkkészségeket hirdet. Az elnökség március 23-ra a kialakult helyzetben előadódó feladatok végrehajtására hívta fel a „Szolidaritás” valamennyi tagját.

Wojciech Jaruzelski miniszterelnök — mint jelentették — pénteken kifejezésre juttatta ama véleményét, hogy a jelenlegi feszült helyzetben igen szükséges a tárgyalások folytatása, az állandó párbeszéd, a konfliktusok türelmes kivizsgálása.

Tiszacsege hagyva hosszút az esőre. Már-már azt helyen járunk: dunk: ez le MEZŐGÉP V méz gyáregyse szíról mutatja udvarán össze alkatrészek p feketéllő sora nem is igen k A kétszázi számláló gyár szerint megsz életét éli. Emi kész Kertitox földi permete amott földmúzik a sárral és saját kivitelez

Pár perces

szereleocsarnok nyújtózkodnak hogy esztendő a szabad ég elkesztült gyár szerelő műhe Pár perc tőrül a gyárból resünk. Szöke mernők, műsz zető bő egy gyáregység k pártalapszerve kára. Ahogy elevevitendő ülnök egy szobába, látm zen kezd a d határozott, em ember (37 es gosan sorolja tállyba önmaga — Hát az é nak bizony Itt dolgozom tással 1970 má nek az emberc pártcsoporthiz de egyéb pár nemigen vol pártvezetőség tam a tagja. tavalj január csit megpelet ság hogy a nem engem ja cióra. A jelöl során merül vem, de a nyitl jan sem engé listára. Akkor érintkezések — között konkrét kereskedelmi, üzleti tárgyalások — a lipcsei vásár után is folytatódnak, többek között a tavaszi Budapesti Nemzetközi Vásáron. (MTI)

Befejeződött a lipcsei vásár

Szombat délután bezárta kapuit a világ legjelentősebb szakvásárának számító lipcsei tavaszi vásár. A nemzetközi gazdasági seregszemlén 67 ország — köztük Magyarország — több mint 9 ezer kiállítója vett részt, s arra 100 országból érkeztek látogatók, elsősorban szakemberek.

A vásár NDK-beli rendezői a mostani bemutatót a legsikeresebb lipcsei vásárok közé sorolják.

A Lipcseben most bemutatott magyar termékek — amint már jelentettük — 5 aranyérmert szereztek a vásáron, közülük az egyiket a világhírű jeni Carl-Zeiss kombináttal közösen. A magyar résztvevők tevékenységét a vásáron mindenekelőtt az határozta meg, hogy lehetségesnek és fontosnak tartjuk a magyar—NDK árucseré-forgalom további bővítését. Ezt

juttatta kifejezésre az is, hogy a tavaszi vásár magyar vendégei között volt Havasi Ferenc, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KB titkára és Vas János külkereskedelmi miniszterhelyettes, aki többek között Horst Sölle NDK külkereskedelmi miniszterrel is tárgyalt. A magyar külkereskedelmi vállalatok tárgyalásai és üzletkötései mindenekelőtt az 1981. évi kölcsönös áruszállításokra vonatkoztak, egyben azonban felölték az 1982-es forgalom előkészítést, s tartalmazták az 1981—85-ös tervidőszak magyar—NDK együttműködésének további részleteit is.

A magyar—NDK gazdasági érintkezések — közöttük konkrét kereskedelmi, üzleti tárgyalások — a lipcsei vásár után is folytatódnak, többek között a tavaszi Budapesti Nemzetközi Vásáron. (MTI)

„Nedves takarítás” az űrben

A nagytakarítás volt az egyik legfontosabb teendő szombaton az új szovjet űrepedáció számára. Vlagyimir Kovaljonok és Viktor Szavinij úgynevezett „nedves takarítás” végezték: nedves ruhával portalanították a berendezések felületét, az űrállomás belsejét. A hét utolsó napjára valamivel könnyebb feladatot kaptak az űrhajósok, akiknek eddig nem volt még igazi pihenőnapjuk a Szaljuton. A hét vége programjához tartozik a beszélgetés a családdal: a kétoldalú kapcsolatot rendszeresen fenntartják az expedíció tagjai és családtagjaik között. Ilyenkor egyébként a földi irányító központ kapcsolja saját rádióvevőberendezését, hogy biztosítsa a beszélgetés magánjellegét.

A két űrhajós szombaton tetszettel is foglalkozott, s emellett elvégezte több tudományos berendezés üzembe helyezését is a nemskóra meginduló kutatómunkára

A javítások már gyakorlatilag véget értek. A többi közt az Szaljut egyik televíziós kameráját is meg kellett javítani, ez azonban — az elektronikában és az optikában egyaránt szakértő Szavinij számára — nem okozott különösebb nehézséget. Az orvosi vizsgálatok során ezúttal az űrhajósok szív működését vizsgálták a földi orvosok a telemetrikus műszerek segítségével: az eredmény teljesen kielégítő, a Szaljut személyzete egészséges, állt a tartós súlytalanságra.

Kovaljonok és Szavinij már korábban elbúcsúzott a Progress 12 teherűrhajótól: a Progresszt lekapcsolták a Szaljutról. Pénteken földi irányítással a teherűrhajót lefékeztek, s az a megadott körzetben eljutott a légkör felső rétegébe és megsemmisült. Az űrállomásnak így egyik összekapcsoló berendezése szabadabbá vált, újabb űrhajó fogadására kész. (MTI)

Az Egyesült Államok rekordnagyságú katonai kiadásokat irányoz elő az idei költségvetési tervezetben. Képünkön: Caspar Weinberger hadügyminiszter (jobbra) a képviselőház védelmi albizottságának ülésén igyekezett indokolni az amerikai kormány fegyverkezési döntéseit

között egy négyütemű hadműveletet tulajdonított Moszkvának Közép-Amerika ügymond meghódítására. Több amerikai kommentátor úgy véli, hogy a külügyminiszter képtelen állításai mögött olyan szándékok is jelentkeznek, mint a rekordösszegű katonai kiadások elfogadtatása, valamint a figyelem elterelése a költségvetés szociális-népjóléti fejezeteinek alapos megnyirbálásáról. Más kormánytisztviselőket még messzebb mentek. Pipes, a nemzetbiztonsá-

Egyesült Államok felől érkező „hidegfront”, sokkal ovatosabban és több fenntartással fogalmaznak, de szinte kivétel nélkül alapot látnak a szovjet indítványokban a párbeszéd megkezdésére. Természetesen nem akarnak és nem tudnak Washington ellenére cselekedni, de a korábbinál erőteljesebben vetődött fel a belső egyeztetés, a viták szükségessége. Ezért a szokásos június eleji időpont helyett az idén már május 4-re összehívták a NATO ta-

Nagy érdeklődés kísérte a hagyományos tavaszi lipcsei vásárt. Képünkön Erich Honecker, a Német Szocialista Egységpárt főtitkára látogatása során a magyar kiállítást is megtekintette

A bizonyítás évei

EGY PÁRTTITKÁR TISZACSEGÉN

Tiszacsege belterületét elhagyva hosszan kanyarog az út az esőre álló délelőttön. Már-már azt hisszük, rossz helyen járunk, mikor rákaptunk: ez lesz a debreceni MEZŐGÉP Vállalat 6. számú gyáregysége, mert mesziről mutatja a telephely udvarán összeszerelésre váró alkatrészek piros, sárga, fekete sora, a cégtáblát nem is igen kell kutatni.

A kétszázhusz dolgozót számláló gyáregység a jelek szerint megszokott délelőtti életét éli. Emitt a már közel kész Kertitox Globál szántóföldi permetezőket szerelik, amott földmunkagép birkózik a sárral ismét, odább a saját kivitelezésben készülő

következő, lefeljebb nem alkalmazzák mindenütt. Az igazság az, hogy ezt megelőzően a mi alapszervezetünkben sem igen hoztak konkrét határozatokat. A választás óta ezt sikerült megvalósítani. Nem múlik el taggyűlés, hogy ne utalnánk rá, milyen problémáink vannak, s mit tegyünk, hogy kiküszöböljük. Néha bizony ez év alatt voltak a határozatainkkal szemben is megjegyzések. Ilyenkor mindig azt mondtam, ez kötelességünk, és a segítő szándékot lássa mindenki benne. Bizony, ilyen irányú aktivitásunk még az igazgató elvtársnak is szokatlan volt eleinte. De megértette, hogy

van valamiben. Szóval teszik taggyűlésen is, a decemberi beszámoló taggyűlés szép hozzászólásokat hozott, de az igazság az, hogy ha van is fejlődés, a taggyűlés még nem elég aktív. Ez a helyzet még egyelőre a pártcsoporthoz is. Ezért választottuk meg, hogy a pártcsoporthatározatokat is meghívjuk a vezetőség fontosabb tanácskozásaira. Őket is arra ösztökéljük, hogy hozzák a valóságos, az élő problémákat. Egy kicsit még batorítanok. Pedig van gondunk elég. Sajnos a profilkunkat jelentő szántóföldi permetezőgépből és a nyugatnémet licenc alapján gyártott műtrágyaszóróból a kapacitásunk nincs lekötvé. A maradék kapacitás hasznosítására vállalati központunk közreműködésével kooperációs viszonyban lift-ajtókat, ételfelvonó-fülkéket, feltehető aknaajtókat és ilyesmiket gyártunk. Mikor mit. Ez anyagmegrendelési gondokat okoz. Ha kilencven nappal előbb nem tudjuk megrendelni a szükséges anyagot, akadózni a szállítást. Így munkacsúcsok vannak és pauzák. Igen sok múlik a jó belső szervezésen, s azon is, hogy a kommunista példamutatók legyenek. A jövőben sem lesz könnyebb a helyzetünk, inkább nehezebb. Ezért talán minden eddigi talán nagyobb jelentősége van a munkafegyelmeknek, a tartalékok megmozgatásának.

— Mindehhez hatékony, jó tudatformáló munka is szükséges. Hogy áll az alapszervezet ezen a téren? — Okultunk a korábbi tapasztalatokból. Korábban nagyobb létszámú szerveztük meg az oktatást, de sok is volt a lemorzsolódás. Ebben az oktatási évben úgy gondoltuk, inkább egy csoportot indítsunk, de az eredményesen végezzék el. A jelek szerint ez bevált. Most az ifjúsági mozgalom megszilárdításán van a sor.

Véget vetünk a beszélgetésnek a párttitkár, mint műszaki csoportvezető az üzemből szóló, a kötelesség, valamely műszaki vagy technológiai gond. Nem tartjuk fel tovább, a bizonyításhoz a szakmai helytállás is hozzátartozik.

Kép és szöveg: Hornyák András

Pár perces megbeszélés munka közben

szerelőcsarnok betonbordái nyújtózkodnak az ég felé, hogy esztendő múltán ne a szabad ég alatt legyen az elkészült gyártmányok összeszerelő műhelye.

Pár perc türelmem, s előkerül a gyárból az is, akit keresünk. Szőke Ferenc üzemmérnök, műszaki csoportvezető bő egy esztendeje a gyáregység harminc tagú pártalapszervezetének titkára. Ahogy mindezt fel elevenítendő pár percre leülünk egy nyugalmasabb szobába, látnivalóan nehezen kezd a dologhoz, pedig határozott, energikus, fiatal ember (37 esztendejével jogosan sorolja még e korosztályba önmagát).

Hát az én titkárságomnak bizony története van. Itt dolgozom fél év megszakítással 1970 májusától, ismernek az emberek, 75-ig még pártcsoporthatározati is voltam, de egyéb pártmegbízatásom nemigen volt. Az előző pártvezetőségnek sem voltam a tagja. A választás így tavaly január 17-én egy kicsit meglepett. Az az igazság, hogy a jelölő bizottság nem engem javasolt a funkcióra. A jelölést követő vita során merült fel az én nevem, de a nyílt szavazás alapján sem engem vettek fel a listára. Akkor jött aztán a meglepetés, amikor a titkos szavazás eredménye mégis engem hozott ki titkárnak.

— Mi lehetett az oka ennek? — Nem tudom, hiszen a jelölő bizottság által javasolt elvtárs jó felkészültségű, alkalmas ember. Talán nem volt megfelelő a jelölés előtti közvéleménykutatás. Az eredmény mindenesetre nagyon meghatott, de nehéz helyzetbe is hozott. Nem volt könnyű a titkári munkát elkezdeni. Voltak is, főleg a vezetőik között, akik nemigen fogadtak el. De türelmes voltam, gondoltam, majd megváltozik a véleményük. Így lett. A lényeg, hogy nyíltan, következetesen dolgozzam a megbízatásban, ha már a tagság engem akart. Azóta a pártvezetőséget, a párttagságot is természetesen próbáltam irányítani, hogy mi a feladatunk, s hogy nyílt, őszinteség alapján intézzük dolgainkat. Mindig azt hangsúlyozom, hogy ha valami baj van, azt mondjuk el, s próbáljuk közösen megoldani, hiszen a mi ügyünk. Ne csak a szépét mondjuk, ne csak a statisztikai átlagot javítsuk.

— Hogyan fogadták a gyáregységben a pártvezetőség ezen új munkatársát? — Nem új ez, a párt munkatársából tulajdonképpen

a segítő szándék vezet, s most már nagyon jó a kapcsolat. Vitára szükség van. Azt hiszem, nem is lehet elképzelni, hogy az igazgató és a párttitkár hosszú éveken át mindenben, mindig egyetért. Az azt jelentené, az egyik csak bólogat. Az ilyen bizony nagyon ambiciómórból. Kell a vita, de a lényeg, hogy mindkettő jól akarjon.

— A vezetőségre nagy szerep hárul a politikai élet irányításában, de mit tesz a párttagság egésze a gyáregység életében?

— Amikor gazdaságpolitikai vagy egyéb döntéseinket meghozzuk, ebbe nyilván beleszól a vezetőség és a magam személyes tapasztalatai. De mindannyian a gyárban élünk naponta kapcsolatba kerülünk a párttagsággal, jelzik az észrevételeiket, elmondják, ha gond

van valamiben. Szóval teszik taggyűlésen is, a decemberi beszámoló taggyűlés szép hozzászólásokat hozott, de az igazság az, hogy ha van is fejlődés, a taggyűlés még nem elég aktív. Ez a helyzet még egyelőre a pártcsoporthoz is. Ezért választottuk meg, hogy a pártcsoporthatározatokat is meghívjuk a vezetőség fontosabb tanácskozásaira. Őket is arra ösztökéljük, hogy hozzák a valóságos, az élő problémákat. Egy kicsit még batorítanok. Pedig van gondunk elég. Sajnos a profilkunkat jelentő szántóföldi permetezőgépből és a nyugatnémet licenc alapján gyártott műtrágyaszóróból a kapacitásunk nincs lekötvé. A maradék kapacitás hasznosítására vállalati központunk közreműködésével kooperációs viszonyban lift-ajtókat, ételfelvonó-fülkéket, feltehető aknaajtókat és ilyesmiket gyártunk. Mikor mit. Ez anyagmegrendelési gondokat okoz. Ha kilencven nappal előbb nem tudjuk megrendelni a szükséges anyagot, akadózni a szállítást. Így munkacsúcsok vannak és pauzák. Igen sok múlik a jó belső szervezésen, s azon is, hogy a kommunista példamutatók legyenek. A jövőben sem lesz könnyebb a helyzetünk, inkább nehezebb. Ezért talán minden eddigi talán nagyobb jelentősége van a munkafegyelmeknek, a tartalékok megmozgatásának.

— Mindehhez hatékony, jó tudatformáló munka is szükséges. Hogy áll az alapszervezet ezen a téren? — Okultunk a korábbi tapasztalatokból. Korábban nagyobb létszámú szerveztük meg az oktatást, de sok is volt a lemorzsolódás. Ebben az oktatási évben úgy gondoltuk, inkább egy csoportot indítsunk, de az eredményesen végezzék el. A jelek szerint ez bevált. Most az ifjúsági mozgalom megszilárdításán van a sor.

Véget vetünk a beszélgetésnek a párttitkár, mint műszaki csoportvezető az üzemből szóló, a kötelesség, valamely műszaki vagy technológiai gond. Nem tartjuk fel tovább, a bizonyításhoz a szakmai helytállás is hozzátartozik.

Kép és szöveg: Hornyák András

Kitől tanuljunk lakberendezést?

Úgy indultam vásárolni, mint bárki más. Volt valamilyen elképzelésem arról, mit szeretnék, milyen szeretnék. Történetesen konyhai textiliát akartam venni, olyan anyagot, amelyből asztalterítő, kis függöny egyaránt lehet, sőt a két konyhai szék párnájára is telik belőle. A milyenre már kevésbé tudtam válaszolni, hiszen a lehetőségek meghatározzák a vásárlást — a pénz a lehetőségeimet éppúgy korlátozza, mint a kínálat.

A textilüzlet eladójának elmondtam a kívánságot, s ő rögtön kihajtogatott előttem egy anyagot: ovális, valóságos biedermeier formájú keretben csücsöri ajkú, félméztelen nő bájosított, majd, nem teljes életnagyágban. Lelki szemem előtt megjelent konyhám, amelyben „az én babám egy fekete nő” legálább tíz példányban, de nem ettől rémültem el. Hanem az idős eladó békebeli rábeszélőkészségétől, amellyel bizonyosan nem csak rám próbálta tukmálni a szörnyűséges izléscímároló árukat. Mert hévvel és hittel agitált, igazi eladóhoz méltón, érveinek csak az volt a szépségihibája — a rossz ügy szolgáltatást kívülről, hogy azért vegyem meg, mert mindenki ezt viszi.

Tudom: a lakberendezési tanácsadás, különösen, ha üzletben zajlik, akár textilre, szőnyegre, bútorra is vonatkozik, nem ajánlhat mást, természetesen, mint ami az üzletben van.

Az újság, a folyóirat lakberendezési javaslatai pedig még akkor is általánosak, ha a kérdés konkrét. Vegyünk egy példát: négytagú család új háromszobás lakásához kér berendezési tanácsot a folyóirattól. Válasz: „A nappaliba elemes ülögarnitúra kerüljön... asztalelemekkel. Az ajtó melletti falra könyvespolc, a társalgósarokkal szemben pedig alacsony szekrény sor álljon, rajta a tévével!”

Ha hasonló tanácsot kért volna a család, mondjuk a szomszédasszonytól, akkor lehetséges ugyan, hogy kevésbé árnyaltan, de hasonló választ kaptak volna: kell fotel és asztal, könyvespolc és kis szekrény a tévének... És egyik válaszából sem derül ki, milyen legyen a szoba berendezése.

Nem is derülhet ki igazán. A család meghitt barátjának jó ismerőjének talán megfogadhatók a tanácsai, de az igazi lakberendező mindig maga a lakó lehet.

Nem csak azt tudja ugyanis, hogy a leüléshez szék, a lefekvéshez ág, a tároláshoz szekrény, s az evéshez asztal kell. Tudja és kifejezésre juttatja ízlését, kultúráját. Szükségeit, a bútorok funkciója mellé színérzékét állítja, a berendezésben arányérzékét érvényesíti. Nem véletlen, hogy a szociológusok mellett még a művészettel foglalkozók is pontos képet tudnak alkotni maguknak az emberről, a lakás berendezésének kapcsán. A század egyik legnagyobb művészettörténész-bölcséje, Lyka Károly állította: a lakberendezés műalkotás.

Am a fentiek — a lakberendezés gyakorlatát illetően — legalább annyira általánosságként hangzanak, mint az, hogy a hálószoba berendezéséhez úgy kell eljárni.

Hogyan közeledjék tehát a lakó a lakásának berendezéséhez?

Minden lakás rendelkezik valamiféle környezettel. A falusi utcasor, a nagyvárosi lakótelep jellegzetes szélsőségek, köztük a városi körfolyosós bérház, a gazdag családi ház, a hajdani kastély szobája, a kis szövetkezeti lakás és a többiek — változatos lakásformációk. A két szélsőséget az különbözteti meg legészrevehetőbben egymástól, hogy az egyikben hagyományokra épül a berendezés, a másikban nem. A régi településszerkezet nemcsak az utcaképpen határoz meg kimondatlan szabályokat, de a környezet irántlan törvényei vonatkoznak a belső berendezésre is. Lehet ugyan elemes ülögarnitúrát elhelyezni az elemes szekrény sorral szemben a falusi házban is. Csak a modern bútor sor riasztó monsterrumak tűnik majd a két ablakszemmel utcára néző hajdani tiszaszobában. A hagyományok tisztelete itt a hajdani berendezés utóéletét igényli. És ezért nem kell születte régi padot beállítani, de az új arányait azokhoz a régihez igazítva kell megteremteni a szoba hangulatát. És az elemes ülögarnitúrát jól fogja érezni magát a paneles lakótelepi lakásban — meg a lakó is —, és ott, ezzel máris teremtődik a jövő hagyománya.

A rányérzékkel minden ember rendelkezik. Mindenki meg tudja mondani, hogy szobája magas-e vagy alacsony. Tágas vagy szűk. Az ember ösztönösen saját teste arányait hozza mér. A lakás, a lakószoba tere már önkéntelenül dikálja a terjedelméhez szükséges arányokat: magas, tágas szobába nagy, robusztus, kis, alacsony helyiségekbe filigrán, áttört, például nem teljesen kárpitozott, karfával rendelkező fotel, könyvállvány stb. bútorok illenek.

A színek kiválasztása ugyancsak az egyéni ízlés függvénye. És jól meggondolandó feladat! Nem biztos, hogy akinek a kék a kedvenc színe, talpig kékben kell tartania a szobáját.

Ha még bizonytalanok vagyunk a berendezés színének, mintának kiválasztásában, a legfontosabb a mérséklet, azaz egyszínű, sima, minden további színek alkalmazkodó kárpitozás, bútorszín kiválasztása. A fehér, a fekete — nem nagy tömegben! — a drapp, a világosbarna — sokkal finomabb, mint-hogyha egy meggondolatlan narancssárga keseríti meg a bútorral való együttlakk hosszú éveit.

Mert a berendezést legalább évtizedre veszi meg az ember — ha nem egy életre. És hogy a felelősen bevásárlástól megmenekedjék, mindenkinek a legjobb lakásberendezőre van szüksége: meggondolt saját magára!

Torday Aliz

Beszélgessünk a postásokról

Bővült a szolgáltatások köre

Vizsgáztatom magam, amíg bebecsátatva várok Csáki Lászlónéhoz, a Postások Szakszervezete főtájkárhoz: vajon mit tudok a postai dolgozók munka- és érdekvédelméről, élet- és munkakörülményeik javításának lehetőségeiről? Gyerekkorom postás bácsijával az utcabeliek részletesen megtárgyalták családi gondjaikat, gyógyszerüket cserélték és számon tartották egymás névnapját. A mai postásunkat viszont nem is ismerem... A kapualjban elhelyezett levélsekrény „helyettesíti” őt.

Nem lehetett volna másképp lépést tartani a megnövekedett feladatokkal — mondja Csáki Lászlóné. — A postai szolgáltatások köre az utóbbi évtizedekben mennyiségileg megsokszorozódott, kiszélesedett. A kívülállók legtöbbször a posta feladatát, a levél-, a csomag- és a táviratforgalomban és a távbeszélő-szolgáltatásban látja. Pedig a skála ennél sokkal szélesebb. Gondolnám például, hogy a pénzforgalom több mint 90 százalékát a posta bonyolítja le?! A posta szakszervezetét gondoskodik a rádió- és tévéadások technikai feltételeiről, a posta működteti a telephálózat egy részét is. S mindezt a szükségesnél kevesebb emberrel.

— Ezzel eljutottunk a kö-

vetkező kérdéshez: a nehézségekhöz.

Igen. A posta fejlesztése — éppúgy, mint más szolgáltatásoké — sokáig elmaradt az igényektől. Fejlődésről csak az V. ötéves terv kezdetétől beszélhetünk. Az új tervekkel szembeni szerényebb ütemre van fedezet. Közben az igények egyre nőnek. Soroljam? Ha a meglévő távbeszélőhálózat korszerű és kifogástalan lenne, akkor is hatalmas összegeket igényelnének a fejlesztés — csupán a fővárosban 260 ezer ember vár telefonra! —, de sajnos, nem az. Nagy feladat a rádió- és tévéadás kifogástalan vételi lehetőségeinek biztosítása, s ehhez gyennek a színes televíziózás növekvő követelményei. Postahivatali hálozatunk sok tekintetben elavult, s bár megkezdődött a gépésítés, a gépek tipizálása, a nagy postahivatalok át-eresztőképességének koncentrált növelése — a jövő feladata.

— Ejsünk néhány szót a postai dolgozók helyzetéről. — Szakszervezetünk ózsi kongresszusa elemezte ezt, s meghatározta a tennivalókat. Örömmel nyugtázták, hogy a posta öt év alatt munkavédelmi és szociálpolitikai célakra egy és negyed milliárd, illetve másfél milliárd forint fordított; különösen jó eredményekről adhattunk számot a lakásépítés támo-

gatásában, a gyermekintézmények bővítésében, a munkásszállások és a munkásszállások korszerűsítésében, új postahivatalok építésében.

— Hol szorít a cipő? — Nagy az elmaradás a bérszínvonalban, ami kétszeresen fájó. Egyrészt, mert a bérek nem állnak arányban a postai dolgozók munkájával, szolgáltatásuk társadalmi értékével; másrészt, noha a képzettség tekintetében a követelmények sajátosak és magasabb, mégsem fizetik meg kellően. Ezért kevés a munkaerő, illetve helyenként magas a fluktuáció.

A munkakörülmények sem a legjobbak. Vidéken sok elavult — helyenként életveszélyes! — postahivatal. A távbeszélő-központok kezelése felül; a szűftelvények, megoldatlan a szigetelés és a lég-csere. Az igénylők nagy öröme a posta 45 ezer telefonkészüléket kapcsolt be terven felül; a postás dolgozók öröme nem ilyen zavartalan, mert a végrehajtott műszaki fejlesztés nem állt arányban az új állomások — számával. Nincs minden rendben a munka- és védőruha-ellátás körül: mennyiségileg sem elég — az ipar kapacitáshiányra hivatkozik —, minőségileg sem megfelelő.

— Mi várható a szociálpolitikai tervekkel, hiszen nem

titok, hogy anyagi kereteink a korábbinál szűkebbek?

— Rangsorolni kell a feladatokat és a legsürgősebb bajokat orvosolni! Sok az elavult postahivatal! Nyilvánvaló, hogy előbb az életveszélyt kell elhárítani, azután lehet szó a korszerűsítésről. De az is nyilvánvaló, hogy a munkát nem elég gépesíteni, a műszaki környezetet is fejleszteni kell, biztosítva a zajszűrést, a lég-csereit. Kongresszuszunk így foglalt állást a kérdésben: szüntelen tartás és ha lehet, szerény méretű fejlesztés! És közben több figyelmet fordítani a dolgozók gondjaira, a beruházás nélkül is orvosolható problémákra.

— Mikre gondol?

— Még mindig sok gondot okoz a változó munkahelyeken dolgozók — például az kézbesítők — étkeztetése. Mj azt valljuk: egy kis rugalmassággal, utánajárással megoldható, hogy ezek az emberek is meleg ételhez jussanak a nagyobb postahivatalok, illetve a partner-vállalatok, intézmények üzemelésében. Vegyük a gyermekek elhelyezését: a posta saját beruházásában is épít bölcsődéket, óvodákat, de esetenként pénz utal át a tanácsi gyermekintézmények bővítéséhez, megváltja a férőhelyeket. Ahol egyik út sem járható, ott meg kell keresni a módját a különböző KPM-vállalatokkal való — együttműködésnek. Jó példa erre Szeged, ahol a MÁV és a posta közösen épített egy 200 személyes óvodát a közelmúltban. Most, a VI. ötéves tervidőszakban a Soproni és Pécsi Postaigazga-

tóság területén épülnek gyermekintézmények.

— A posta nagy erőfeszítéseket tett dolgozói lakás-gondjainak enyhítésére: viszonylag nagy összegű, 140 ezer forintos, hosszú lejáratú kölcsönrel támogatta az építkezéseket. Azt szeretnénk, ha ezt az összeget ezután sem csökkentene. Szerény fejlesztést tervezünk az üdültetésben: Sopronban egy családostól építést szeretnénk megkezdeni, máshol inkább a meglévő üdülők korszerűsítését, s a beutalók igazgóság elosztását tartjuk fontos feladatnak. Továbbra is nagy figyelmet fordítunk a rászorulóknak a segítségére. Keressük a nyugdíjasok számára nyújtható támogatás újabb lehetőségeit, a szervezeti életbe, a kulturális és sportrendezvényekbe való bekapcsolásuk módjait. Az egészséges, agilis nyugdíjasokat szeretnénk megnyerni rászoruló társaik szociális gondozásához.

— Ehhez persze kell egy kis szemléleti változás szakszervezeti aktivistáink körében is, hogy ne érezzék nyúgnak a nyugdíjasokkal való fokozott törődést. De szemléleti változást kell elérni az egész szakszervezeti tagság körében is a béren kívüli juttatások megbecsülésében; szorgalmaznunk kell, hogy szociál-kulturális létesítményeiket jobban óvják, feltésk, s ha lehet, önérvényesítést, gyarapítsák. Ami pedig a dolgozóknak gondját-baját illeti, szakszervezetünk álláspontja ez: a jó szót nem kerül pénzbe, a panaszt pedig nem tologatni, hanem elintézni kell.

Nyíri Éva

HAJNALI UTASOK

Három óra tízkor, amikor a természet rendjéhez igazodók jóízűen alusznak, amikor még a kacsának sem jut eszébe kukorékolni, amikor a városban csak a tejet szállítók okoznak zajt, amikor az álmukból felrettenők megnyugodva pillantanak az órára („messze még a reggel”) — akkor Csengeri János ágya mellett megszólal a vekker. Sok éve már, hogy újra és újra az éjszakai riadóval kezdődik a nap.

Létavértesen három után nemcsak Csengeri János házában gyullad a fény: a nagyvárosi munkának korai kelés az ára. Négy előtt öt perccel indul az első vonat, azzal kénytelen menni, akit hatra várnak a debreceni gyárak.

A vonat személyzetét is ébresztik a laktanyában (vigyázat: a fogalom a fegyveres testületeken kívül is bír jelentéssel), s mire megérkeznek a legfűgőbb, első utasok, a kalauzok (jegyzővizsgálók, hogy tiszteljenben tartanak a vasutas nyelvet) már végigjárják a kocsiakat.

Az alkalmi utazó gondolja meg, hová ül! Itt mindenkinek saját helye van, az egy kocsi szállok mind ismerik egymást.

Hosszúpályában jön ide egy menyecske és egy fiatalember, nekik fogjuk — mutat a két ülésre Csengeri János. Azért (ha időlegesen is) odalökök az egyikre. Pályában rengetegen szállnak fel, de még különösen

„A csirkéket? Nem adjuk el, benokedlizzük inkább.”

Az olvasó ember. Az egye düli

— Az lenne, meg egy órával később is kelhetnénk. Csak hogy azt nem fizeti a vállalat.

A szomszéd ülésről hajlik oda Fazekas Bálint.

— Az a farszótó, amikor éjszakai az ember. Hátkor végzünk, de csak háromnegyed nyolckor indul a vonat, kilenc előtt nem érünk haza.

Délután se sokkal jobb a helyzet — fűzi hozzá Nemes József —, a tizennégy-harmadik, csak épp az induláskor jön be, óriási a tumultus, mindenki ugrál fel, hogy helyet szerezzen magának.

Rádásul Sárádon áll vagy tizenöt percet, aminek végképp semmi értelme.

Látszik: Fazekas Bálint nem tartozik a MÁV-ot dícsérők táborába. De várhatunk-e mást? Harminchárom kilométert egy óra és tíz perc alatt tesz meg a vonat — ha leszámítjuk a rendszeres késést. Az átlagszabvány huszonnyolc kilométer óránként. Gyenge a töltés, a pálya nem bír többet, mondják a hozzáértők, de ez senkit nem vigasztal.

Közben Hosszúpályiba érünk, megérkeznek a menyecske és a fiatalember. Át kell adni a helyet.

Fáradt, kialvatlan szemű emberek törődnek az ülésekben, legtöbbjük elbujik a

Hajnali csendélet a vonaton

— Adnak azt, de nem tudom használni. Nincs benne érzés.

A vonatról kérdezem: rendezes jár-e?

— Van, amikor botlik. Tíz-tizenöt perces késés mindig adódik.

Mutatja a bérletet, csak ötven forintot kell fizetni, a többi kétszázötvenet a vállalat téríti. A pénznél megragadunk.

Debrecen előtt — szinte búcsúszóként — az élet tapasztalat summázatát adja utatvalóul.

Sokat változott a világ. Apám tehető ember volt, de meggondoltuk, mikor megyünk a kocsiába. Most meg sorba állunk, mint a libák.

***

Mire a Nagyalomás peronjához simul a létavértesi „expressz”, kétszeresére nő a hossza: Sárádon hozzákapcsolták a Nagykeréből jövő szerelvényt, együtt tették meg a hátralevő utat. A menetrend szerint öt óra egy perc az érkezési ideje, de negyed hat van, mire leszállunk a vonatról.

Érkeznek az utasok mindenfelől — öt és hat között tízezrekkel nő a város lélekszáma. Azokkal, akiknek munkát és kenyeret igen, de fedelet nem adhat Debrecen.

Görömbölyi László
(Fotó: Nagy Gábor)

fogason lógó kabátok mögött, lopva alszik még néhány percet. De itt-ott előkerül a kártya (fényképezni nem engedik, még baj lehet belőle), a sör, meg a cigaretták. El-elakadó, csak éppen az idő múlását segítő beszélgetések kezdődnek a tegnapi tévéműsorról, a művészetéről, az otthoni dolgokról, a háztájirol. Fialok és idősebbek, férfiak és nők, egyetlen úticéllal: hatra a munkahelyen kell lenni.

Deák József Hosszúpályiból már hetedik éve jár a konzervgyárba.

Bár jöttem volna előbb. Egyszerű parasztemberként

eltem, de a kapa nem nagyon tetszett, háztáji meg csinján volt. Harmincan vagyunk segédmunkások a dobozüzemben, én jól kijövök a főnökeimmel. Nem nehéz a munka, de szigorúgyors.

És magyarázza a gép működését („olyan az, mint egy ember, csak éppen nem beszél”), sorolja a munkafolyamatokat.

Vigyázni kell, a présnél különösen. Borotvaéles a lemez, pillanatok alatt elvágja a kezét.

Kesztyűt nem adnak?

Tessék már megérteni, lakon, de erre nem figyel a néni. Ő előbb azt panaszkolja, hogy megromlik a kacska Debrecenig, aztán már csak azt, hogy most tépte meg, a fiatalok csak elprédálnák a tollat, és a dermedt állatból ki se lehet majd szedni a tokot.

— A vőmnek viszem — próbálkozik a néni, mert mondhatná a lányját is, de reménykedik, hátha van a szigorú jegykezelőnek is anyósa.

— Nem lehet. Engem büntetnek meg...

A kacska, az ülés alól, ahová a rendelet sejtése dugta korábban, és ahol a legrosszabb pillanatban kiáltotta el magát, megpróbál beleszólni a beszélgetésbe. Rá is mordul az asszony.

— Nyughass! Miattad van ügyis a hajom...

Ki-ki, vérmérséklete szerint mosolyog a néni, vagy szomorkodik a kacska várható sorsa miatt.

— Tessék levágni!

— Itt? — szörnyed az öregasszony.

— Itt!

A kacska, ha tudná, hogy milyen drámai fordulatot vett a beszélgetés, hápogná a félelemtől, de nem tudja, így hát hallgat. Akkor is hallgat, amikor az öregasszony előrjátja az ülés alól és rámutat:

— Ezt?

— Azt!

Egy férfi kést kínál, valaki azt javasolja, hogy ki kell tartani a kacsát az ab-

launak elég már a magánemberi ellátásból. Kezdi mondani a rendelkezést új-

— Tudom én — mondja az asszony —, de, hogy vajam le? Levélbe irtam, hogy viszem...

— Kitérszik tartani az ablakon és nyissz.

— Nyissz? — Belesápad az asszony — hát nem!

Nyisszantsa maga! — Kosarasatol tolja az öregasszony a kacsát a kalauznak, hogy annak hátrálnia kell már.

— Én?

— Maga, ha nem könyörül az én gyermekemen. Kirtartja és nyissz!

Most a kalauz sápad. Csirkét se vágott, nemhogy kacsát. Még szerencse, hogy lassít a vonat, a megálló pedig a béke percnyi állapota, jó menedék. Ez már a kisállomás. Mire visszaér, már a váltókon csattog a kerék.

— Na? — kérdezi harciasan az öregasszony. — Vágja?

— Ninos ellenőr, néni, de máskor...

— Tudom én fiam, láttam, hogy jó ember maga...

A kalauz menekül a hála elől, mert hivatalos rangján esett sérelem a dicséret.

Debrecenben látom az asszonyt újra. Kacsát árul a piacon. Élő kacsát, drágán, mert az árban már bennefoglalattik a megélt izgalom is.

Bartha Gábor

JEGYZET

Megéri-e szólni?

Vigyázzunk a pénzünkre, érzékenyebbek lettünk az ár-emelések óta pénztárcánk vastagságára. Jobban figyeljük a mérleget, ha húst veszünk, több üzletet végigjárunk, mielőtt cipőt vásárolunk; s várjuk rendületlenül a centrum-hétfőt, skála-kedvet és egyéb akciókat. Nyilvánvaló az ok: a kevesebbet mindig is jobban beosztottuk. Most pedig tudjuk, hogy jövedelmünk évekig nem növekszik olyan mértékben, mint vágyaink. Ilyen helyzetben nem könnyű kereskedni — mondják a pultrólóldalán állók, s a pesszimistábbak még hozzáteszik: most lesz csak igazán nehéz kereskedni.

Az előrelátó vállalatok szakemberei már évekket előlt megkezdtek a szűk esztendőkre való felkészülést. Akkor, amikor még dinamikus forgalomnövekedést lehetett elérni, szerződések kötöttek, igyekeztek kapcsolatba kerülni gyártó cégekkel.

Több példát is említhetünk, elegendő ha csak egyre utalunk. A Hajdú-Bihar megyei Elélmiszer-kiskereskedelmi Vállalat esztendő óta szerződést köt a Hajdú-Bihar megyei Állatforgalmi és Húspárral Vállalattal. A kereskedők jelzésére nagymértékben növelte az ipar a turista szalámi gyártását; pontosabb, az igényekhez jobban igazodó szalámit tervekbe tudtak kidolgozni. A nemrégiben aláírt, öt esztendőre szóló együttműködési megállapodásuk jó példája a korrekt kapcsolatnak.

Miért fontos ez — kérdezhetik joggal a szkeptikusok, akik annyi mindent hallottak már az ipar monopolhelyzetéről, és az ebből fakadó nem éppen üdvözítő magatartásról. Azért fontos a szerződés, mert a monopolhelyzet nem örök érvényű. Hogy csak a húspárnál maradjak, a regionális húszüzemek, termelői szövetkezeti, AFESZ-kezelésű húsfeldolgozók, de szomszéd megyék hasonló vállalatjai is — hosszú távon — az ellátást befolyásoló tényezővé válhatnak. Arra is akad példa, hogy a monopolhelyzetben lévő nagykereskedelmi vállalat — mire észbekapott — már nem is volt kivételes helyzetben s az ipar és a kereskedelem az érintett, de inkorrekt cég kihagyásával megtalálta a közvetlen kapcsolatot egymáshoz, a vevő javára.

Ábrándokat kergetnék, ha ezt vélném gyakoribbnak. Ma még általánosabb a gazdasági erőfölény akadálytalan érvényesítése, az ipar, a szállító monopolhelyzete. Remélem a helyzet változni fog.

Az áru kínálatán kívül a vevőnek az sem mindegy, hogyan és mit kap. Amikor az ember otthon kipakolja a szatyrát és ellenőrizi mit is vásárolt, s mennyiért, hamar dühbe gurul, ha kiderül, többet számoltak a jogosnál. Ennél már csak az a dühítőbb, vérforralóbb, ha a teljes értékű áru lejárt szavatosságú, vagy valamilyen egyéb ok miatt használhatatlan. Mit tesz ilyenkor az ember? Dühöng, de, sajnos, csak ritkán reklamál. Tudom, másnapra a bosszúság elpárolog, s ha az ember fáradt, minek is mérgecskéje.

Csak hogy ez nem megoldás. Nekünk, vásárlóknak végső soron mindegy, hogy az ipar, a nagykereskedelem, a szállító vagy a kiskereskedelem hibájából származik-e kárunk. Számunkra egy a fontos: kárunk van. S ezen csak akkor lehet segíteni, ha következetesen jelezzük, bennünket hátrány ért. Először a boltban, s ha ott nem kapunk érdemi ügyintézetet, akkor a vállalati központban vagy a felügyeleti szerveknél.

Hiszem és vallom: a kereskedők döntő többsége becsületes ember, dolgozók akár a pultrólóldalán is megélt izgalom is.

BEMU

Elköt

Ez a szó: klir gondolkodjunk, minél lakos számát egyet jelent a város park-erdőjében lévő intézmény, jel-nappal „éhol a nap min segítőkész orvos és egyéb szaklálhatók. Azt a sen tudhatják, nagyüzemről van nek tizenhét ézetében, tizenöt tizenegy egyé dolgozók száma a háromezer főt gyítő feladatok 1755 ágy áll ahol 1200 által fogorvoshallgató egyetem fenntartkodására állan 420 millió forint nemzeti jövedel. A számok és denkit meggyó hogy Kelet-legnagyobb egé tézménye ad n gáról.

Történet

Amikor az XXXVI. törvény Debrecenben és tudományegyetem dult meg, senki arra, hogy vala sadalmi és gades orvostudom mef formál ma nehez körülmé induló egyetem tásából.

Nem kívánunk foglalkozni egy ténétével, de m tenünk Kenez fessor fakulta rendkívül amé káját, akit 191 tek ki egyetem fessorának — Klinika igazgató külvli agilitása, sa, kapcsolatai s kos küzdelem u éni, hogy az tás befejezése a ram maradt. V dők után, 1918. négy professzor a kar első res amelyen Kenez dékánna válas az 1919/20. tan az egyetem re november 4-én. tanévnyitó ünne ső évfolyamra évfolyamokra iratkozott be.

1928-ban v méleti intézet a foglalhatta he Flóris műgyeget tal tervezett cs letekben, amely talán még ma Európa legszeb volt. Az indulá tói létszáma: 64 250 díjtalan o dött össze.

Felszabadulás jászultett és egyetem élete. cíoja; megváltó temj hallgatósá a munkásosztál rasztság tehets kei előtt megny tem kapui. Né tőle telhető m gtségej támog kat. A pártze és tömegszerve gével alakult k mai arculata. I kultásból önál mányi egyetem Egészségügyi szakmai irányú

A felszabadu vető évtizedekt ink, intézmény olyan professzo akik iskolater ségükkel, kivál munkásságukka nemzetközi te retek és szere egyetemünknek megtanulhattuk dás társadalmi zeti vagyon.

Mai feladatai kai Bizottság 3-1 ülése n irányelvek segé vetkezőkben óssze:

HAJNALI UTASOK

Három óra tízkor, amikor a természet rendjéhez igazodók jóízűen alusznak, amikor még a kacsának sem jut eszébe kukorékolni, amikor a városban csak a tejet szállítók okoznak zajt, amikor az álmukból felrettenők megnyugodva pillantanak az órára („messze még a reggel”) — akkor Csengeri János ágya mellett megszólal a vekker. Sok éve már, hogy újra és újra az éjszakai riadóval kezdődik a nap.

Létavértesen három után nemcsak Csengeri János házában gyullad a fény: a nagyvárosi munkának korai kelés az ára. Négy előtt öt perccel indul az első vonat, azzal kénytelen menni, akit hatra várnak a debreceni gyárak.

A vonat személyzetét is ébresztik a laktanyában (vigyázat: a fogalom a fegyveres testületeken kívül is bír jelentéssel), s mire megérkeznek a legfürgébb, első utasok, a kalauzok (jegyzővizsgálók, hogy tiszteljenben tartjuk a vasutas nyelvet) már végigjárták a koccsikat.

Az alkalmi utazó gondolja meg, hová ül! Itt mindenkinéki saját helye van, az egy kocsiba szállók mind ismerik egymást.

— Hosszúpályában jön ide egy menyecske és egy fiatalember, nekik fogjuk — mutat a két ülésre Csengeri János. Azért (ha időlegesen is) odaülök az egyikre. — Pályában rengetegen szállnak fel, de még különösen

A menyecske Hosszúpályából

sokan a következő vonatára.

— Nem talált közelebb munkát? — kutatóm a hajnali ébredések okát, értelmét.

— Negyvenkilencben alapító tag voltam a tsz-ben. Tíz évet dolgoztam ott, de mikor leégett a portám, az építkezéshez felvett OTP-kölcsönt nem bírta a tsz-jóvédelem. Azóta mindig távol próbálkoztam.

— Most hol?

— Öt éve már a GÖCS-ben. Bár oda mentem volna legelőbb. Betanított kőműves vagyok, nem panaszko-dom.

— A feleség mit szól a hajnali keléshez?

— Ó csak egy óra múlva ébred. Kétszázötven csirke várja az ételt.

— Jól fizetnek?

— Nem adunk el egy darabot se. Benokedlizzük inkább.

Az útitárs, Nemes József a Debreceni Asztalosipari Szövetkezethez igyekszik.

— Busszal nem lenne gyorsabb?

„A csirkéket? Nem adjuk el, benokedlizzük inkább.”

Az olvasó ember. Az egye düli

— Az lenne, meg egy órával később is kelhetnék. Csakhogy azt nem fizeti a vállalat.

A szomszéd ülésről hajlik oda Fazekas Bálint.

— Az a farszótó, amikor éjszakai ember. Hatkor végzünk, de csak háromnegyed nyolckor indul a vonat, kilenc előtt nem érünk haza.

— Délután se sokkal jobb a helyzet — fűzi hozzá Nemes József —, a tizennégy-harmincötös csak épp az induláskor jön be, óriási a felmúlus, mindenkij ugrál fel, hogy helyet szerezzen magának.

— Ráadásul Sárádon áll vagy tizenöt perccel, aminek végképp semmi értelme.

Látszik: Fazekas Bálint nem tartozik a MÁV-ot dicséretök táborába. De várhatunk-e mást? Harminchárom kilométert egy óra és tíz perc alatt tesz meg a vonat — ha leszámítjuk a rendszeres késést. Az átlagsebesség huszonnyolc kilométer óránként. Gyenge a töltés, a pálya nem bír többet, mondják a hozzáértők, de ez senkit nem vigasztal.

Közben Hosszúpályiba érünk, megérkezik a menyecske és a fiatalember. Át kell adni a helyet.

***

Fáradt, kialvatlan szemű emberek törődnek az ülésekben, legtöbbször elbújik a

Hajnali csendélet a vonaton

— Adnak azt, de nem tudom használni. Nincs benne érzés.

A vonatról kérdezem: rendesen jár-e?

— Van, amikor botlik. Tíz-tizenöt perces késés mindig adódik.

Mutatja a bérletet, csak ötven forintot kell fizetni, a többi kétszázötvenet a váltalat téríti. A pénznél megragadunk.

Debrecen előtt — szinte búcsúzásképpen — az élettapasztalat summázata adja utrávalóul.

— Sokat változott a világ. Apám tehető ember volt, de megdöntöttük, mikor meggyünk a kocsmába. Most meg sorba állunk, mint a libák.

***

Mire a Nagyjállomás peronjához simul a létavértesi „expressz”, kétszerezése nő a hossza: Sárádon hozzákapsolták a Nagykerékiből jövő szerelvényt, együtt tették meg a hátralevő utat. A menetrend szerint öt óra egy perc az érkezési ideje, de negyed hat van, mire leszállunk a vonatról.

Erkeznek az utasok mindenfelől — öt és hat között tízezerrel nő a város lélekszáma. Azokkal, akiknek munkát és kenyeret igen, de fedelet nem adhat Debrecen.

Görömbölyi László
(Fotó: Nagy Gábor)

fogason lógó kabátok mögé, lopva alszik még néhány percet. De itt-ott előkerül a kártya (fényképezni nem engedik, még baj lehet belőle!), a sőr, meg a cigaretták. El-elakadó, csak éppen az idő múlását segítő beszélgetések kezdődnek a tegnapi tévéműsorral, a művetéről, az otthoni dolgokról, a háztájirol. Fiatalok és idősebbek, férfiak és nők, egyetlen úticéllal: hatra a munkahelyen kell lenni.

— És magyarázza a gép működését („olyan az, mint egy ember, csak éppen nem beszél”), sorolja a munkafolyamatokat.

— Vigyázni kell, a présnél különösen. Borotvaéles a lemez, pillanat alatt elvágja a kezét.

— Bár jöttem volna előbb. Egyszerű parasztemberként

eltem, de a kapa nem nagyon tetszett, háztáji meg csinján volt. Harmincan vagyunk segédmunkások a dobozüzemben, én jól kijövök a főnökeimmel. Nem nehéz a munka, de szigorúgyors.

— Deák József Hosszúpályából már hetedik éve jár a konzervgyárba.

— Bár jöttem volna előbb. Egyszerű parasztemberként

— Kesztyűt nem adnak?

Tessék már megérteni, hogy nem szabad — mondja zavartan a kalauz és harmadszor is felsorolja a személyvonatokon szállított baromfiakra vonatkozó összes MÁV-előírást.

— A vömnek viszem — próbálkozik a nénike, mert mondhatná a lányát is, de reménykedik, hátha van a szigorú jegykezelőnek is anyósa.

— Nem lehet. Engem büntetnek meg...

A kacsá, az üls alól, ahová a rendelet sejtése dugta korábban, és ahol a legrosszabb pillanatban kiálltotta magát, megpróbál bele-szólni a beszélgetésbe. Rá is mordul az asszony.

—Nyughass! Miattad van ügyis a bajom...

Ki-ki, vérmérséklete szerint mosolyog a nénin, vagy szomorodik a kacsá várható sorsa miatt.

— Tessék levágni!

— Itt? — szörnyed az öregasszony.

— Itt!

A kacsá, ha tudná, hogy milyen drámai fordulatot vett a beszélgetés, hápoghatna a félelemtől, de nem tudja, így hát hallgat. Akkor is hallgat, amikor az öregasszony előrántja az üls alól és rámutat:

— Ezt?

— Azt!

Egy férfi kést kínál, valaki azt javasolja, hogy ki kell tartani a kacsát az ab-

lakon, de erre nem figyel a néni. Ő előbb azt panaszkolja, hogy megromlik a kacsá Debrecenig, aztán már csak azt, hogy most tépte meg, a fiatalok csak elpredálnák a tollat, és a dermedt állatból ki se lehet majd szedni a tokot.

— Szabály az szabály — dönt a kalauz. — tessenek levágni!

— Kitépszik tartani az ablakon és nyissz.

— Nyissz? — Beleszápad az asszony — hát nem!

Nyisszantsa maga! — Kosarasatul tolja az öregasszony a kacsát a kalauznak, hogy annak hátrálnia kell már.

— Én?

— Maga, ha nem könyörül az én gyermekemen. Kitépszik és nyissz!

Most a kalauz sápad. Csirkét se vágott, nemhogy kacsát. Még szerencse, hogy lassít a vonat, a megálló pedig a béke pernyi állapota, jó menedék. Ez már a kisállomás. Mire visszaér, már a váltókon csattog a kerék.

— Na? — kérdezi harciasan az öregasszony. — Vágja?

— Ninos ellenőr, néni, de mások...

— Tudom én fiam, láttam, hogy jó ember maga...

A kalauz menekül a hála elől, mert hivatalos rangján esett sérelem a dícséret.

Debrecenben látom az asszonyt újra. Kacsát árul a piacon. Élő kacsát, drágán, mert az árban már bennefoglatatik a megélt izgalom is.

lauznak elég már a magánemberi ellágyulásból. Kezdi mondanai a rendelkezést újra.

— Tudom én — mondja az asszony —, de, hogy vágjam le? Levélbe irtam, hogy viszem...

— Kitépszik tartani az ablakon és nyissz.

— Nyissz? — Beleszápad az asszony — hát nem!

Nyisszantsa maga! — Kosarasatul tolja az öregasszony a kacsát a kalauznak, hogy annak hátrálnia kell már.

— Én?

— Maga, ha nem könyörül az én gyermekemen. Kitépszik és nyissz!

Most a kalauz sápad. Csirkét se vágott, nemhogy kacsát. Még szerencse, hogy lassít a vonat, a megálló pedig a béke pernyi állapota, jó menedék. Ez már a kisállomás. Mire visszaér, már a váltókon csattog a kerék.

— Na? — kérdezi harciasan az öregasszony. — Vágja?

— Ninos ellenőr, néni, de mások...

— Tudom én fiam, láttam, hogy jó ember maga...

A kalauz menekül a hála elől, mert hivatalos rangján esett sérelem a dícséret.

Debrecenben látom az asszonyt újra. Kacsát árul a piacon. Élő kacsát, drágán, mert az árban már bennefoglatatik a megélt izgalom is.

Bartha Gábor

JEGYZET

Megéri-e szólni?

Vigyázunk a pénzünkre, érzékenyebbek lettünk az ár-emelések óta pénztárcánk vastagságára. Jobban figyeljük a mérleget, ha húst veszünk, több üzletet végigjárunk; s várjuk rendületlenül a centrum-hétfőt, skála-kedvet és egyéb akciókat. Nyilvánvaló az ok: a kevesebbet mindig is jobban beosztottuk.

Most pedig tudjuk, hogy jóvedelmünk éveig nem növekszik olyan mértékben, mint vágyaink. Ilyen helyzetben nem könnyű kereskedni — mondják a pult túlsó oldalán állók, s a pesszimiztábbak még hozzáteszik: most lesz csak igazán nehéz kereskedni.

Az előrelátó vállalatok szakemberei már évekkor elölle megkezdtek a szűk esztendőkre való felkészülést. Akkor, amikor még dinamikus forgalomnövekedést lehetett elérni, szerződéseket kötöttek, igyekeztek kapcsolatba kerülni gyártó cégekkel.

Több példát is említhetnék, elegendő ha csak egyre utalok. A Hajdú-Bihar megyei Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat esztendő óta szerződést köt a Hajdú-Bihar megyei Állatforgalmi és Húspipari Vállalattal. A kereskedők jelzésére nagymértékben növelte az ipar a turista szalámigyártását; pontosabb, az igényekhez jobban igazodó szállítási terveket tudtak kidolgozni. A nemrégiben aláírt, öt esztendőre szóló együttműködési megállapodásuk jó példája a korrekt kapcsolatnak.

Miért fontos ez — kérdezhetik joggal a szkeptikusok, akik annyi mindent hallottak már az ipar monopolhelyzetéről, és az ebből fakadó nem éppen üdvözítő magatartásról. Azért fontos a szerződés, mert a monopolhelyzet nem örök érvényű. Hogy csak a húspiparnál maradjak, a regionális hűsüzemek, termelői szövetkezeti, AFESZ-kezelésű hűsüföldolgozók, de szomszéd megyék hasonló vállalatai is — hosszú távon — az ellátást befolyásoló tényezővé válhatnak. Arra is akadt példa, hogy a monopolhelyzetben lévő nagykereskedelmi vállalat — mire észbekapott — már nem is volt kivételes helyzetben s az ipar és a kereskedelem az érintett, de inkorrekt cég kihagyásával megtalálta a közvetlen kapcsolatot egy-máshoz, a vevő javára.

Ábrándokat kergetnek, ha ezt vélném gyakoribbnak. Ma még általánosabb a gazdasági erőfölény akadálytalan érvényesítése, az ipar, a szállító monopolhelyzete. Remélem a helyzet változni fog.

Az áru kínálatán kívül a vevőknek az sem mindegy, hogyan és mit kap. Amikor az ember otthon kipakolja a szatyrát és ellenőrzi mit is vásárolt, s mennyiért, hamar dühbe gurul, ha kiderül, többet számoltak a jogosnál. Ennek már csak az a dühítőbb, vérforrálóbb, ha a teljes értékű áru lejárt szavatosságú, vagy valamilyen egyéb ok miatt használhatatlan. Mit tesz ilyenkor az ember? Dühöng, de, sajnos, csak ritkán reklamál. Tudom, másnapra a bosszúság elpárolog, s ha az ember fáradt, minnek is mérge-sítse magát.

Csakhogy ez nem megoldás. Nekünk, vásárlóknak végső soron mindegy, hogy az ipar, a nagykereskedelem, a szállító vagy a kiskereskedelem hibájából származik-e kárunk. Számunkra egy a fontos: kárunk van. S ezen csak akkor lehet segíteni, ha következetesen jelezzük, bennünket hátrány ért. Először a boltban, s ha ott nem kapunk érdemi ügyintézetet, akkor a vállalati központban vagy a felügyeleti szerveknél.

Hiszem és vallom: a kereskedők döntő többsége becsületes ember, dolgozzék akár a pult mögött, akár másutt. Nekik segítünk, magunk érdekében védjük, ha jelezzük a hibákat.

BEMU

Elköt

Ez a szó: klinikai gondolkodás, minden lakos számára egyet jelent a város park-erdejében kedő intézmény, jel-nappal „és ahol a nap minden segítőkész orvos és egyéb szakmálak. Azt az sen tudhatják, nagyüzemről van nek tizenhét ézetében, tizenöt tizenegy egyes dolgozók száma a háromezer fővel gítő feladatok 1755 ágy áll ahol 1200 által fogorvoshallgató egyetem fenntartásához kérésére állán 420 millió forint nemzeti jövedelmeként meggyó hogy Kelet-legnagyobb esztéménye ad n gáról.

Történet

Amikor az XXXVI. törvény Debrecenben és tudományegyetem dult meg, senki arra, hogy való sadalmi és gazdasorvostudom me formál ma nehéz körülmér induló egyetem társából.

Nem kívánom foglalkozni egy ténétével, de m tenünk Kenéz fesszor fakulta rendkívül amb káját, akit 191 tek ki egyetem fesszorának. Klinika igazgatósa, kapcsolatai sok küzdelem t érni, hogy az tás befűzése á ram maradt. V dök után, 1918. négy professzor a kar első re amilyen Kené dékánna válas az 1919/20. tan az egyetem re november 4-én tanévnyitó ünne ső évfolyamra évfolyamokra iratkozott be.

1928-ban v méleti intézet foglalhatta h Floris műegyett tal tervezett es letében, amelt talán még ma Európa legszé volt. Az induló tói létszáma: 6- 250 díjtalan d dött össze.

Felzabudulá jászulettet és egyetem élete. ciónja; megváltó temj hallgatósá a munkásoktól rászűzést tehets kei előtt megny tem kapui. Né tőle telhető m gítségű támog kat. A pártze és tömegszerve gével alakult k mári arcúata. k kultásból öná mányi egyetem Egészségügyi szakmai irányt.

A felzabudu vető évtizedek ink, intézmény olyan professz akik iskolater ségükkel, kivá munkásságukka nemzetközi te reztek és szerve gemetünknek megtanulhattuk dás társadalm zeti vagyon.

Mai feladatok Bizottság 3-i ülésén irányelvek seg vetőkötben össze:

Elkötelezett orvosnevelés és betegellátás

ÍRTA: KARMAZSIN LÁSZLÓ REKTOR, EGYETEMI TANÁR

Ez a szó: klinika — úgy gondoljuk, minden debreceni lakos számára ismerős; egyet jelent a város gyönyörű park-erdejében elhelyezkedő intézménnyel, ahol éjjel-nappal „ég a mécses”, ahol a nap minden percében segítőkész orvosok, nővérek és egyéb szakdolgozók találhatók. Azt azonban kevesen tudhatják, hogy egy nagyüzemről van szó, amelynek tizenhét elméleti intézetében, tizenöt klinikájában és tizenegy egyéb részlegén dolgozók száma meghaladja a háromezer főt, ahol a gyógyító feladatok ellátására 1755 ágy áll rendelkezésre; ahol 1200 általános és 80 fogorvoshallgató tanul. Az egyetem fenntartására, működésére államunk évente 420 millió forintot fordít a nemzeti jövedelemből.

A számok és adatok mindenkit meggyőznek arról, hogy Kelet-Magyarország legnagyobb egészségügyi intézménye ad most hirt magáról.

Történeti vázlat

Amikor az 1912. évi XXXVI. törvények alapján Debrecenben és Pozsonyban tudományegyetem építése indult meg, senki sem gondolt arra, hogy valamikor a társadalmi és gazdasági fejlődés orvostudományi egyetemét formálja majd a nagyon nehéz körülmények között induló egyetem egyik fakultásából.

Nem kívánunk részletesen foglalkozni egyetemünk történetével, de meg kell említenünk Kenézy Gyula professzor fakultást teremtő, rendkívül ambiciózus munkáját, akit 1916-ban neveztek ki egyetemünk első professzorának — a Szülészeti Klinika igazgatójának. Rendkívüli agitációja, munkabírása, kapcsolatai révén, sok-sok küzdelem után tudta elérni, hogy az orvosi fakultás befejezése aktuális program maradjon. Viharos esztendő után, 1918. október 18-án négy professzor megjárta a kar első rendes ülését, amelyen Kenézy professzort dékánná választották, majd az 1919/20. tanévben ő lett az egyetem rektora is. 1921. november 4-én volt az első tanévnyitó ünnepség; az első évfolyamra 101, a felsőbb évfolyamokra 67 hallgató iratkozott be.

1928-ban valamennyi elméleti intézet és klinika elfoglalta helyét a Korb Flóris műegyetemi tanár által tervezett csodálatos épületekben, amely akkor — és talán még ma is — Közép-Európa legszebb intézménye volt. Az indulási évek oktatói létszáma: 64 nyugdíjas és 250 díjazott orvosból tevődött össze.

Felszabadulásunk után újjászervezték és átalakult az egyetem élete, minden funkciója megváltozott az egyetemi hallgatók összetételével, a munkásokkal és a parasztság tehetőségei, gyermekei előtt megnyitott az egyetem kapui. Népi államunk a tőle telhető maximális segítséggel támogatta munkánkat. A pártszervek, ifjúsági és tömegszervezetek segítségével alakult ki egyetemünk mai arculata. 1950-ben a fakultásból önálló orvostudományi egyetem jött létre az Egészségügyi Minisztérium szakmai irányításával.

A felszabadulásunkat követő évtizedekben tanszékeink, intézményeink élére olyan professzorok kerültek, akik iskolateremtő egyéniséggel, kiváló tudományos munkásságukkal hazai és nemzetközi tekintélyt szerettek és szereztek ma is egyetemünknek; akikről megtanulhattuk, hogy a tudás társadalmi érték, nemzeti vagyon.

Mai feladatainkat a Politikai Bizottság ez évi február 3-i ülésén megfogalmazott irányelvek segítségével a következőkben foglalkozunk:

„A felsőoktatásnak elméletileg szilárdan megalapozott tudást kell adnia s egyben önálló, alkotó gondolkodásra és tájékozódásra kell nevelnie; a felsőoktatásnak az ország tudományos kutatóbázisának alapvető elemévé kell válnia, súlyt kell adni az elméleti igényű kutatásoknak és a szintetizáló, interdiszciplináris tudományos feladatoknak; a képzési és kutatási feladatok megoldása terén egyaránt rendszeres és a tantervek szintjén is rögzített tervezési kapcsolatot kell kialakítani az adott szakterület in-

tulzott önállósággal, érdekérvényesítési mechanizmusokkal rendelkező intézetek közötti együttműködés akadékoskodás nélkül. Lépéseket kell tennünk abban az irányban is — a szakismeretekre való felkészülés követelményeinek csökkentése nélkül —, hogy hallgatóink felkészülhessenek a szélesebbben fogalmazott értelmiségi feladatokra is; az egyetem az értelmiség szocializációjának legfontosabb műhelye. Ennek érdekében mind ideológiai, mind a szakmai tárgyak oktatása során a jelenleginél jóval nagyobb súlyt

gatóink többségében él ennek a tudata, él ennek vállalása.

Gyógyító-megelőző munka

Ha ezek után a gyógyító-megelőző munka feltételeit vizsgáljuk — az általánosság szintjén —, akkor meg kell állapítanunk, hogy ellentmondás található az igények és a lehetőségek között. Elsősorban azért, mert vállaltuk és vállaljuk — ez a dolgunk — annak felelősségét, hogy a modern orvostudomány eredményeivel lépést tartunk, annak megvalósítható módszereit, eljárásait idejében alkalmazzuk a Tiszántúli betegeknek ellátásában. Mi már régen kinyitottuk kapuinkat, a területi ellátás résztvevői vagyunk ezidek óta; a mi ágyainkon döntő többségben Hajdú-Bihar megyei dolgozók kerülnek felvételre, de a regionális és speciális ellátás néhány területén át kell lépünk megyénk határait. Sajnos a mai korszerű ellátás egyes területei rendkívül eszközigenyesek, kiválóan felkészült orvosokat kívánnak. Gondolunk itt például a művekezelésre, a daganatos betegek komplex ellátására, a szív-működési zavarokban szenvedők kivizsgálására — műtői megoldásaira, az intenzív osztályok tevékenységére, a koraszülöttek ellátására stb. Lehetőségeinknek tehát határai vannak. De van egy módszer, egy eszköz, amely mindenkinél rendelkezésre áll, és nagyon sok esetben pótolhat műszereket, ágyakat: ez az élő beszéd, a mi nyelvünk, amelynek segítségével enyhíteni lehet a fájdalmakat, meg lehet találni az emberi sorsok megértését. Mi hiszünk az emberi szavak gyógyító erejében!

Tudományos munka

Az egyetem egyes intézeteinek ablakai éjszakai fényesek. Sok helyen ekkor fejeződik be a kísérletek, a tudományos munka eredményeinek értékelése. Az oktató-nevelő és gyógyító munka csak akkor lehet színvonalas, korszerű, ha e mögött ott húzódik napjaink alkotó tudományos munkája.

A tudományos munka végzéséhez szükséges feltételeink sok vonatkozásban lehetővé tesznek a tudományos munkára, sok vonatkozásban azonban súlyos gondjaink vannak. Ezek a gondok nem minden esetben anyagi természetűek; sokkal többet szenvedünk a beszerzési nehézségektől. Minden kutató életét megkeserítik a sokszor áthághatatlan, rugalmatlan szabályok, intézkedések.

Az előzőekben vázolt, legfontosabb feladataink mellett nem felejtkezhetünk meg az egyetem, a Debreceni Orvostudományi Egyetem elkötelezettségéről, ami azt jelenti, hogy vállaljuk hagyományaink folytatását — azt, hogy Debrecen egyetemi város, számunkra azt is jelenti, hogy magas szintű, hazai és nemzetközi fórumokon minősített tevékenységünkkel kell fenntartanunk a rólunk formált véleményeket. Mi is résztvevői vagyunk annak a szellemi energiacentrumnak, amely a szellemi energiák kiszármazója. Az univerzitas, mint fogalom, természetesen magába kell foglalja az energiacentrumhoz tartozó intézmények — azaz azokat működésükben segítő párt- és tömegszervezetek közötti együttműködés mai-nál értékesebb formájának megvalósulását; ez mindannyiunk nagy hasznára lenne.

telményeivel; a hallgatók közéleti-társadalmi aktivitásának, leendő hivatásukra való felkészítésének, nevelésének fontos feltétele a felsőoktatási intézmények belső demokratizmusa; alapvető jelentőséget kell tulajdonítani az oktató munkamódozatnak és példamutatásnak, az oktatók és hallgatók kapcsolatának is.”

Orvosképzés

Először az orvosképzés legfontosabb feladatairól, gondjairól szeretnénk néhány mondatban beszámolni. Megítélésünk szerint az oktató-nevelő munkához minimálisan szükséges feltételek rendszeres egyetemünkön is megtalálhatók (kellő számú és képzettségű szakember, intézeti oktatási eszközök, kollégiumok stb.). Egysége-sen fontosnak tartjuk, hogy a szilárdan megalapozott tudás eléréséhez precíz ismeretanyagra van szükség, olyan ismeretekre, amelyek nemcsak az orvosi működés feltételeinek biztosítását szolgálják, hanem olyanokra, amelyek a leendő munkafeladat társadalmi vonatkozásait is tartalmazzzák. Közismert, hogy nem könnyű a hat éven át tartó képzési munka követelményeinek időben eleget tenni, mert az elvárt teljesítmény mértékét a legjobb felkészültségű hallgatókhoz szabtuk meg.

Hiányzik azonban — most dolgozunk ezen — egy olyan képzési ciklokra épített nevelési program, amely nemcsak azt tartalmazza, hogy mire van szüksége az egyetem végzős hallgatóknak, hanem megpróbálja összehangolni, még egységesebbé tenni az egész egyetem oktató tevékenységét. Az egyetem ugyanis nemcsak képzési intézmény, hanem a különböző oktató-hallgatói szükségletek, életstratégiák és aspirációk együttese; ebben a munkában a ma még

Mindennapjaink valóságára tekinteni

Bizalmi tanácskozás a Moziüzemi Vállalatnál

Gyancsak nehéz lenne cáfolni azt az állítást, mely szerint a mozi szakma válságban van. A gondosan elkészített látogatási statisztikák meglehetősen nyomós bizonyítékok. Kétségtelen, egy-két évtizeddel ezelőtt — a televíziózás tömegessé válásával egy időben — a század egyik legjelentősebb tájékozójává, a „mozgó” elvesztette addig élvezett hallatlan népszerűségét. Manapság az emberek szerette a világot, így hazánkban is kétszer is meggondolják, mielőtt elindulnának a moziba. Okok bőven vannak. A legfontosabb talán az, hogy a „házi mozi”, a televízió sokkal gyorsabban tájékoztat a világ dolgairól, s ha nem is nivósabb, de mindenképpen kényelmesebb szórakoztatást kínál a képernyő rabjainak. (S ki nem az manapság?)

A gazdálkodás egyensúlya

A szakma, a filmgyártás és -forgalmazás persze keresi a kiutat. Gyakorta olvashatunk a dollártízmilliókért készült monstre-szuper produkciókról, melyek olyan látványosságokra próbálják visszacsalogtatni a nézőt a moziba, amelyet a tévé nem tud nyújtani. Ritkábban, de szintén kapunk hírt mindennel ellátott mozi palotákról, ahol a néző kényelmesebben érezheti magát, mint otthon.

Mondanunk sem kell, ezek fölföldi — nyugati — példák. Való igaz, nincs is pénzünk ilyen befektetésekre, de a hazai mozi szakmában egyébként sem lehet ez a kizárólagos cél, hogy a nézők zsebéből minél több pénz vándoroljon a vállalatok kasszájába. Fontos a bevétel is, hisz ha már vállalatról van szó, akkor a nyereségérdekeltséget sem lehet figyelmen kívül hagyni. De legalább annyira lényeges a film kuitúrpolitikai szerepe. Vagyis a forgalmazás egészen két — gyakorta egymással szembe kerülő — szempontnak kell eleget tennie: a bevétel teljesítésének, s annak, hogy lehetőleg az arra érdemes filmeket lássák legelőször, vagy legalábbis elég sokan.

A szakma tulajdonképpen két dolgot tehet ilyenkor. Vagy nyugodtan kivárja az elkerülhetetlenek vélt végzetét, vagy megpróbálja okos vállalatpolitikával feltartóztatni a fenyegető veszélyt. A Hajdú-Bihar megyei Moziüzemi Vállalat kétségkívül azokhoz tartozik, amelyek a nehezebb utat választották. Megpróbálnak a mozi-világviság hullámai fölött messzebbre — vagy ha úgy tetszik, közelebbre, mindennapjaink valóságára — tekinteni. Vallják, hogy a film, a mozi megértésének legközvetlenebb befolyásolója, s hozzájárulhat eszméi, kulturális fejlődéséhez. Ugyanakkor azt is olvashatjuk a vállalati munka egyik jövő taglaló dokumentumában, hogy a „gazdálkodás egyensúlyát csak a tervezett nézőszám és a bevételi terv teljesítésével lehet fenntartani, figyelembe véve a mind szigorúbb körülmények között megvalósuló költséggazdálkodást”.

A sikeres gazdálkodás feltétele

Nos, hogy a sokszor áthidalhatatlannak kikiáltott ellentét feloldható, sőt hosszabb távon összhangba is hozható, arra a vállalat működése a legjobb példa. Jó néhány kiváló cím — amit idén is megpályáztak — az ország mozi-világát között kivívott előkelő hely bizonyítja ezt. A sikeres gazdálkodás és az eredményes kultúrpolitikai misszió összeegyeztetésének számos összetevője lehet. A vállalat bizalmi testületének ülésén érthetően a többéves „stratégia” emberi összetevőit próbáltuk felkutatni.

Nem kellett sokáig várni, hisz Császár Ferenc, a szakszervezeti bizottság elnöke azzal nyitotta meg az ülést, hogy azonnal konkrét válaszokat adott azokra a felvetésekre, amelyek előzőleg érkeztek be a bizalmicsoportoktól. Hasznos, s elterjesztendő ez a módszer, hisz a testületi ülésen így bőven jutott lehetőség az átfogóbb, úgy mond „elvi” kérdések megtárgyalására. Így például a berlehetőségek áttekintésére. A felszólalásokból kiderült, hogy a dolgozók nagy általánosságban elégedettek voltak a tavalyi berfejelesztéssel, s az elv is megértésre talált, mely szerint a bérek — különösen annak „mozgó” része — a jövőben egyre inkább a teljesítményhez kötődik majd.

Igazi fórum volt

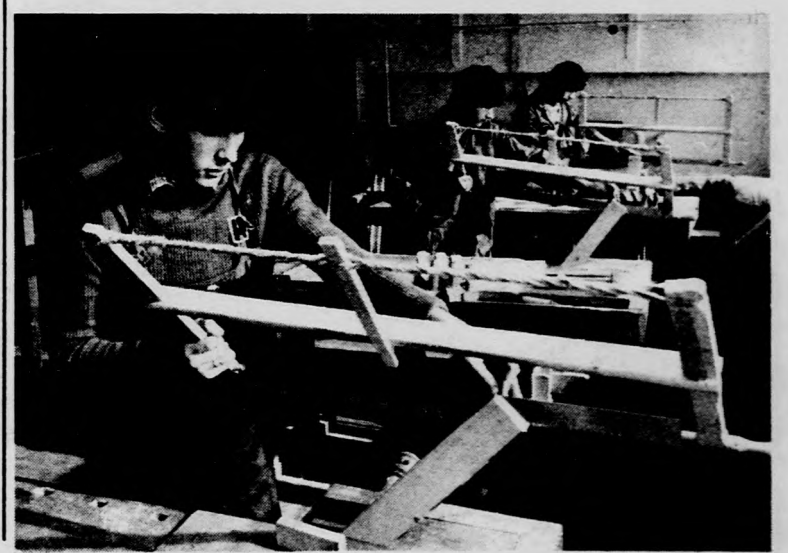
Mindezt azonban széles körű technikai „alapozás” előzte meg. Beszerezték azokat a mozigépeket, amelyekkel lehetővé válik, hogy kevesebb — esetleg egy — ember végezze a munkát. Így lehetett megvalósítani a „kevesebb emberrel jobb munkát” elvet, s ráadásul a munkavégzés körülményei is javultak. Utóbbit erősítették felújítások során megvalósult szociális létesítmények is.

A vállalat vezetősége — ezt Hanesch László igazgató szavai is aláhúzták — a jövőben is azt szeretné, ha a dolgozók minél jobb körülmények között — beleértve a bért is — végeznék felelősségteljes munkájukat. Ennek persze mindenképp a már annyiszor emlegetett eredményes gazdálkodás a feltétele. A dolgozók — a bizalmiak véleménye alapján — úgy tűnik, átérik mindazoknak az elképzeléseinek a jelentőségét, amelyeket az idei évre, illetve hosszabb távra szóló tervezetekben olvashattak és véleményezhettek.

Mindent összevetve a Moziüzemi Vállalat tanácskozásán világos célokkal ismerkedhetünk meg, határozott kérdésvetéseket és pontos válaszokat hallottunk. Igazi fórum volt ez a találkozó, s úgy tűnik, mind a vállalat gazdasági vezetősége, mind a szakszervezet jelszóját választotta a közeljövőben bemutatásra kerülő egyik magyar film többször elhangzó betétdalát: „Egyedül nem megy...”

T. Szűcs József

A JÖVŐ SZAKMUNKÁISAI

HAJDÚVID

Régóta lakott települése a vidéknek Hajdúvid. A múltba kapaszkodók most is a történelmet emlegetik, amikor a lakott hely — mert hiszen már nem község — jövendő való jussát, életképességét emlegetik. Mintha egy öregembernek az adhatna „jogot” az élethez, hogy valamikor fiatal volt. Hajdúvid előregedett. Legújabb, ki tudja hányadik fiatalsága 1945 után kezdődött.

Kéki János bácsi a fiához igyekszik

Hajdúböszörmény környéki falvak — Zelemér, Pród, Bagota, Hajdúvid — közül ez utóbbi kettőt, amolyan mintafalunak jelölték ki. Katonás rendben sorakoznak most is a házak, derékszőget zárnak be egymással az utcák. A falu közepén ott a kultúrház. A község földjeit egykor a hajdúböszörményi határból hasították ki, s amikor 1952-ben közigazgatásilag is önálló lett Hajdúvid, kevesen gondolták, hogy mint község, három évtizedet sem él meg. A Hajdúböszörményvel való egyesülés kettéosztotta a falu alig 800 főnyi lakosságát. Van aki állítja: jót tett a hajdúvárossal

való egyesülés, mások szerint minden rossz akkor kezdődött, amikor belementek a „házasságba”.

***

Tavaszi szellő kanyarog az utcán, s kergeti az őszről maradt faleveleket. Kéki János

bácsi az út közepén fiához kezezik.
— János bácsi, nem fél, hogy elúti egy autó?
— Nem jár erre ótó egy se. Csendes jó kis falu ez.
— Mióta lakik itt?
— 1955-től néhány köblös földet béreltem egészen hatvanig. Akkor lettem termelőszövetkezeti tag. Még dolgoztam volna, de beteg lettem, s azóta tolókosival tudok közlekedni.
— Mit csinál egész nap?
— Otthon vagyok az aszszonnyal, meg néha átkerekezek a fiamhoz. Itt lakik a szomszéd utcában. Máshová nincs menni, mióta az öregek napközije megszűnt.

***

A falunak olyan takarékos szolgáltató üzletsora van, hogy bármelyik, tízszer nagyobb település megirigyelhetné. Posta, fodrász, nőszabó, a takarékszövetkezet, kirendeltsége sorakozik egymás mellett. Orosz Andrásné nem is a jövedelemért maradt a szabóműhelyben. Kicsi a forgalom, havonta 1300 —1500 forintot hoz a postás a Hajdúböszörményi Szolgáltató és Ruházati Ipari Szövetkezettől.

Lánya már mindennap a Textilfeldolgozóba jár, Bőszörménybe. Ott jóval nagyobb a kereset, biztonságos a kenyér. A hajdúvidi szabóságba csak kicsi pénzt jelentő munkákat visznek. Egy-két nyári ruhát, otthonkát, téli kapkodót. Pedig divatlapban sincs hiány, s ahogyan az elkészült ruhákat nézzük, a mester keze ügyességére sem lehet panasz.

***

A postahivatal sok helyütt a falu egyik központja amolyan beszélgető-találkozóhely. Hajdúviden igen hamar megfázna, aki a postán várakozna a többi emberre. A felvevőablak mögött melegebb van, kívül azonban jég hideg a kicsi helyiség. A postamester nő másodikára már hivatalosabb, mint első találkozóhely. Akkor engedélyhez kötötté olyan hadititkok kiadását, mint a bélyegforgalom, s az újság-előfizetők száma. Az engedély birtokában megtudhatjuk, hogy 150 napilapot járatnak a vidék, de a jöttünkre kulcsra zárt belső ajtó s a nem éppen barátságos fogadtatás lehetetlenné teszi, hogy belülről fényképezzünk.

A szomszédban, a takarékszövetkezet kirendeltségében sokkal barátságosabban fogadják a betérlőket Görög Valéria és Molnár Lászlóné. A kis irodában elviselhető a hőmérséklet is. Nem véletlen, hogy a takarékszövetkezet betétállománya több mint há-

Egyforma házak, egyenes utcák

romszorosa a postainak. Építési, termelési, áruvásárlási, személyi kölcsönt vehetnek fel egy helyben a vidék, s a telekparcellázás hírére megélénkült a kirendeltség forgalma is.

***

A boltban találjuk meg Hajdúvid egyik legnevezetese-

ban végzett óvodások tablóját. Néhány gyereken sajnos felfedezhető, hogy szülei túl sok novabort fogyasztotak.

***

A falu egyetlen üzeme a baromfi-feldolgozó. Hivatalosan Kisállatvágó és Értékesítő Társulás a neve, de

szövetkezet vezetőinek, gyakran erejükön felül patronáltak, segítettek Hajdúvidet.

***

A kérdés azonban mindezek ellenére is ott van a falusiak gondolatvilágában: Van-e jövője Hajdúvidnek? Erről tájékozódtam Patakölgyi Rudolfnál, a Hajdúböszörmény városi Tanács elnökénél és Reszegi Lajosnál, a városi pártbizottság első titkáranál.

— Amíg önálló község volt Hajdúvid — mondja a tanács elnöke — az is gyakran hátránnyal járt. Kis költségvetés, apró, de helyben elintézhető ügyek, s a belterjeség jó néhány akadály. Volt olyan tanács, akit két tanyai lakosai választottak.

Amikor 1979 januárjában az Elnöki Tanács jóváhagyta a két tanács egyesülési kérelmét, a 65 hajdúböszörményi tanács tag képviselte a harmincezer böszörményit, a 19 hajdúvidi pedig a közel nyolcszáz ottani lakost. Mi igyekeztünk, amiben csak lehet, segíteni, s a kezdeti nehézségek után már úgy-ahogy, rendbe jöttek a dolgok. Ott maradt az egykori vbtitkár tanácsai megbízottként, s épp nemrégiben szélesítettük jogkörét.

Nemrégiben áttekintettük a hajdúvidi ellátást, s bizony sok tekintetben jobb helyzetben vannak ott, mint Böszörmény egyes belső részein.

— Legfontosabbnak — veszi át a szót Reszegi Lajos — a vízvezeték-hálózat megépítését tartjuk. Ehhez kellene a lakosság társadalmi munkája, jó hozzáállása. Nemcsak ott, a város bármelyik részén. Megegyeztünk a Hazafias Népfőrdő helyi vezetőivel, mérjük fel a társadalmi munkavállalásokat, s ezt figyelembe véve tegyünk javaslatot, hol, merre épüljön például járda és út.

Legalább ennyire jelentős, hogy nemcsak a parcellázás kezdődik Viden. Ha sikerül a tanácsnak megállapodni az OTP-vel, az új telkek, az épülő házak is bizonyítani fogják, hogy Hajdúvidnek van jövője.

Hajdú István

Társadalmi munkában lenne mit eltakarítani

Nagyüzem a baromfi-feldolgozóban

sebb emberét, Kacsora József boltvezetőt. Huszonhárom(!) esztendeje nap mint nap kijár motorral — autóval a harminc kilométerre levő Debrecenből.

— Ennyi idő alatt biztos talált volna Debrecenben is boltvezetői állást! Akkor kényelmesebben dolgozhatna!

— Szeretek itt dolgozni. Megszoktam, megismertem az ittenieket, hisz majd mindenki naponta jár hozzánk. Ez az egyetlen bolt s mindentelét árulunk.

A választék valóban nagyon széles. A villanyboljertől kezdve a kerti kapán keresztül élelmiszerek, háztartási vegyiáruk, tápok, takarmányfélék, még fűtőolaj is. A havi 700 ezer forintos forgalmat ötven érik el. Rejtély, hogyan csinálják, hogy hétről hétre háromnegyed ötig nyitva tartanak, s közben a majd minden napra jutó szállítással is foglalkozni tudnak. Arra viszont a Hajdúböszörményi ÁFESZ-nek kellene figyelnie, hogy a 9. számú vegyesbolt ne kerülhesen hátrányba a déligyümölcs, és egyéb keresett cikkek elosztásánál, épp azért mert a bolt vegyes jellegű. A jobb áruellátásért Hajdúvidről lényegesen nehezebb intézkedni, mint az ÁFESZ-központból. S ha van kézzelfogható bizonyítéka, hogy hasznos volt a két település egyesülése, akkor egy jobb áruellátás ilyen bizonyíték lenne.

A bolttól alig száz méterre található az óvoda. A kiscsoportosok az udvaron játszanak, a nagyobbak odabent mesét hallgatnak — magnetonról. A magnó és a többi játék, az oktatást elősegítő eszközök jó része az utóbbi két esztendőben került az óvodába biznyságul annak, hogy a hajdúböszörményi tanács művelődési osztálya épp oly intézménynek tekinti a hajdúvidi óvodát, mint a többi.

Nézegettük az épp ebédnél készülő gyerekeket, a koráb-

mindenki csak baromfi-feldolgozóknak mondja.

Kétszázhatvanen dolgoznak az üzemben, s 1974-ben még tízmilliós veszteséget regisztráltak a főkönyvben. Az ötödik öt éves terv időszakában közel egymilliárd forintos termelési értéket állítottak elő, s a múlt évi mérleg már 14 millió tiszta nyereséget rögzített. A hajdúböszörményi Béke Termelőszövetkezet gesztorágával irányított társulás napjainkra a Debreceni Baromfi-feldolgozó Vállalat megbecsült partnere lett, s a közös előbbrelépést épp a befejezés előtt álló harminc vagonos hűtőház bizonyítja.

A tsz egyébként is a falu patrónusa. Amikor a hajdúvidi Rákóczi Egyesület, talán nem sejtették, mekkora munkát, nyugót, terhet akasztanak saját nyakukba. Beszélgetésekre legyem mondva a hajdúböszörményi termelő-

Mesél a magnetofon (Fotó: Nagy Gábor)

Ezúttal saját lányának készíti ruhát Orosz Andrásné

„A Bemut

Akiket soroz...
kérdeztünk, m...
kitartó szorgal...
kájuk révén —
hivatásként vé...
lését, gyakorla...
nem tartozik a...
foglalkozások...
sikerélményt...
Úgy érzi, hog...
élet bármely...
Pályaválasztás...
nem ismer az...
Akkoriban, d...
vált, azonosul...
tenyészítő, cip...
gyártó szakem...

Az „Ifjú szívve...
készítői igencsa...
hetnek alkotásu...
dolta volna, hog...
lyát, egy szakm...
szóló elköteleze...
tettek elő. Erről...
nyadi László, a...
javító Üzem...
szerszámgyártá...
szének géplakat...
aktív dolgozója...
nak. Fél évet jár...
képzőbe — abba...
akarát érvényes...
kor látta az em...
A film ipari...
szólt, s olyan ha...
rá, hogy elhata...
szakmát tanul...

való „polemizál...
saját döntése...
radt. Nem titko...
tásban a család...
kedvező anyagi...
közrejártzott.

A MÁV Járr...
tanműhelyfőnök...
a géplakatos sz...
totta. A bejutá...
korántsem vo...
Négyszáz „ipar...
lentésből 250...
a felvételi alk...
gán. Bejutását...
iskolai tanulm...
nye is segítette.

Hunyadi Lás...
nyitványát nem...
említi. Preze...
hogy a géplak...
elsajátításához...
pok kellenek. S...
fogalmazott: „G...
nülök állják m...
a gyengébbek...

„AZ ÉN SZAKMÁM”

Bemutatja Hunyadi László géplakatos

Akiket sorozatunkban foglalkozásukról, hivatásukról kérdeztünk, mindnyájan szakmunkások. Több éve — kitartó szorgalommal és szakértelemmel végzett munkájuk révén — kivívták környezetük elismerését. Főhivatásukként végzik szakterületükön az utánpótlás nevelését, gyakorlati tapasztalataik átadását. Szakmájuk nem tartozik a közvélemény által „divatosnak” titulált foglalkozások közé. Ok az egyén önmegvalósulását, a sikerélményt tartják a szakmák igazi fokmérőjének. Úgy érzik, hogy foglalkozásukban, de természetesen az élet bármely területén ez elérhető, megvalósítható. Pályaválasztásuk rendhagyó, s egyben tanulságos. Amit nem ismer az ember — mondták —, attól idegenkedik. Akkoriban, döntésük alkalmával hiányosak voltak az ismeretek. Azóta választott szakmájuk élethivatásukká vált, azonosultak vele. Szívesen vállalják, hogy sertés-tenyésztő, cipész, esztergályos, géplakatos és konzervgyártó szakemberek lettek.

Az „Ifjú szívvel” című film készítői igencsak büszkéek lehetnek alkotásukra. Ki gondolta volna, hogy induló pályát, egy szakmával életre szóló elkötelezettséget segítettek elő. Erről beszél Hunyadi László, a MÁV Járműjavító Üzem 9. osztálya szerszámgyártó üzemrészének géplakatos. 1959 óta aktív dolgozója a vállalatnak. Fél évet járt a tanítóképzőbe — abban a szülői akarat érvényesült —, amikor látta az említett filmet. A film ipari tanulókról szólt, s olyan hatással volt rá, hogy elhatározta, ő is szakmát tanul. A szülőkkel

nek a szakma gyakorlásához nemcsak fizikai, hanem szellemi munkára is szükség van.” Ezt bizonyítandó tüzetesen bemutatta a „gyógyításra” váró eszterga- és köszörűgépeket. A szétszedett gépek lábában heverő alkatrészeit látva az ember arra gondol: legény legyen a talpán, aki ezt össze is szereli majd.

Hunyadi László szakma-szeretetének pátoszával a géplakatos „a gépek orvosának” nevezi. Az elhasználdott gépek hibájának a feltárása, kijavítása után teljes értékű gépet kell átad-

tás a géplakatos szakmában édestestvérek. A hatalmas berendezések, gépek szerkezeti másodmilliméternyi pontossággal illeszkednek egymáshoz. Nem véletlen, hogy a csavarhúzó, villáskulcs, kalapács és különböző lyukaszközök mellett tolmérőt, mikromérőt és mérőórát is kell használni.

A szakma bemutatásának szóárátat megszakítva más területre lépünk át. A vállalatról közismert, hogy komoly gondot fordít a szakmunkástanulók nevelésére is. Hunyadi László precizitása itt is megmutatkozik. Papírt vesz elő a zsebéből, amely dokumentálja, hogy hivatalos „pártfogója” az üzemi gyakorlatokat végző másodéves tanulóknak. Évente két-három fiatal oktatását, továbbképzését végzi. Az oktatók emberi tulajdonsága, jó szakmai felkészültsége véleménye szerint hozzásegíti a tanulókat szakmájuk felelősségteljes ellátásához. Személyes tapasztalata, hogy akik ezt a szakmát választják, menet közben még jobban megszeretik. A jó közérzet és az anyagi ösztönzés megteremtésével hozzájárultak ahhoz is, hogy a fiatalok maradnak a vállalatnál. Aki szakmunkás-bizonyítvánnyal tovább akar lépni, minden támogatást megkap, folytathatja tanulmányait esti és levelező tagozaton.

Csupán egy dolog marad még hátra, hogy teljes legyen a kép: Hogyan vélekedik helyzetéről, közérzetéről? Úgy érzi, erkölcsileg és anyagilag megbecsült dolgozója a vállalatnak, brigádvezető-helyettes, pártalapszervezeti vezetőségi tag, bírósági népi ülnök, a Kiváló Dolgozó cím tulajdonosa, ezüstkoszorús szocialista brigád tagja.

Jelenleg fia pályaválasztása foglalkoztatja legjobban. Egy biztos, szerelő lesz a fiú...

Bakó Péter
Megyei Pályaválasztási
Tanácsadó Intézet

való „polemizálás” után is saját döntése mellett maradt. Nem titkolja, a választásban a család nem éppen kedvező anyagi helyzete is közrejátszott.

A MÁV Járműjavítóban a tanműhelyfőnök biztatására a géplakatos szakmát választotta. A bejutás akkoriban korántsem volt könnyű. Négy száz „ipari tanuló” jelentkezőből 250 maradt meg a felvételi alkalmassági vizsgán. Bejutását jeles általános iskolai tanulmányi eredménye is segítette.

Hunyadi László jó bizonyítványt nem dicsekvésből említi. Prezentálni akarja, hogy a géplakatos szakma elsajátításához igen jó alapok kellene. Szószertint így fogalmazott: „Csak a jó tanulók állják meg a helyüket, a gyengébbek hátul kullog-

ni a géplakatosnak a többi szakmunkás számára. A szakembernek a közörlőgépektől az automata esztergapadig a gépek minden részét, működési elvét ismernie kell. Hogy minden sikerüljön, a kézi szerelés készségén kívül ismernie kell a fűrés, az esztergálás, a marás, a gyalulás, a hegesztés minden tudományát. A géplakatosnak univerzális embernek kell lennie. Ismernie kell a szakrajtot, hiszen az ismeretlen gépeket úgynevezett gépkönyv alapján kell szétszerelni és összeszerelni. Eközben ki kell cserélni a hibás szerkezeteket, meg kell szüntetni a mechanikus részek hibáit. Az viszont természetes, hogy a munkáját megkönnyít emelődaru és kispépet játszi könnyedséggel kezeli. A monumentalitás és a precizi-

MENYHÁRT JÓZSEF GRAFIKÁJA

FILMNAPLÓ

A film kezdő képsoraiban Budapest utcáin és terein keresztül fiúk és lányok szaladnak erővel, lelkesedéssel átítva, egyetlen cél lelkesíti és fogja össze őket, arcuk tenniakarástól és boldogságtól ragyog. A befejező képsorokban már csak egyetlen lány fut ut-cákon, aluljárókon keresztül, haja csapzott, homloka izzadt, arca kesernyős, szemében csalódottság. A két időpont között mindössze néhány hónap telt el, nem sok idő, de arra elegendő, hogy a pedagógusok egy része demokratizmusból, a diákok viszont kitartásból és céltudatosságból elégtelenre vizsgázzanak.

Egyáltalán nem nevezhető hízolgónak az a kép, amelyet Almási Tamás fest napjaink pedagógusairól és diákjaikról. Oktatási rendszerünk fátyol sebtét tapogatja a rendező, az iskolai demokratizmust és a tanár-diák viszonyt. Iskolánk egy részében valami érthetetlen és elemezhetetlen ellentét húzódik meg egyes tanárok és a diákok között, melynek egyik alapvető oka kétségtelenül a nemzedéki ellentét lehet. Normális és megszokott körülmények esetén ez a szembenállás búvárpataként húzódik meg, nem tör a felszínre, nincsenek konkrét jelei, és nem szed áldozatokat. Tanárok is, diákok is vallják, hogy elfogadják ezt az állapotot, sőt rendszerint törekednek is annak megszüntetésére.

Az iskolák társadalmán belül a fiatal pedagógusok azok, akik az átlagnál jobban érzékelik ezt az ellentétet, az ő helyzetük ugyanis sajtóságos: lelkiileg még a diáksághoz tartozó-

MAYA

Bemutató a művelődési központ kamaraszínházában

Hamisítatlan színházi hangulat izzott a Maya bemutatóján, ismételtelen biznyságot adva arról, hogy az operett nem halt meg, csak foltogatták. A műfaj azonban szerencsére mindannyiszor ki tud siklani az izlésterroristák markából, és hozzájut anynyi levegőhöz, amennyi a következő támadásig elegendő. Fényesen példázta ezt a Maya debreceni előadása...

Orosz György rendező ugyanúgy tudja, mint a sznobizmus rabjai, hogy Harmath Imre szövegkönyve nem tartozik a legmagasabb rangú irodalomhoz. De azt is tudja, hogy (nem számítva egyénné nyilvánított alakot, aki kikapcsolódni is sokkoló hatású irodalommal szokott) minden ember természetes igénye a vidámság, a látványosság, a könnyű, andalító, érzelmes zene. A rendező így hát a történetet mint alapot megörzi, de túl komolyan nem veszi. Engedi egy kicsit a színészeket rájátszani, de persze csak addig a határig, ameddig az irónia nem fenyegeti a cselekmény épségét. Revüoperett-ről lévén szó, tág teret hagy a látványosságnak, a táncok legalább az előadás felét kitöltik.

A vitathatatlan siker arra enged következtetni, hogy Orosz György megtalálta az összhangot, az eredményes munkakapcsolatot Somoss Zsuzsa vendég-koreográfussal, Greguss Ildikó jelmeztervezővel és Körösi Sándor díszlettervezővel. A táncok között akad humoros, lírai, szíjaj, érzelmi egyaránt, mindig olyan, amilyenre éppen szükség van, amit a cselekmény logikája diktál. A táncok előadásában nemcsak a színház táncara és magántáncosok gárdája jeleskedik, de a színészek közül többen is bravúrosan vesznek részt a feladatok megoldásában.

Greguss Ildikó ruhái, jelmezei fantáziadúsak, elegánsak, kivétel nélkül jól öltöztetik és jellemzik viselőjüket. A sokszor merész fazonok, pikáns vonalak, csillogó anyagok és színek az operett káprázatos világának valószínűtlenségére is figyelmeztetnek. Körösi Sándor a színpadter minden négyzetcentiméterét igyekszik hasznosítani a játék számára, díszletei funkciójukat és formájukat tekintve egyaránt sikeresek. A darab egész „kiállításáról” összefoglalóan meg kell jegyezni, hogy a színház kitett magáért, nem sajnálta a kelleket, ruhákat, jelmezeket, az installáció gazdag, sőt helyenként pazar. A szórakoztató, látványos darabokban szűkölködő két esztendő után tehát a színház megadta a módját a Mayának, jól tudván, hogy az operett, nem nélkülözheti az illúziót támaztó külsőségeket sem.

A rendező — eldöntve a játék és látvány arányát — mesteri módon teremt meg szcenikailag is az átmeneteket egyikből a másikba. Így aztán az előadás gördülékeny, lendületes. Három és fél órára azért rúg, mert a közönség viharos tapsokkal követel ismétléseket és az egyes felvonások

között is köszöntik a színészeket. Orosz György rengeteg ötletes játékot iktat be a cselekménybe, engedi a színészek egyéniségét érvényesülni, de nem hagyja, hogy magánszámokra tördeljék szét az előadást. A hatalmas apparátus zökkenők nélkül mozog, ami arra utal, hogy a rendező irányító szerepe a legteljesebben érvényesült.

Az előadást három kabinetalkítás külön is emlékeztetéssé teszi: a Kállay Borie, a Böröndi Tamásé és a Szatmári Györgyé. Az előbbi kettő (Barbara és Rudi) főszerep, s mindegyik méltó kezekbe került. Kállay Borie és Böröndi Tamás úgy él, úgy mozog a színpadon, mintha ez lenne a természetes létformájuk. Játék, ének és tánc nem fog ki rajtuk, mi több, olykor akrobatikus megoldásokról sem riadnak vissza. Természetesen alkotóeleme a megérdemelt sikernek Kállay Borie nő varázsa és Böröndi Tamás fiatalos sárma is.

Szatmári György ellenállhatatlan humorral megáldott fiatal színész, aki a harsány hangok és a széles gesztusok közepette viszszafojtott eszközökkel dolgozik, figurája naiv biztonsággal követi el azt a szemléleti hibát minduntalan, amely komikusá teszi. Ezáltal karaktert tud formálni Dixiből, s ez külön érdeme.

Bajza Viktória kapta Maya szerepét. Feladatát színésziileg igényesen oldja meg. Nem viszi túlzásba, izléssel adagolja az érzelmisséget. Dekoratív jelenség, előnyös ruhákat visel, színpadi mozgása is meggyőző. Kellemesen, kulturáltan adja elő énekszámait, de ezen közben helyenként kiderül, hogy nem énekes színész. Rosta Sándor Charleyja igényes színész alakítás, habár azt nem hisszük el róla, hogy időnként össze szokta törni a berendezést. Rosta Sándor ennél finomabb, intellektuálisabb alkat, ezt a szerep már fordulataiban kamatoztatja is. Madelaine-t kettős szereposztásban játsszák. Szűri Mari egy elkényeztetett, nagyvilági párizsi lányt kelt életre, jellegzetes egyéni eszközei vannak hozzá, különböző mimikája kifejező. Brávúrosan táncol ő is Szatmári György partnereként. Akárcsak Boross Mari, aki egy kevésbé rafinált, visszafogott Madelaine-t alakít. Korcsmáros Jenő (Bambó) játéka jól illeszkedik az együttesébe. Kelemen Csaba (Gorilla) a hálátlan feladatot sikeresen oldja meg, nagy vehemenciával játszik. Sziki Károly (rendőrtiszt) villanásnyi szerepében is megcsillantja humorát. Sárady Zoltán (impresszárió), Bárány Pál László (varietéigazgató) és Vattay Judit (grófnő) önzetlenül és nagy kedvvel járul hozzá az előadás sikeréhez.

A zenei betanítás Tarnay Györgyöt dicséri, a hangulatos zene dr. Kiss Ernő kibővített dzsesszegyüttesét, habár némelykor — legalábbis egyesek — valamivel kisebb hangerővel is beérnek...

Bakó Andre

Almási Tamás: Ballagás

A film kezdő képsoraiban Budapest utcáin és terein keresztül fiúk és lányok szaladnak erővel, lelkesedéssel átítva, egyetlen cél lelkesíti és fogja össze őket, arcuk tenniakarástól és boldogságtól ragyog. A befejező képsorokban már csak egyetlen lány fut ut-cákon, aluljárókon keresztül, haja csapzott, homloka izzadt, arca kesernyős, szemében csalódottság. A két időpont között mindössze néhány hónap telt el, nem sok idő, de arra elegendő, hogy a pedagógusok egy része demokratizmusból, a diákok viszont kitartásból és céltudatosságból elégtelenre vizsgázzanak.

Egyáltalán nem nevezhető hízolgónak az a kép, amelyet Almási Tamás fest napjaink pedagógusairól és diákjaikról. Oktatási rendszerünk fátyol sebtét tapogatja a rendező, az iskolai demokratizmust és a tanár-diák viszonyt. Iskolánk egy részében valami érthetetlen és elemezhetetlen ellentét húzódik meg egyes tanárok és a diákok között, melynek egyik alapvető oka kétségtelenül a nemzedéki ellentét lehet. Normális és megszokott körülmények esetén ez a szembenállás búvárpataként húzódik meg, nem tör a felszínre, nincsenek konkrét jelei, és nem szed áldozatokat. Tanárok is, diákok is vallják, hogy elfogadják ezt az állapotot, sőt rendszerint törekednek is annak megszüntetésére.

Az iskolák társadalmán belül a fiatal pedagógusok azok, akik az átlagnál jobban érzékelik ezt az ellentétet, az ő helyzetük ugyanis sajtóságos: lelkiileg még a diáksághoz tartozó-

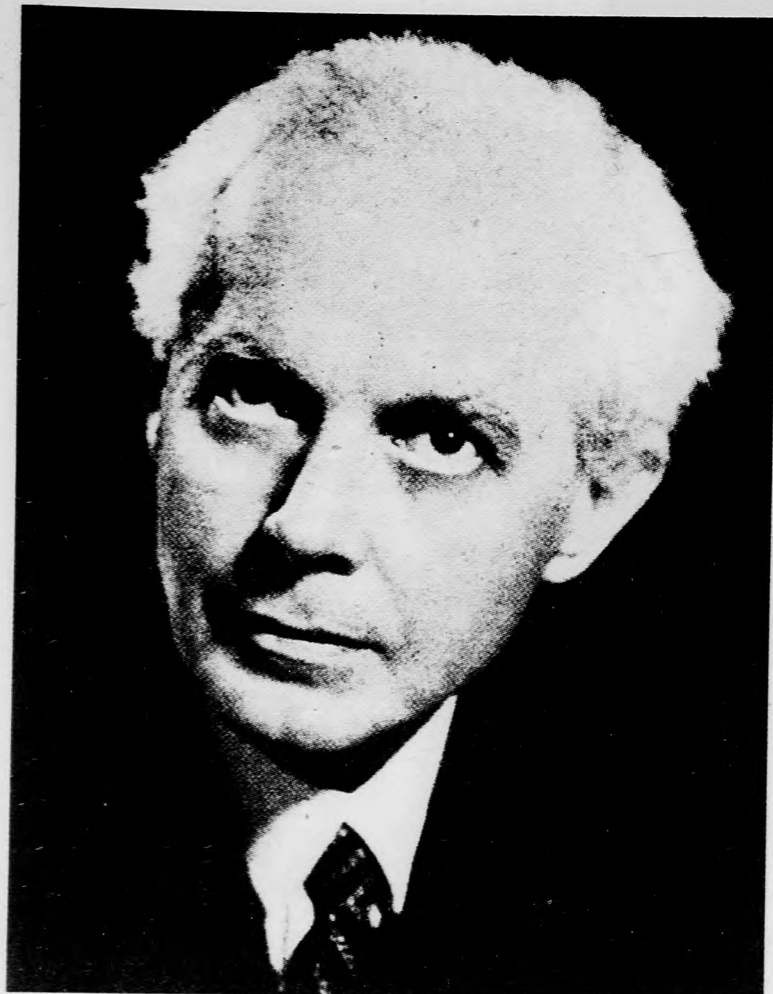
diákszereplőit nézve, nem sok reményünk lehet arra, hogy végleg megszűnik minden iskolában a tanár-diák ellentét, és „kitör” a tökéletes demokratizmus.

Almási Tamás filmjében elsősorban a diákság problémáival, gondolkodásával, magatartásával foglalkozik, így azok jellemzése is teljesebb, mint a pedagógusoké. A film kezdetekor tökéletes összehang uralkodik a diákok között. Ahogy a szalagvató ünnepségen lassan végigvontul a kamera a résztvevők arcán, első pillanatban feltűnnek a gyerekeken az elhatalmasodó unalom és a kitörni vágyás egyre erősödő jelei. A lázadás mozgalmi jeleneteiben egy emberként döntenek, határoznak és cselekednek, sőt a későbbiekben is, amikor valamit tagadni kell, amikor tetteikben az ellenállás nyilvánul meg, tökéletesen megértik egymást. De amikor már konkrét feladatok megoldása áll előttük, az összhang megbomlik, az energiák feleslegesen emésztenek fel. Mikor az iskolából a tanítás ideje alatt megszöknek, s mivel Jutka néni nem találja meg otthon, egy kiskocsmában kótnak ki, az asztalokat összetolják, izgatottan vitatkoznak — igaz nem értenek mindenkiben egyet —, de még látják a célt, még együtt vannak, még egy nyelven beszélnek. A film második felében, amikor egyikőjük jómódú szüleinek előkelő lakásán gyűlnek össze, egységük már látszólagosan sem mondható. A kert és a lakás különböző helyein szóródnak szét, már csak azzal törődnek, hogy ott és akkor jól érezzék magukat.

De a cél? Hol van az már?! Amikor önmaguk között számadást végeznek, s a végkövetkeztetést keserűen levonják — már csak néhányan vannak. Számuk ilyen gyors csökkenése, kitűzött céljuk szem elől veszítése, a jelentéktelen követelések hangoztatása nem egyedül az ő bűnik. Hogy idejuttottak, sokban köszönhető ez az iskola igazgatóhelyettesének, aki nem emberi magatartása ellenük maguk is lázadottak.

Sajnos a tanári kar jellemzése, és az iskola életében betöltött szerepük elemzése eléggé felületes, és ez erősen rontja a bemutatott történet hitelét. Jutka néni, az osztályfőnök a fiatal generációt képviselő, azokat a kezdő pedagógusokat, akik egyszerű változtatásokat szeretnének megvalósítani. Vele szemben áll az igazgatóhelyettes, aki egyértelműen a régi pedagógiai elvekhez kötődik, eleve ellensége minden újításnak, s könyörtelenül megtör minden ellenállást, akár a tanárok, akár a diákok részéről nyilvánul ez meg. Bizonyos mértékig ezzel a felállással megmagyarázható, miért csak a háttérben vonultatja fel a rendező az iskolában dolgozó pedagógusokat: ilyen vezetési gyakorlat mellett ugyanis csak bologatni lehet, az ellenállás viszont egyenlő a szakmai öngyilkossággal. Ezt bizonyítja a korábban eltanácsolt Bojti tanár úr alakja is, aki a pedagógus pályában csalódva lassan szakmailag és emberileg is elfecsérelti önmagát.

Sümei Anikó

„Csak disszonancia által lehetséges alkotás. A konzonancia nem egyéb megértett disszonanciánál.”
(József Attila: Egy Bartók-tanulmány vázlat)

„Egész életében minden téren és minden módon egy célt fogok szolgálni: a magyar nemzet és magyar hazá javát.”
(A huszonkét éves Bartók egyik leveléből idézte Kodály Zoltán Bartók emlékezete című cikkében, 1955-ben)

Leveleiből, írásaiból

Születtem 1881. március 25-én Nagyszentmiklóson, Torontál megyében, és hatéves koromban kezdtem zongorázni tanulni édesanyámtól... (Apám) Halála után anyámra hárult a gond, hogy mint népközlői tanítónő mindennapi kenyerünket megkeresse...

A kamarazenei gyakorlat alkalmam sem hiányzott, és így tízennelcéve, koromig aránylag elég jól megismerkedtem a zeneirodalommal Bachtól Brahmsig... Ez időben indult meg Magyarországon az az ismeret, sovén politikai áramlat, amely a művészet terén is érezhetővé vált. Arról volt szó, hogy a zenében is valami specifikusan magyart kell teremteni. Ez az eszme megragadott engem is és ráterelt figyelmemet népzenei tanulmányozásra, helyesebben annak tanulmányozására, amit akkoriban magyar népzenei tanulmányozásnak (1903-4 folyamán — N. Á.), hogy a tévesen népdaloknak ismert magyar dallamok — amelyek a valóságban többé-kevésbé triviális népies műdalok — kevésbé érdekességet nyújtanak... 1905-ben hozzáfogtam a mindaddig teljesen ismeretlen magyar paraszti népdalokhoz. E munkámban nagy szerencsémre kiváló zenész-munkatársat találtam Kodály Zoltán személyében...

(Önéletrajz, 1923.)

Ezen a héten 2 privát órámat maradt el, a kis lány beteg volt (megint 2 frt vesztés). Így január hónapban 20 helyett csak 17 frtot kerestem... Pedig én nekem tartozom: 10+10+28 = 48 frttal... Legjobb lesz, ha az Irma néni megint bájglit süt, én nem szoktam semmit se megenni. És küldhet a csomagban 1 szál gyertyát is. (És már most lehetne küldeni.)

(...) Csak az operával van baj... Hogy micsoda logika van abban, bennünket azzal büntetni, hogy nem engednek tanulni (holott épen Magyarországon van rászoruló képzett zenészekre) azt nem tudom.

(Levél özv. Bartók Bélánénak — Budapest, 1903. febr. 3.)

Gyergyó-kilyénfalvi párbeszéd

Az utas: (belép) Isten áldja meg!
A paraszasszony: Jézus tartsa meg!
U.: Itthon van-e az ura?
P.: Nincs honn, elmene reggel szekervel a mezőre szénát behordani.

U.: Hát hogy-mint vannak?
P.: Hát mi csak megvolnánk valahogyan; bajaink és vadnak, munka es vagyon elég... Hát az ur mit kíván? (Kis lányához) Hozza csak egy széklet az úrnak! — Itt a szék, üljönse le. (Lányához) Erejzédtek bé a malacokat!

U.: Hát lássa csak, olyat jöttem magától kért, a mit még nem hiszem, hogy kérték volna.

P.: ?
U.: Azt mondta itt a szomszédasszony, hogy maga tudna afféle régi-régi világi nótákat, a mit fiatal korában még az öregektől tanult. (...) Csakis ezért jöttem le messziről, nagyon messziről, Budapestre, hogy megkeressem ezeket a régi-régi nótákat, a melyeket csak itt tudnak!

P.: Hát aztán mit csinálnak ezekkel az énekekkel, kizserkesztik?
U.: Dehogy! Arra való ez a munka, hogy ezeket az énekeket megőrizzük, hogy föl legyenek írva. Mert ha nem írjuk föl, később nem fogják tudni, hogy mit is danoltak itt ebben az időben.

(Levél Geyer Stefi hegedűművésznőnek Budapestre — 1907. aug. 16.)

Miután már sok magyar és szlovák népdalt gyűjtöttem, nekiláttam az erdélyi román népdalok gyűjtésének is; találtam belőlük vagy négyszázat Beljénés vidékén és kb. kétszázat különböző más tájakon... Eljuttattam odáig, hogy azokat magam is le tudom jegyezni és azt hiszem, ami a népies kiértést illeti, ezt a munkát sokkal pontosabban végzem; — kíséremnél gyakran előfordult, hogy a kiejtést megváltoztattam (mint ahogyan azt azok az emberek teszik, akik minden áron ki akarják javítani a népet!)... Mellékeltem küldök néhány darabot bihari gyűjteményemből. Egész román gyűjteményemet — még azt is, amit ezután fogok gyűjteni — szívesen adományoznám egy bukaresti közönyvtárnak.

(Levél D. Kiriának Bukarestbe, 1910 áprilisában)

Volt egy öreg apó,
Volt néki, volt néki
Kilenc szép szál fia.
Nem nevelte őket
Semmi mesterségre,
Csak erdőköt járni,
Csak vadat vadászni.
És addig addig
Vadászgattak, addig:
Szarvassá változtak
Ott a nagy erdőben.
És az ő szarvuk
Ajtón be nem térhet,
Csak betér az völgyekbe;
A karcsú testük
Günyában nem járhat,
Csak járhat az lombok közt;
A lábuk nem lép
Tűzhely hamujába,
Csak a puha avarba;
A szájuk többé
Nem iszik pohárból,
Csak tiszta forrásból.

(Román népköltés; ún. kolinda részlete, Bartók fordításában; Cantata profana c. műve szövegének utolsó sorai)

... A megformálás az igazi tehetség erőpróbája. Ezért mondhatjuk: a népi zenének csak akkor van művészi jelentősége, ha nagy formáló tehetség kezén tud a magasabb művészetbe áthatolni és arra hatni.

Tehetségtelenség kezében sem a népi zene, sem semmiféle más zenei matéria nem tehet szert jelentőségre. Vagyis — a tehetségtelenségen nem segít sem a népzene, sem egyébre történő támaszkodás.

(A népzene jelentőségéről, 1931.)

Méltóságos Uram!
Csak most jutott tudomásomra, hogy a Méltóságod elnökelete alatt folyó fiziológiai vizsgálatok során Kodály Zoltán ellen a direktóriumi tagság is vádpontként szerepel. Minthogy annak működésében én épp úgy részt vettem, mint Kodály, tiltakoznom kell az ellen, hogy akár a tagság pusztá ténye, akár valamilyen kifogásolt működése miatt Kodály Zoltán egyedül viseljen bármilyen felelősséget. Kérem e soroknak a fiziológiai bizottság előtt való felolvasását és jegyzőkönyvbe vételét.

Kiváló tisztelettel
Bartók Béla

(Levél Wlassics Gyula miniszteri tanácsosnak, 1920. januárjában)

Ezt az embert, akinek a magyar kultúra annyit köszönhet, ezt támadják úton-útfélen, hol hivatalos körök, hol „kritikusok”. Mindenképpen meg akarják akadályozni, hogy nyugodtan dolgozhasson kultúránk javára, és teszik ezt, miközben a magyarság kultúrfelnyének fontosságát harsogják, ók, a tehetségtelenség, a féltelenség, a senkik.
Ezt akartam elmondani...

(Bartók Béla: Kodály Zoltán. — 1921.)

Mindaddig, amíg a budapesti volt Oktogon-tér és a volt Körönd azoknak az embereknek a nevével (ti. Mussoliniről ill. Hitlerrel — N. Á.) van elnevezve... továbbá mindaddig, míg Magyarországon erről a két emberről elnevezett tér vagy utca van, vagy lesz — rólam az országban nevezzenek el sem teret, sem utcát, sem nyilvános épületet; velem kapcsolatban emléktáblát mindaddig ne helyezzenek el nyilvános helyen.

(Budapesti, 1940. évi végrendeletéből)

Találtam itt egy könyvet: antológia a görög irodalomból. Gondoltam, jó lesz belőle olvasgatni. A magyarító szövegben a következő gyönyörűséget találtam, többek közt:

„But the ancient Greeks did their work under limitations (szegények!). (Bartók itt tovább is az angol szöveget idézi, s még többször szúrja gúnyosan közbe magyar megjegyzéseit. Mi az idézet Demény János fordításában adjuk — N. Á.) De a régi görögök megkötöttségek közt dolgoztak... Pogányok voltak... Nem látták világosan... Tapogatóztak az igazság felé, de nem látták meg...”

Erre megnéztem gondosabban a címlapot, hát kiderült, hogy egy tanbányának az iskolai kézikönyve ez. Bezzeg az Isteni Igével megszentelt amerikaiak, azok közel vannak ám a Napvilághoz, az Igazsághoz, a Szépséghez, nem úgy mint a nyomorult görögök.

Ezek a derűsebb részei az életnek. A borúsabbakat — megakadás keleten-nyugaton..., Varsó, Magyarország — hagyjuk!...

(Levél Kecskeméti Páléknak New Yorkba — Saranac Lake-ből, 1944. szept. 29.)

Kodály és én a Kelet és Nyugat szintézisét akartuk megteremteni. Úgy gondoltuk, hogy alkalmasak vagyunk a feladat elvégzésére, részint népünk származása, részint hazánk földrajzi helyzete folytán, amely egyben Kelet előretolt őrhelye és Nyugat védőbástyája.

(Egy interjúból, 1939. tavaszán)

Az én igazi vezéreszmém... a népek testvérré-válásának eszméje, a testvérré-válás minden háborúság és minden viszály ellenére.

Ezt az eszmét igyekszem... szolgálni zenében; ezért nem vonom ki magam semmiféle hatás alól, eredjen az szlovák, arab vagy bármiféle más forrásból. Csak tiszta, friss és egészséges legyen az forrás!

(Levél Octavian Beunak Bukarestbe, 1931. január)

— Velem nem bánhat rosszul többé senki sem, mert én a leghatalmasabb erő kezeiben vagyok, annak a halálos szorításában... És én szabadabb és megfoghatatlanabb vagyok minden madárnál.

(Bartók önkéntes amerikai emigrációjának krónikása, A Fassett főljegyzése szerint ezt mondta betegágyán Bartók, röviddel halála előtt)

Száz éve született

2

„Állunk előtte lehajtott fejjel”

(Csukás István: Bartók)

„Művében magunkat értékelhetjük, népünk lelkét, Kelet-Európa múltját és jövőjét. A testvériséget, amely nem a hangzatos szavakban, de a nyilvánvaló hangzatokban él...”

A verkli (...) továbbra is rendületlenül szól. Egyesek azt mondják, hogy modernül. Mindegy: akkor is halkítsuk le, és figyeljünk Bartók hangjának évezredek régiségére.”

(Bajor Andor: Verkli vagy muzsika)

„A gyávák és gyöngék ide-oda tántorognak; őt... a legnagyobb viharok sem tudták eltolni és kétegy utakra terelni... Nem csoda, ha azok, akik felületi összehangoltságot, az érzelmes melódiai folytonosságát szeretik (...), elfordultak Bartók műveitől.”

(Kassák Lajos: Bartók Béla)

„Még az első világháború előtt, nagyrészt saját költségére több Hunyad megyei román parasztot hozott fel Budapestre népdalok bemutatása céljából, és nagy örömmel vitte el ezeket a falujukból először kimozdult embereket a nagyváros nevezetességeihez...”

(Ifj. Bartók Béla: Apámról)

„Mikor szülőházára román zeneszerzők emléktáblát akartak helyezni, tiltakozott az ellen, hogy a feliratban román zeneszerzők tegyék meg —, amint hogy Liszt sem vált spányollá azzal, hogy spanyol rapszódiaírt.”

(Kodály Zoltán: A folklorista Bartók. — 1950.)

„Az megrendelt író-asztalt és 1 ágyat 1 éjeli szekrént most e hó 2.-dikán adom vasútra, fel atam volna elsején akkor nem veték fel mert ünepe volt minden szentek napja. Jó száraz juhár fát kaptam hózá 12 éves száraz, most bátran vállalok akármilyen bútort mert tudom hogy kedve szerent van elkészítve — aki csak látta azt mondta hogy ijent sóha nem látott (...) nem is lázlik mikor be tolja az író asztal (fiókját)...

Örömele szerencsével agya az Isten hogy használja Gyugyi Péntek”

(Péntek Gyugyi György — Bartók Bélának; Kőrösfő, 1907. nov. 1.)

„Ő, aki annyi követendő példát adott humanizmusból, gyűlöletmentes, önzetlen nemzeti önértékből és a népek barátságának szolgálatából, internacionalizmusból egyaránt, és aki annyi utat nyitott meg a művészet számára —, a saját emberit útját olyan magányossággal járta, amihez csak Kőrösi Csoma Sándornak a magasságtól ritka levegőjű, fagyos tibeti hegyekben töltött bizonyos cella-éveit hasonlíthatjuk. Ő benne-jében hordta a tibeti magányt.”

(Szócs István: Bartók)

„...Nagyon olcsók lettek manapság a vitéségi érmekek, és muszájhosók tömege követel jutalmat szüneteléséért. Én csak egy igazi hőst ismertem: Bartók Bélát. Áldott azért az én sorsom. Mert hihetek az emberben. Szememmel láttam az ember legmagasabb erkölcsi értékét.”

(Balázs Béla: Egy régi barát levele Bartók Bélához)

„... Nem mindig zenéről folyt a szó, de Bartókot... csak a tények, a megbízható, komoly adatok érdekelték, akár irodalomról, akár közgazdaságról beszélgettünk. Ebben a csupa szenvedély- és csupa ideg-emberben meghökkenőnek s egyenest ellentmondásosnak látszott a pusztá tények hideg és határozott keresése... Mindig a lényegre tört...”

(Gyergyai Albert: Az ő varázskörében)

„... Szemei — ezek a fantasztikus módon mindenem áthatoló szemek — fedték fel igazi valóját. Ezek árulták el lelkének lángoló tűzét, míg egyre emésződő teste féltékenyen takarékoskodott minden cseppnyi erejével, a legfontosabb célok számára tartogatva azt.”

(Yehudi Menuhin: Bartók, az én szememmel)

„Goethe szeméről mondták, hogy nézése fölitta a világ formáit és értelmét. Bartók őszinte pillantásának erejétől minden megtisztult, a világ hirtelen kitágult és hatalmas értelemre kapott.”

(Molnár Antal: Bartók művészete)

„Az élet és földadat vállalásában volt vezető mesterem nekem is.”

(Illyés Gyula: Előszó a Csak tiszta forrásból c. antológiához)

„Úgy érzem, hiába szaporítanám a szót, többet mondani úgysem tudnék. A költőhöz fordulok; ezt a verset ő maga (Bartók — N. Á.) is írhatta volna magáról, meg is írta sokszor — hangokban.

Sem utóda, sem boldog őse,
Sem rokona, sem ismerőse
Nem vagyok senkinek,
Nem vagyok senkinek...

Elment. Boldogok, akik segíthettek neki a védekezésül maga köré vont drótsövény elbontásában. Az ittmaradtok dolga, hogy megnyissák az utat művei előtt; hadd jussanak ezek a művek oda, ahová szánva voltak: az emberek szívébe.”

(Kodály Zoltán: Bartók Béla, az ember. — 1946.)

Válogatta és összeállította:

Niklai Adám

Bartók Béla századik évfordulójuk. Az ünnepek hiba, de feltűnőbb kép jelenik alkotott szoborokról, mint valóságokról. Ez veti fényt...

Ferenczy Béla

hogy melyik képre van szűk tehetően valóságos korabeli fényképek társas képi vagy valami egy munkra fontos Bartókra. „Szobornál, mert az nem a modell nemrég az új éve született Mrenc örök érvény Malraux, a nagy dolkodó, író niszter is mond hogy nem az ember él benne róla alkotott képe. Szeliden mégis kegyetlen mazás, könyört gyünk, éljünk gyan, amit öröban átélünk, az az utókornak, ahogyan ők lá amilyenek lá Ezen érdemes nunk, azzal a éljük magunk törődjünk, hogy keztek ebből ut

Bartók Béla fénykép készült hányan le is fé szoborba öntő Valójában a kellene dicserőriték meg Bartók leghűségese általán beszélő fénykép eseté Vargha Győző merő díjat kap lemezeket borít kel ékes lapja székpek ezek a Bartókról nem fényképet készítették fel: tőán szép fejű és férfiről m Lehet az is, h vételek versen később, s talán felhasználásuk szobrokkal. Még talán igaz, h is, mint minde fi. Arany. Adv a róluk, később kénekben él t való, csak anny — hogy Arany zük.

Kegyetlen tők Béla a mi mi korunk, v kifejezve, kim hatvan-hetven a tegnapi, de

BARTÓK BÉLA

Miről ismerjük meg Bartókot?

Bartók Béla születésének századik évfordulóját ünnepeljük. Az ünnepségekben nincs hiba, de feltűnik, hogy egyre több kép jelenik meg a róla alkotott szobrokról, rajzokról, mint valóságos önmagáról. Ez veti fel a kérdést,

belőle éneket. Sok újat hozott századunk zenéje Bartók után, kétségtelen, de a század mégis: ő, Bartók Béla. Ami előtte volt, a tegnapé, aki aztán jött, keveset adott hozzá, inkább kiegészítette, változatokban bővítette. A

Alajos tette a Nemzeti Múzeum elé megnyugodott öreg fiskálissá. Nem ismernék rájuk, ha találkozhatnánk.

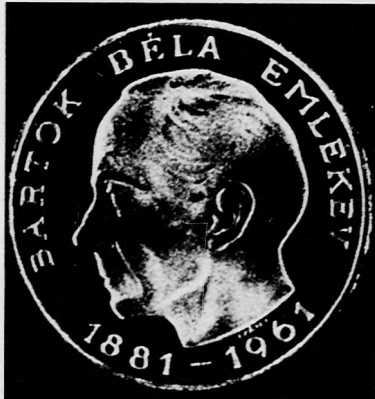
Bartókot is másképpen látjuk, mint a kortársait. Bár Ferenczy Béni is meszebb ment, 1936-ból való rajzában. A keményen, határozottan körvonalozott arcél mögött ott van az arc formáinak lágyágában Bartók lírai telítettsége és a kuszált vonalakban a nyugtalan lázadás. Ezeket a vonásokat vitték tovább a későbbi Bartók-portrék: hol a tanáros szelidségre helyezve a hangsúlyt, hol határozott szókimondásra. Ha egyikre Iván István pénzerméje lehet példa, a másikra Vilt Tibor szigorúságra épített arcképe, mellékelte ábráinkra utalva. Mindebben ott volt Bartók, de sem egyik nem volt, sem a másik. Az „Éjszaka Zenéjének” sejtelmesen halkra fogott erdei hangjai, vagy a „Cantata profana” nemzedékek, világok összecsapásait jelző hangzati lennének Bartók zenéjének lényege? Egyrészt, amit a „Gyermekeknek” írt, másrészt az Allegro barbaro belénk hasító figyelmeztetése?

Kiss-Nagy András alig arasznyi bronzba öntött plakettjét egyszer tizenkétfelől megvilágítva fényképeztettem. Kiss-Nagy András nem ismerhette Bartókot. De felismerte, amit Ferenczy Béni már rajzban elmondott. Vagyis, hogy Bartók Béla rendkívül sokrétű egyéniséget egyetlen plakettben is össze lehet foglalni. A fentebb mondott fényképekből világosan kibontakozott a szigorú tanár és a női érzékenységet megérező ember, a tárgyilagos tudós és az önmagát érzelmi vonzódásában elvesztő ember, a természetbe menekülő, éneket gyűjtő vándor és a tudós akadémikus.

Ferenczy Béni ismerte, Kiss-Nagy András nem ismerhette, mert amire ő fel-

nőtt, Bartók nem élt. De élt a szobrász abban az örökségben, amit továbbadott Bartók Béla, amit áthagyományozott számunkra zenében, tudós írásokban, emberi magatartásban. A képzőművészek úgy mintázták meg szobrát, úgy festették meg, ahogy és amit számukra mondott. Láttam Bartókot, életben. Amit róla festenek, mintáznak, rajzolnak, egyre kevésbé hasonlít hozzá. Ahhoz az arányosan szép fejhez, amelyik kemény arcéllel, szigorú számvonalával tiltakozás is volt. Ők kének tudják Bartók szemét, pedig barna volt. Am abból a kékségből, ami sohase volt, mi a bartóki zene, az emberi hozzáállás líraiságát, humánumát szeretnénk kiolvasni. Molnár Antal írta róla; hogy: „Szigorúság és féktelenség, tárgyilagosság és önkívület egyesültek példátlanul egyéni előadó modorában”. Molnár Antal ismerte Bartókot. Nehéz volna tanácsot adni, mi-ből ismerjük meg Bartókot. A kortársak képekben megformált, írásban megfogalmazott vallomásaiból, a mai, az igazi Bartóktól egyre jobban távolodó, de mégis azzal az igénnyel készült alkotásokból, hogy tükrözzék őt hűen, igazán? Talán mégis hozzá kellene visszamennünk, a sokszor emlegetett tiszta forráshoz.

Koczogh Akos

Iván István: Bartók — emlékérmé

Ferenczy Béni rajza Bartókról (1936)

hogy melyik Bartók Béla képre van szükségünk? A feltételezően valóságot tükröző korabeli fényképekre, a kortársak képi vallomásaira, vagy valami egyébre, a számunkra fontos, szükséges Bartókra. „Szobrot kell csinálni, mert az marad meg, nem a modell” — idéztük nemrég az ugyancsak száz éve született Medgyessy Ferenc örök érvényű mondanását. Malraux, a nagy francia gondolkodó, író s egyben miniszter is mondott olyasmit, hogy nem az élő, valóságos ember él bennünk, hanem a róla alkotott s bennünk élő képe. Szeliden hangzik, és mégis kegyetlen megfogalmazás, könyörtelen ítélet. Legyünk, éljünk tehát bárhogyan, amit örömben, bánatban átélünk, az nem fontos az utókorunk, a lényeges, ahogyan ők látnak minket, amilyennek látni akarnak. Ezen érdemes elgondolkoznunk, azzal a döntéssel, hogy: éljük magunkat s ne azzal törődjünk, hogy mit következtet ebből utókorunk.

Bartók Béláról számtalan fénykép készült életében, néhányan le is festették, mások szoborba öntötték alakját. Valójában a fényképezéket kellene dicsérnünk, mert ők örítették meg Bartók Béla arcát leghűségesebben, ha egyáltalán beszélhetünk még a fénykép esetében hűségéről. Vargha Győző grafikus elismerő díjat kapott a Bartók-emlékek borító fényképekkel ékes lapjairól. Vonzóan szépek ezek a felvételek, mert Bartókról nem lehetett rossz fényképet készíteni. Akárhogy vették fel: elgondolkoztatóan szép feje volt. S ezt kevés férfiről mondhatjuk el. Lehet az is, hogy ezek a felvételek versengeni fognak a később, s talán a nyomokban felhasználásukkal alkotott szobrokkal, festményekkel, rajzokkal. Mégis úgy van, s talán igaz, hogy Bartók Béla is, mint mindenki más, Petőfi Arany. Adv. József Attila a rólok, később megkéneztet kénekkben él tovább. „Nem a való, csak annak égi mása” — hogy Arany Jánost idézzük.

Kegyetlen törvény ez. Bartók Béla a mi századunk, a mi korunk, vagyis zenében kifejezve, kimondva a mai hatvan-hetven éveseké. Már a tegnap, de fiataljaink is

róla alkotott képünkben mintha ezek az utódok is ott lennének, vagyis századunk teljesen. Tudjuk-e, milyen volt Csokonai, Petőfi, Arany? Későbbi „másaikból” aligha. Az ösztövré Csokonait a debreceniek derekasabba mintázták, Izsó meztelen Petőfit Huszár Adollffal felöltöztették, Arany Jánost Strobl

Apám emlékét szolgálom

BESZÉLGETÉS IFJ. BARTÓK BÉLÁVAL

Bartók Béla, a zeneszerző, zongoraművész, tanár és tudós, korunk kevés nagy muzsikusaiknak egyike volt. Művészetének, emberségének nagyságát kortársak, művészek, barátok elmondták, leírták. A Bartók-breviárium sorai között Paul Sacher így emlékezik vissza Bartók Bélára: „Aki Bartókkal találkozott, gondolva művei ritka öserejére, meglepődött vékony, törekeny alkantán. Külső megjelenésében finom idegzetű tudóst mutatott. Ez a fanatikus akarattal és könyörtelen szigorúsággal áthatott, forró szívvel cselekvő ember megközelíthetetlennek látszott és tartózkodóan udvarias volt. Lénye fényt és udvariasságot árasztott. Szemeiben fenséges tűz világított. Kutató tekintetének sugarában semmi sem állta meg a helyét, ami nem igaz és nem tiszta.”

Anyi mindent olvashattunk már Bartók Béla munkásságáról, személyes varázsáról. Amikor ifjú Bartók Bélával találkoztam, apa és fiú kapcsolatáról szerettem volna megtudni néhány gondolatot.

— Egészen apró korából mire emlékszik vissza édesapjával eltöltött szabad órái kapcsán?

— Ha édesapám kicsit elszakadt a munkától, gyakran foglalkozott velem. Sokat magyarázott. Nagyon szeretett sétálni vagy kirándulni, ilyenkor bepótoltuk azokat a hallgatag órákat, amiket apám a család többi tagjától elzárkózva munkával töltött. Kirándulások alkalmával sokat tudunk beszélgetni. Iskolás koromban, amikor már irtam-olvastam, tudtam, olyan könyveket kaptam apamtól, ami nemcsak szórakoztatott, de tanulást is belőle Cooper műveit egymás után olvashattam el, s édesapám irányítása mellett ezeknek a helyszíneit térképen közösen megkerestük. Apám nagy rovar- és növénygyűjtő volt. Boldogan segítettem a gyűjtésben neki. De természetesen játszottunk is. Apám egy-két külföldi újtárolt olyan játékokat hozott meg családjunkban, amelyet azóta se láttam. Tollaslabdához hasonló kelleket hozott haza egyik alkalommal, amit édes-

anyámmal közösen is szívesen játszottunk.

— Paul Sacher szavait idézve „könyörtelen szigorúsággal áthatott” ember volt az apja, ha munkáról volt szó. Mint apa szintén?

— Nem, egyáltalán nem volt az. Nem zaklatta az embert, hanem föltételezte, hogy fia kötelességtudó, aki elvégzi leckejét. Mindig megkérdte, hogy mit tanulok, mert ő maga is érdeklődött minden iránt. Legtöbbször tanulmányaim során nem hallott újdonságot, hiszen akkor évtizedeken keresztül ugyanazt tanulta mindenki. Nem változtak annyit a tankönyvek, mint manapság. Amikor műgyemtemre jártam, édesapám a tőle távol eső műszaki tudományok is érdekelték.

— Milyen volt egy családi ünnep Önöknél?

— Különleges volt számunkra a karácsony. Édesapám népdalgyűjtő korcsaka éppen az én gyermekkorom idejére esett. Tudvalevő, apám a Zeneakadémia tanított, s csak az iskolai szünetekben tudott elutazni népdalgyűjtő körútra. Így karácsonykor, ha az időjárás és apám egészsége engedte, elutazott. Anyám fenyőágakból fát készített számunkra, s így kettesben töltöttük a szeretet ünnepét. De ahogy visszaemlékszem, volt olyan csodálatos karácsonyunk, amikor közösen elkísértünk apámát körútra, s ilyenkor feledhetetlen élményekben volt részem.

— Ha jól tudom, ön élete nagy részében ugyanúgy, mint édesapja, tanított. Most, nyugdíjas éveiben szinte több munkája van, mint aktív korában.

— Valóban az utóbbi években — mivel rengeteg adat áll rendelkezésemre apámmal kapcsolatban, sok embernek lehetek segítségére. Szinte minden perccel apám emlékét szolgálom. Az évforduló megünneplésében sok meghívásnak teszek eleget. Ugyanakkor közel tíz éve a magyarországi Unitárius Egyház főgondnoka vagyok. Így ma is sokat dolgozom, mert érzem feladatom nagyságát. Bodor Éva

Bartók 1938-ban

BARTÓK EGYETEMESSÉGE

Születésének századik évfordulójára emlékezve Bartók Béla művészetének, tudós munkásságának, emberi példájának egyetemes jelentőségét eléggé nem hangsúlyozhatjuk. Ez a teljes mű, ahogyan ma, oly sok elemző szó elhangzattával előttünk áll, a 20. század emberének, alkotójának és tudósának megannyi felkavaró kérdésére ad sokoldalú, ám változatosságában is egyazon központi kérdésre érvényes, szuggesztív választ.

Akárcsak Ady Endre forradalmian merész Új versek-kötete, a Tháliások, a Nyolcak csoportja, vagy éppen a Nyugat-folyóirat, tört be Bartók Béla művészetébe is „új időknek új dalaival” egy millenniumi mámorban élő Magyarország és egy vajdó Európa művészeti életébe. Ez az életmű, amelyben hivatott méltatója, Szabolcsi Bence méltán ismerte fel a szocializmus hirhozóját, úgy hivatkozott a népre s a népben rejlő forradalmi erőkre, mint egyetlen életmű sem, századunk zeneművészetében.

A látszatra józanul tudományos, a tényeket mindennél jobban tisztelő Bartók a magyar népzene kutatása, rendszerezése és művészi kiaknázása mellett — s azzal egyenrangú intenzitással — tártá fel a szlovák, román, délszláv, arab, török népdal az ideig ismeretlen titkait. S tette ezt oly korban, amikor a Duna menti népek egymással való élesen szembeütközött a politikai uralkodó szelekkel, amikor a fejlődő országok, a harmadik világ léte és nyomora is alig tűnt fel még a gazdag Európának.

Bartók gyenge fizikumba zárt erővel lélekkel vállalta a népdalgyűjtés megpróbáltatásait építő, mint azt a tőmérdek támadást, amely a népek békés együttműködését kifejező egész munkássága következtében végigkísérte életét.

Művészetének egyetemessége több síkon vált valóra. Egyfelől különböző népek zenéjének nemes ötvözése révén, másfelől azzal, hogy összefoglalta és páratlan magaslattal emelte az európai zenetörténet nagy személyiségeinek művészetét, végül annak következtében, hogy elsajátította és saját jellegzetes stílusába foglalta kortársainak valamennyi vívmányát anélkül, hogy pillanatra is másolná, vagy éppen epigonná vált volna. Mind e hatások felismerhetők, önmagukért beszélnek zenéjében, de valamilyen befolyásnál erősebb, egyértelműbb a szintézis létrehozására tett megannyi erőfeszítése.

Éppen ezért nem is skatulyázható egyetlen tevékenysége sem megbízhatóan vélt esztétikai vagy tudományos kategóriákba. A népzenekeztető Bartók teljesen új ösvényt tört a zenefolklor irtatlan rengetegébe; a zongorista Bartók szikáran rugalmas játéka egyetlen előadóművész-kortársával sem mérhető; a zeneszerző, végül, éppoly kevésbé minősíthető csak folkloristának, csak szecessziósnak, mint csak expresszionistának, mint csak klasszicizálósnak. A különösen fogékony zenehallgató-kortársak kicsiny köre kívül éppen e művészet egyetemessége, merev kategóriákat nem tűrő volta, forradalmár ereje és összefoglaló jellege tette majd fél évszázadot át gúny, meg nem értés celtáblájává Bartók zenéjét.

Korunk nagy sorskérdéseiről szól ez a zene, miként az életpályája is, mindmezanyai magán- és közügyével egyetemben. Megjárja az elmagányosodó ember tragédiáinak mélységeit, hogy e József Attila-i pokoljárásokból emelkedessen fel a tiszta közösségi öröm magaslataira. S e két szélsőség között Bartók zenéje emberi magatartásformák, élmények végtelen gazdagságát vonultatja el.

S ez egyúttal határtalan s századunk zeneművészetében szinte példátlan műfaji gazdagsággal párosul. Mert korunkban — az egy Kodály Zoltánon kívül — nincs Bartóknak társa abban, hogy „Kezdek zongoraműsíkáját” éppoly ír, mint nagyobb közösségnek szánt színpadi művet, vagy éppen a legszigorúbb hangzó szerkezetnek számító vonósnegyest is. Miközben pedig forma, hangzás, akár terjedelem oly változékony és oly sokféle alakot ölt, a művek lényege változatlan marad, mert Bartók zenéjének anyaga a nép — pontosabban: a népek — folklorjából származik, még e „tisztá forrás”-tól legtávolibbnak tűnő kompozícióiban is. Ezért is válhatott egyetemes érvényű zeneszerzői világa, akár egyes műveiben, akár egész életművének vetületében keressük igazmondásait.

„Mi a természet után alkotunk?” — hirdette, jelezvén ezzel, hogy nem mesterséges hangzó szerkezetek, hanem népzenei struktúrák képezik művészetének valódi alapját. De a nép egyúttal társadalmi alapja is a bartóki modellnek. Ezért törekedett, bár konkrét zenepolitikai tevékenysége látszatra csekély és időben is korlátozott, egy demokratikus zenekultúra megteremtésére a társadalom széles — s a maga korában elnyomott — rétegeinek zenei felemelésére, pallérozására.

Kodály Zoltán mondotta róla: „Munkássága egy és oszthatatlan”, és zenekultúránk így is tekintti Bartók művét immár több mint negyedszázada. De ugyanitt — 1950-ben figyelmeztet Kodály: „Bartók diadalmas, végleges hazatérésének feltétele a zeneileg művelt ország.”

Breuer János

AKADÉMIKUSOK ARCKÉPCSARNOKA

Krompecher István

Franciaországtól a Szovjetunióig megbecsüléssel ejtik ki a nevét

Az orvos: a betegség elleni harc katonája. A tudós orvos: tábornok a hadseregben. De előfordul, hogy a vezér is megsérül a csatában.

Krompecher István akadémikust, az anatómia professzorát hónapok óta ágyhoz szögezi a Parkinson-kór, az izombetegség. De a kórházi szobában ma is fogadja a látogatókat, véleményét cseréli a volt kollégákkal, meghallgatja a tanítványokat.

1905-ben született Budapesten. Édesapja az ország főállatorvosa volt, s közeli rokona a híres kórboncnok, Krompecher Ödön, akit egy rák-típus felfedezőjeként tartanak számon világszerte. A környezet kedvezett a tehetség kibontakozásának, a megszerzett tudás, műveltség állandó gyarapításának. Németül anyanyelvi szinten beszélt, de angolul, franciául is jól tudott, s a latin, a görög se volt idegen számára.

1929-ben végzett a budapesti egyetemen, és benmarradt az anatómia intézetben — szedi rendbe az életrajzi adatokat a tudós felesége, Krompecher Istvánné. — Már negyedéves korában jelentek meg dolgozatai, hamar felfigyeltek a tehetségére. Sok minden érdekelt, de a harmadik éveken egyre inkább a csont, az izület foglalkoztatta. 1937-ben, Jénában jelent meg a Knochenbildung (csontképzés) című monográfiája, ugyanabban az évben, amelyben Heidelbergbe hívták vendégprofessornak. Egy év múlva hazajött, Tihanyban dolgozott, a Biológiai Kutató Intézetben. Negyvenben kinevezték Kolozsvárra egyetemi tanárnak, ott dolgozott negyvenévig. Akkor újra Tihanyra követték, majd ismét Erdély, most már Marosvásárhely, 1947-től 1949-ig.

Ezután már Debrecen ad terepét a tudós életpályájának. 1950-ben veszi át az Orvostudományi Egyetem Anatómiai Intézetének vezetését, s egészen nyugdíjba vonulásáig, 1975-ig marad ezen a posztján.

A nyugalmat, biztonságot és erőt sugárzó vasok, régi bútorok között beszélgetünk, abban a lakásban, ahonnan a professzor reggelente elindult az intézetbe; ahová hazatért ebédelni, majd ebéd után egy kicsit phenni; ahol öt gyermekével és feleségével töltött hosszú-hosszú éveket.

Mindig nagyon elfoglalt ember volt, a családra kevés ideje maradt. Szerette az intézetet, szeretett ott dolgozni. 1975-ben, hetvenéves korában ment nyugdíjba, de egészen az elmúlt nyárig rendszeresen visszatért. Olyan alkat, aki a munkájában találja meg az élete értelmét. De ha nem is töltött sok időt a gyerekekkel, a családdal, a kapcsolati intenzív volt. Megmutakozott a pályaválasztásban: az öt gyerek közül három orvos, egy gyógyszerész, de az ötödik sem mondott le az orvosi hivatásról.

Ösztönözte a gyerekeket? — Soha. Mindig reálisan ítélte meg őket, s hagyta, hogy maguk döntsenek.

Gondjait, az öt éppen foglalkoztatott problémákat megosztotta a családdal, a feleséggel?

Évtizedeken át minden délután négykor tettünk egy közös sétát. A telepen ehhez igazították az órát: jönnek Krompecherék. Akkor mindig elmondta, mi foglalkoztatja, mire készül éppen.

A hatalmas íróasztal most a professzor jegyzetei helyett oklevelek, diplomák borítják. A felesége mutatja sorban, s olvasom a diszes szövegeket: a Leopoldina, a hallei Német Természetudományi Akadé-

mia tagja (a keltezés 1958-as), a Német Anatómiai Társaság tagja (1955), a párizsi Anatómiai Társaság vezetőségi tagja (1967), a milánói Lombard Orvosi Akadémia levelező tagja (1967), a pozsonyi Comenius Egyetem tiszteletbeli doktora (1969), s a külföldi címek közül az utolsó 1970-ből: a kassai Safarik Egyetem aranyjelvényének birtokosa. De ott van az asztalon az is, amely számára az összes közül a legfontosabb: a Magyar Tudományos Akadémia levelező (1948), majd rendes (1973) tagjának járó díszes okirat.

Karmazsin László professzor, a Debreceni Orvostudományi Egyetem rektora

Az egyetemen töltött huszonöt év után Szabó Gábor, az akkori rektor köszönti Krompecher professzort

örömmel vállalkozik a beszélgetésre, szívesen idézi fel a Krompecher professzorról töltött esztendőket emléket.

Amikor 1950-ben az egyetemre került, demonstratorként dolgoztam az intézetben. Akkoriban merev, skolasztikus vezetői módszer jellemte az egyetemet, általában óriási szakadék volt a tanszékvezető és a magamfajta demonstrátor között. O nem érezte a különbséget, azt vallotta, hogy a kutatásban nincs professzor és gyakornok, ott partnerek vannak. Mi, fiatalok nagyon közel kerülünk hozzá, vele szabadon vitalkozhattunk.

A gyermekklinika mai igazgatója, az egyetem rektora Krompecher-aspiráns volt.

1952-ben végeztem, és lehetőséget kaptam arra, hogy aspiránusként még három évig mellette maradjak. O maga éjjel-nappal képes volt foglalkozni egy problémával, de másokat is tudott lelkesíteni. Bár én soha nem akartam elméleti kutató lenni, akkor úgy döntöttem, kihasználom az ő impulzív adottságait. Amellett, hogy rendszeresen beszámoltattam, nagyon jó lehetőséget teremtett a munkához.

Hogyan?

Olyan témát választottam, amelyhez elektronmikroszkóp kellett. De ebből a műszerből akkor egyetlen darab működött az országban, Budapesten. O elintézte, hogy hetente kétszer két-két órára, igénybe vehettem az elektronmikroszkópot. De elintézte azt is, hogy színespapír-technikával reprezentáljam az eredményeket. Ez akkoriban körülből annyit jelentett, mintha ma egy hallgató idejénne, hogy lézersugárral akar kísérleteket végezni.

Ötvenhatban külön vált a mester és a tanítvány útja.

Amikor eljöttem, az intézet kulcsát kaptam tőle ajándékba: azt mondta, oda bármikor bemehetek. O tanítványnak nevezett, én annak valloim magam. Később is sok hasznos eszmecsere folytattunk, odafigyelt a munkámra. Szinte nem volt olyan külföldi út, amelyről ne hozott volna nekem valamilyen ritka könyvet.

A poleról előkerül a vasok német Gyermekgyógyászati. Ötvennyolcban kaptam tőle, azóta is ez a legbecsebb könyvem. Rámehetett az egész napidíja, de elhozta.

Milyen ember volt Krompecher István, a kutató?

Rendkívül felkészült. Három nyelvből birtokában

Amikor eljöttem, az intézet kulcsát kaptam tőle ajándékba: azt mondta, oda bármikor bemehetek. O tanítványnak nevezett, én annak valloim magam. Később is sok hasznos eszmecsere folytattunk, odafigyelt a munkámra. Szinte nem volt olyan külföldi út, amelyről ne hozott volna nekem valamilyen ritka könyvet.

Az ő generációjába tartozók még tudják, hogyan kell elni, be tudják osztani az idejüket. Krompecher István elment a tárlatmegnyitásra is, a hangversenyre is. Ha Pestre utazott, ott ő színházba, operába ment. Fantasztikus műveltséggel megáldott ember, tátott szájjal hallgattuk, amikor könnyedén idézett angolul, németül, latinul, vagy görögül.

Tudományos munkásságának mi volt a legfőbb érdeme?

Iskolát teremtett a támasztószövetek biológiájának kutatására. Jellemző volt rá az elmélet és a gyakorlat egységének szem előtt tartása, a forma és a funkció elválaszthatatlanságának hangsúlyozása. A csontképződés kapcsán — amelynek egyik fajtáját ő írta le, róla nevezték el — kezdett foglalkozni a törésgyógyulással, majd a porcszövetekkel. Jelentős eredményei közé számít a téralkalcs-csont törésének gyógyításáról szóló tanítása.

De fontos kezdeményezései voltak Krompecher Istvánnak, az intézetvezetőnek is. Önálló kémiai labor hozott létre, ami egyetemünk nagy ellenzést váltott ki. Persze, ma már egy sor intézet követete a példát. O volt az, aki sürgette az elektronmikroszkóp megvásárlását. Csak nagy harc árán sikerült. Általában is elmondható: főként eleinte, igen kemény vitái, összeütközései voltak az egyetem vezetőivel. Végletekig ragaszkodott az igazához, nem tudott beletörődni, ha sérelem érte.

Végül elfogadták őt, és ha akadtak is ellenzői, ellenfelei, legtöbbször tisztelték és becsülték.

És a külföldi tudományos közvélemény?

Ismerik, elismerik őt egész Európában. Talán csak Angliát és az USA-t nem sikerült meghódítani. De Franciaországtól a Szovjetunióig megbecsüléssel ejtik ki a nevét.

Krompecher István akadémikus szellemét magukkal viszik azok a tanítványok, kollégák, akik hosszabb-rövidebb időt töltöttek az intézetében. Látványos előadásait nem élvezhetik a hallgatók, de kutatásait, tudományos eredményeit örzi az őt megjelent monográfia és a megszámlálhatatlan folyóirat-közlemény.

A professzor ismét — ha nem is fizikai, de szellemi — közszereplésre készül: az Akadémiai Kiadónál megjelenésre vár az újabb Krompecher-könyv.

Földes István 1950. december 4-én friss diplomásként volt tagja a Krompecher professzort fogadó bizottságnak. Ma ő maga is professzor abban az intézetben, amelyet Krompecher István formált, alakított elismert tudományos műhelyé.

Lehet-e csodálkozni, hogy a professzorról alkotott, s most megidézték kép számtalan vonása egyezik a Karmazsin László által rajzolttal, Az

Zöldségtermesztés gombnyomásra

Tíz sátorhoz egy ember is elég!

A hagyományos fóliás zöldségtermesztés növényvédelmét végzők egészsége bármikor károsodhat. A védőruhát öltők rosszul lehetnek a fóliák alatt a fülledt, zárt térben, az azt nem használók viszont mérgezést kaphatnak. Ezért a dolgozók egészségvédelmét biztosító újtásra gondolt dr. Szepessy István egyetemi tanár, a Debreceni Agrártudományi egyetem növényvédelmi tanszékének vezetője. Több munkatársának bevonásával megszületett az automata öntöző- és permetezőgép, amelyvel munkaerő-megtakarítás érhető el, és — mert nincs szükség belső utakra — hasznos vetésterület nyerhető a fóliás zöldségtermesztésben. Így a növénytermesztőknek csak a vetés és a szedés időszakában kell a sátorba lépniük. A nagyüzemekben — az áram- és vízvezetékhalózat helyes telepítésével, valamint egy sátrak között mozgatható kapcsolóláddal — elérhető, hogy 10 növényház termésének teljes gondozását egyetlen ember fölényhöz tudja látni.

Ez a gép télen talajfertőtlenítést, majd később szer- és víztakarékos optimális permetezést, öntözést és levéltrágyázást végez, csupán gombnyomásra — tudjuk meg a professzortól. — A berendezést 50 vagy 100 méteres fóliásátrak tartóvázainak középső vonalába kell függeszteni. A talajfelszínhez és levélmagassághoz állítható, szimmetrikus, több szórófejes szárny egy sikló pályán fut. A sátor két vége közötti egyenletes oda-vissza mozgás közben végzi el a szükséges munkaműveleteket. A szórófejek elforgathatók, s így a levélönakra történő permetezésre is alkalmasak.

Az öltetből újítás, az újításból később három szabadalom született. Az egyetem géptani és növényvédelmi tanszékei a debreceni ME-ZÖGÉP Vállalattal karöltve készítették el a prototípust. Az ócsai Vörös Október Tsz pedig vállalta azt, hogy ha majd a Borsodi Vegyi Kombinat gyártja a szükséges pvc-fóliát, országosan is elterjeszti a DEBRANN-t, vagyis a Debreceni Automizált Növénynevelőt. A harmadik szabadalom egy új növényvédő szer, amely az MKF-674-es nevet kapta, s a Chinoin gyár készíti.

Ez a szer egyszerre határos a fólia alatt előszertelt pusztító roszda- és lisztharmat gombák ellen — tudjuk meg hasznát Szepessy professzortól.

A növényház nagy előnye, hogy fűtés nélkül az év kilenc és fél hónapjában használható, fűtve pedig egész éven át termelhetnek benne zöldséget. Kemény pvc-lemezzel nem deformálódnak, így nem akadályozzák a lengőkar mozgását, négyezer tartósab-

bak a hagyományos lágyfóliánál, ivenként is cserélhetők, s a szél sem zavarja a ház felállítását. Nem beszélve kitűnő hőtartó és fényáteresztő képességéről, aminek köszönhető, hogy az alatta élő növények érése gyorsabb, színe zöldébb, C-vitamin-tartalma nagyobb. Mivel az általa fedett talaj gyorsabban felmelegszik, s lassabban hűl le, hamarabb elvégezhetjük a vetést és a betakarítást. E tulajdonságokkal indokolható, hogy tavaly tíz nappal előbb volt primőrborso a DATE kísérleti kertjében, mint bárhol az országban. Remek terméseredményeket produkáltak az egymás után ültetett növényfajták, a borsó, a sárgarépa, a patisszon és a paprika. Tavalyelőtt pedig „világrekordot” ért el a paradicsom, hisz négyzetméterenként 12 kilogramm termést adott! Ez évben február 17-én vetettek először a fóliásátrakba. Az ideai „vetésszerkezet” borsóból, karaléből, paradicsomból és paprikából áll.

A „minél előbb primőr” céj helyett a „mindig primőr!” megfogalmazás már helyesebb — mondja dr. Szepessy István — hiszen az egyes zöldségfélék idényükön kívül bármikor primőrök. Például a paprika novemberben éppúgy, mint márciusban.

Végül az új növényház hagyományoshoz viszonyított gazdaságosságáról beszélgettünk. A kemény fóliára kétszeres mérete, de négyeszeres tartóssága révén hosszabb élettartamú, s több éves felállításra is alkalmas. Egy négyzetméteres fóliásátor merevítőlécs és keményfólia-igénye 600-600 kilogramm. Az ócsaiak számítása szerint mindent egybevetve 160 ezer forintba kerül majd egy komplett százméteres növényház. A tapasztalatok szerint ha a fóliát háromvenként, az automatát pedig hatvétenként cserélik — egy évben négy zöldségféle természetével — több mint 55 forint tiszta nyereség érhető el négyzetméterenként. Négy-, illetve nyolcvenként cserélve ezeket, már 100 forint a tiszta jövedelem. Az első változat jövedelmességi szintje csaknem 15 százalékkal, az utóbbi pedig több mint 25 százalékkal. Mindkét eredmény kitűnő.

Ezért érthetően sokak számára, hogy miért nem talaj támogatásra az újítás. Annál is inkább, mert az automatizált növényházak létesítésével hasznosításba lehetne venni a nagy települések közelében fekvő — egyébként természetben nem vont — rosz talajadottságú területeket is. A városok primőrrel való ellátásának javítása pedig nem elhanyagolható szempont!

Csurbák Zoltán

Dr. Szepessy István a MOBIL-kapcsolószekrény és a szűrők működési elvét magyarázza

BUDAPEST
át egy szovjet
(MTI-fotó: H)

Rég

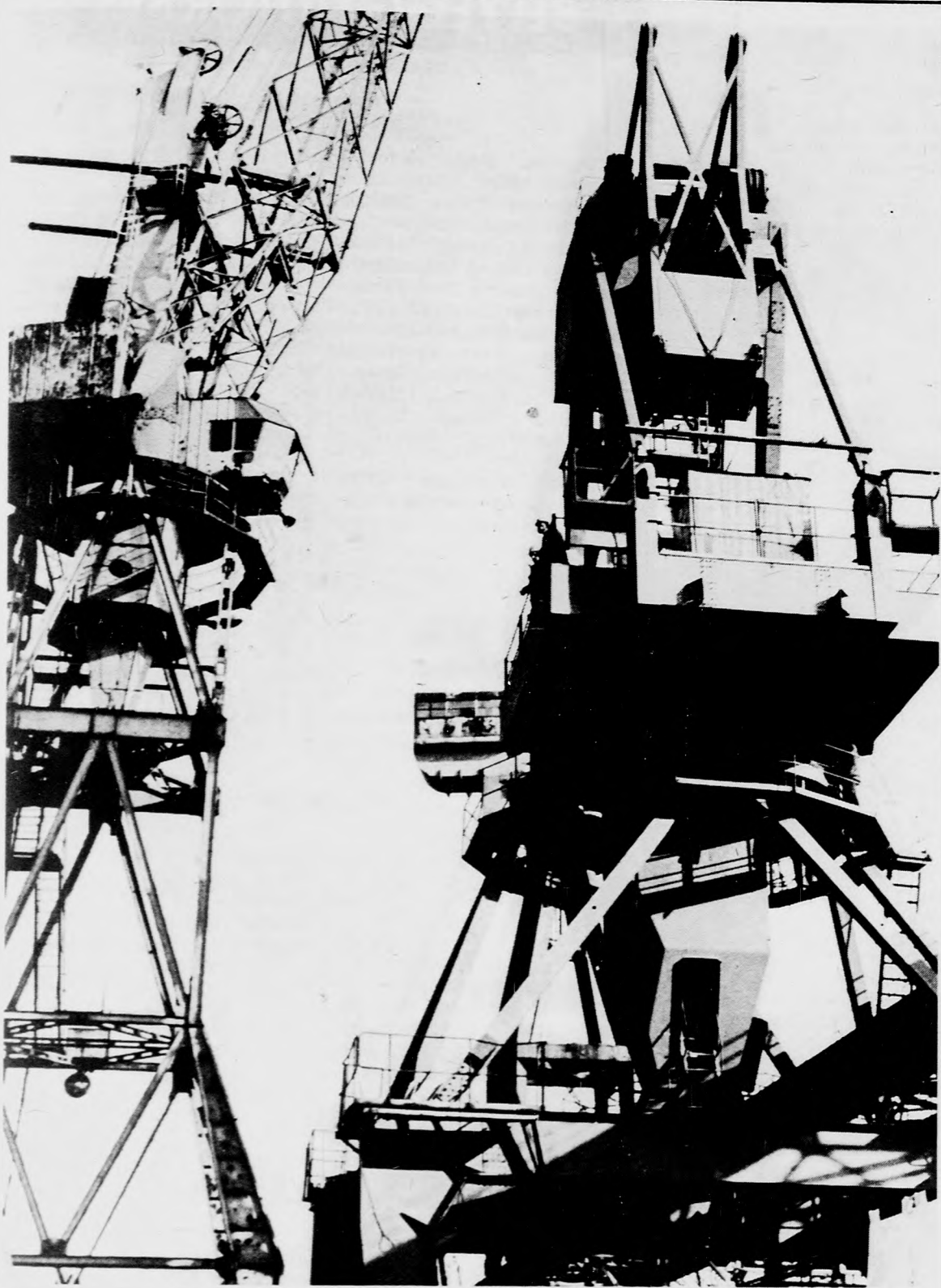
Egy francia m...
rin; akkor válik v...
emberré, ha történe...
nak róla közzétájt...
művészekről, a sz...
gának kiválóssága...
anekdotát jegyezte...
valóban megtörtén...
jegyzett esetek...
egy már meglevő s...
doranekdotát iga...
művész alakjához...
Az alábbi törté...
harminc évvel eze...
szabadulást követ...
megjelent vicclap...
töltük össze. ...

Komlós Vilmost...
Jenőt meghívták e...
estélyre. Mikor m...
egy meztelen férfi...
tót, és Komlós így...
— Látod, Jencik...
az inas is meztelen...
— Honnét tudod...
inas?

Hát nézd, ő...
biztos, Semmi ese...
balány!

Misoga László, a...
lemszínész és kom...
korában vándor...
tengette életét. T...
sőbb, amikor ma...
kapta a hir, az egy...
jában berendezte...
don” Ady-verseke...
Többek közt:
— „En a halál...
gyok.”
— Az meg is...
gán!

Feleki Kamill, a...
mikus nem tartoz...
kező, könnyűkez...
közé. Amikor egy...
ja megnősült és y...
kérdte a népszer...
től:
— Mondd, öreg...
adcs nászajándéku...
— Egy galambot...
szolt Feleki Kamill...
— Galambot? —
zett a kérdező. —
nagyon drága!
— Az igaz, cs...
postagalambot ad...
— Az olcsóbb?
— Nem, de vissz

BUDAPEST. A Magyar Hajó- és Darugár dolgozói határidő előtt adták át egy szovjet megrendelésre készült tengeri rakodódarut. (MTI-fotó: Hadas János)

Régi újságokat lapozgatva...

Egy francia mondaszerein akkor válik valaki híres emberré, ha történetek forognak róla közszájon. Irókról, művészekről, a színház világának kiválóságairól számos anekdotát jegyeztek fel. Hogy valóban megtörténtek-e a feljegyzett esetek, vagy csak egy már meglevő sztorit, vándoranekdótát igazítottak a művész alakjához, ki tudja?

Az alábbi történeteket jó harminc évvel ezelőtt, a fel-szabadulást követő években megjelent vicclapokból gyűjtöttük össze.

Komlós Vilmos és Herczeg Jenőt meghívták egy nudista estélyre. Mikor megérkeztek, a művezten férfi nyitott ajtó, és Komlós így szólt:
— Látod, Jencikém, itt még az inas is meztelen!
— Hónét tudod, hogy ő az inas?
— Hát nézd, öregem, egy biztos. Semmi esetre se szobalány!

Misoga László, a kitűnő jellemszínész és komikus fiatal korában vándorszínészként tengette életét. Történt később, amikor már szárnyra kapta a hír, az egyik falu ivó-jában berendezett „színpadon” Ady-verseket szavalt. Többek közt:
— „En a halál rokona vagyok.”
— Az meg is látszik magán!

Feleki Kamill, a kitűnő komikus nem tartozik a költe-kező, könnyűkezü emberek közé. Amikor egyik kollégája megnősült és valaki meg-kérdezte a népszerű Kamill-tól:
— Mondd, öregem, te mit adsz nászajándékul?
— Egy galambot — vála-szolt Feleki Kamill.
— Galambot? — hülede-zett a kérdező. — Hiszen az nagyon drága!
— Az igaz, csak hogy én postagalambot adok.
— Az olcsóbb?
— Nem, de visszajön!

Keleti László vidéki turné-ja alkalmával egy boldog nászutaspar mellett kapott szobát, és így kénytelen volt végighallgatni, hogy az asz-szonyka egész éjjel ezt haj-togatta:
— Téged be kellene ara-nyozni, Ödön!
Reggel amikor elhaladt a szomszéd pár ajtaja előtt, Keleti jó erősen bekopogott.
— Ki az? — kérdezte riad-tan a párocska.
— Az aranyozó — mondta a művész, és gyorsan odébb-állt.

Molnár Ferencről egyszer megkérdezték, hogy vélemé-nye szerint a békegalamb hím, vagy nőnemű-e?
Az író elgondolkodott kissé, majd így szólt:
— Feltétlenül hímnemű.
— Miért?
— Mert elképzelhetetlen, hogy egy nőnemű lény állan-dóan olajját tartson a csőré-ben, anélkül, hogy beszélne!

Salamon Bélától megkér-dezte az egyik ismerőse:
— Sala bácsi, maga sport-ember. Igaz, hogy a lovaglástól megfájdul az ember fe-je?
Salamon egyéni hangsúlyá-val rávágja:
— Ellenkezőleg, kérem!

Kiss Manyi mesélte egy ba-rátnőjének:
— Képzeld, édesem, teg-nap tanúként hallgattak ki, és olyan lámpalázat kaptam, hogy amikor az életkoromat kérdezték, hirtelen nem jutott eszembe, hogy huszonnyolc vagyok vagy huszonhét.
— Na és mennyit mondtál?
— Tizenkilencet.

Új szobalány került Toncz Tiborékhoz, aki nagyon büsz-ke volt gazdája rajzolóművé-szetére. A Szabad Száj kiváló rajzolója egyik nap felfigyelt arra, hogy a lány a szomszéd szakácsnővel képzőművészeti vitába elegendik. Azt mondja a szakácsnő:
— A legszebb képeket a Benczur csinálta...
Mire a szobalány sértődöt-ten felelt:
— Tanulja meg a nevét, Mari. Nem Bencz úr, hanem Toncz úr!

A kitűnő író egy bájos fia-tal színésznőjelöltet prote-zsált Jób Dániel szinigazgató-nál.
— Öregem, ahogy ez a kis-lány tud! Ccc! Mindenki el-bújhat mellette.
— Kérlek — mondta sava-nyú arccal Jób —, mi sajnós, színházat játszunk és nem bújócskát...
Gyűjtötte:
Kiss György Mihály

— A legszebb képeket a Benczur csinálta...
Mire a szobalány sértődöt-ten felelt:
— Tanulja meg a nevét, Mari. Nem Bencz úr, hanem Toncz úr!

A kitűnő író egy bájos fia-tal színésznőjelöltet prote-zsált Jób Dániel szinigazgató-nál.
— Öregem, ahogy ez a kis-lány tud! Ccc! Mindenki el-bújhat mellette.
— Kérlek — mondta sava-nyú arccal Jób —, mi sajnós, színházat játszunk és nem bújócskát...
Gyűjtötte:
Kiss György Mihály

Salamon Bélától megkér-dezte az egyik ismerőse:
— Sala bácsi, maga sport-ember. Igaz, hogy a lovaglástól megfájdul az ember fe-je?
Salamon egyéni hangsúlyá-val rávágja:
— Ellenkezőleg, kérem!

Kiss Manyi mesélte egy ba-rátnőjének:
— Képzeld, édesem, teg-nap tanúként hallgattak ki, és olyan lámpalázat kaptam, hogy amikor az életkoromat kérdezték, hirtelen nem jutott eszembe, hogy huszonnyolc vagyok vagy huszonhét.
— Na és mennyit mondtál?
— Tizenkilencet.

Új szobalány került Toncz Tiborékhoz, aki nagyon büsz-ke volt gazdája rajzolóművé-szetére. A Szabad Száj kiváló rajzolója egyik nap felfigyelt arra, hogy a lány a szomszéd szakácsnővel képzőművészeti vitába elegendik. Azt mondja a szakácsnő:
— A legszebb képeket a Benczur csinálta...
Mire a szobalány sértődöt-ten felelt:
— Tanulja meg a nevét, Mari. Nem Bencz úr, hanem Toncz úr!

Hallottuk valahol

A férj késő éjjel tér haza.
— Roberto — mondja zsörtölődve a felesége —, megint részeg vagy!
— Dehogyan, egyetlen cseppet sem ittam.
— Ha egyetlen cseppet sem ittál volna — így a feleség —, akkor nagyon jól tudnád, hogy részeg vagy!

A folyóparton két fiatal lány ül.
— Odanézz, Jenny, egy férfi fuldoklik! — kiált fel hirtelen az egyik.
— Isten neki, hád fulladjon meg — felel a másik —, ha a szemem nem csal, jeggyűrű van az ujján!

A házaspár ellátogat a Louvre-ba. Megállnak a milói Vénusz szobra előtt. A férj ránéz a feleségére, és gálánosan kijelenti:
— Meglepően hasonlít rád, arágám.
— Végre-valahára észrevetted, fiam, hogy meztelen vagyok, és nincs mit felvennem! — vág vissza a felesége.

Mitévő legyek, barátom, az ember olykor kénytelen megalkudni. A feleségem bundát akart, én meg autót. Végeredményben meg-egyezésre jutottunk: bundát veszünk — és a garázsban tartjuk!

Párbeszéd a metrón:
— Egy pillanat, asz-szonyom. Itt felejtett az ülésen egy csomagot.
— Semmi vész! A fér-jem reggelije van benne, de hát ő úgy is a talált tárgyak osztályán dol-gozik!

Az egyik nőtény te-ve így szól a másikhoz:
— Micsoda szeren-csétlenség ért bennün-keket — a lányom testi fogypatékossgal szüle-tett.
— Valóban? És mi a hibája?
— Hát nincs púpja!

— Én meg a felesé-gem húsz évig boldogok voltunk!
— És aztán?
— Aztán... összeta-lálkoztunk, és...

Az abszolút kutyabarát! I. Szurovecz rajza

Aszenvedélyes művelődő

Csibe-esernyő I. Szurovecz rajza

Változatok esernyőre

SZOVJET KARIKATÚRÁK

O. Esztisz rajza

Jó, ha kettő van belőle B. Erenburg rajza

ANDREJ SZKAJLISZ:

A kitömött majom

— Már megint itt van, kedves revizor szaktárs! — csapta össze megdöbben-t kezét a főkönyvelő, ahogy meglátott. — Világos, valami spicli van nálunk, az tett be-jelentést...
— Nem kaptunk semmi-féle bejelentést, hanem... — kezdtem.

— Biztos az a kitömött majom szűrt szemet a spic-linek. Igaz? Le sem tagadhatom, hogy a kulturális alap-ból vettük azt a majmot. Hi-szen év végéig realizálnunk kellett a kulturális alapot.

— Nem érkezett hozzánk bejelentés a majom miatt.
— Értem, mindent értek. Akkor a rovarirtó szerről

tett bejelentést az a spicli. Hát igen, vettünk rovarirtó port, másképp szétrágták volna a molyok a majmot. Persze az is igaz, hogy tíz deka is elég lett volna, de a szakszervezeti bizottság követelte, hogy költjük el azt a temérdek pénzt, ami megmaradt a kulturális alap-ból, hát ezért vettünk két tonna legfinomabb rovarirtó szert a mi kis majmunknak. Éreztem én, hogy baj lesz ebből, és tessék — itt van a revizor a központból.

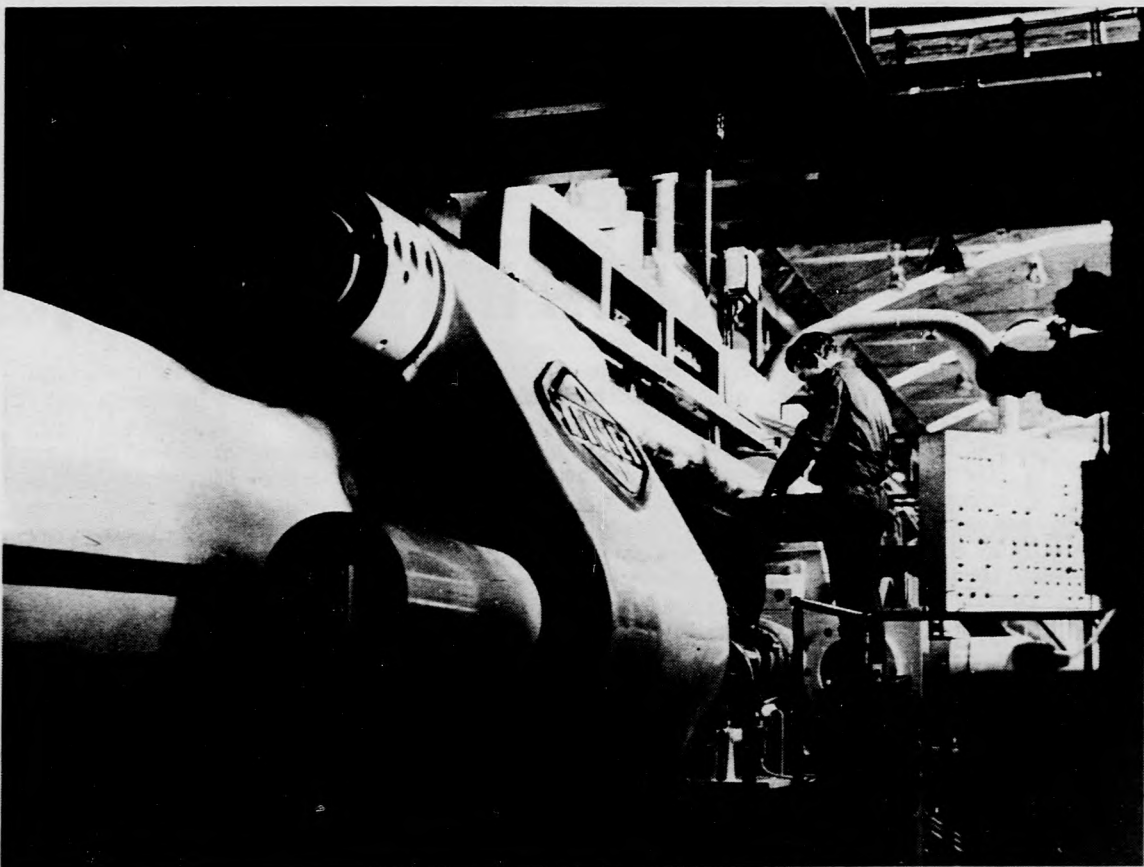
— Senki sem irt a rovar-irtó szerről, hanem...

— Talán csak nem a szál-lítási költségekbe kötött be-le valaki? Nos, valamit fel-emésztett a kulturális alap-ból, hogy elvigyük az ócska-piacra a majmot. Erre azért volt szükség, mert a földem beszakadt a rovarirtószeres zsákok alatt, és akkor a ma-jom is lezuhant a pincébe, ennek következtében aztán tönkre is ment. Felhozták, de ahogy kinézett... Nem volt más választásunk, mint hogy fogjuk és elvigyük a város végére, az ócskapiacra. Per-sze megkérdezhetté, hogy miért kerültünk a főváros, meg még másik öt város felé a bérelt teherautóval? Nos, a szakszervezeti bizottság kö-vetelte, hogy költjük el a kulturális alapot. És erre rögtön revizort kell az em-berre hívni! Ebben csak valami átkozott bajkeverő keze lehet!

Nem engedett szóhoz jutni a főkönyvelő, különben meg-tudta volna, hogy a kiküldé-téséhez semmi köze sem volt holmi bejelentésnek, hanem ezért küldtek le ide, erre az isten háta mögötti helyre, mert nem merítettük ki a kiküldési alapot.

(Fordította:

Bratka László)

SZÉKESFEHÉRVÁR. A Könyvűfémműben megkezdődött a próbaüzem az új présmű második gépegységén. A kétezeröttszáz tonna nyomóerejű berendezésen csöveket és rudakat gyártanak majd (MTI-fotó: Szabó Imre)

Amiről utat
neveztek el
Debrecenben

Március 21.

A magyar proletariátus világtörténelmi jelentőségű 1919 márciusa e napjának krónikája, a Tanácsköztársaság megalakulásának forradalmi lüktetését, a főváros lázas hangulatát, az óráról órára változó eseményeket vetíti elé. A polgári demokratikus kormány bukásának kellett következnie ahhoz, hogy a kommunizmus kezükbe ragadják a hatalmat. Ennek előjelei tünetek, szervezkedések, munkásságuk formájában hetekkel megelőzően érezhetők voltak.

A gyári bizalmiak értesültek, hogy a válságba jutott kormány lemondása küszöbön áll. Március 21-én délután az SZDP vezetősége felkészült a kabinet megalakítására. A csepelei munkásság pedig csendben elkezdte a fontos stratégiai pontok figyelését, leendő elfoglalás céljából. A KMP KB ülésén kimondták: első lépés az SZDP-vel való egyesülés kell legyen. A délután négykor összehívott Minisztertanácsnak a Berinkey-kormány lemondása volt az egyetlen napirendi pontja. Ezzel véget is ért politikai szereplése, a polgári demokrácia csödbe jutott.

A munkásegység, a KMP alapjainál helyre az új párt keretében. A diktatúra letéteményesei a munkás-, a katona- és a paraszttanácsok lettek. Délután háromkor a katonatanácsban kiáltották a proletárdiktatúrát. A rendőrfőkapitányságon ellenállás nélkül átvették a karhatalom irányítását. A proletariátus történelmi parancsra cselekedett, amikor kivette a fegyvert a burzsoázia kezéből. A forradalom sikere a nemzetközi munkásmozgalom számára felmérhetetlen jelentőségű volt.

Az átpártolt helyőrség és a népőrség, mintegy 2000 fős volt. A közbiztonság helyreállítása feladatokat képezte. Megszállták a közlekedési gócpontokat, biztosították a közművek őrzését is. A főállomány utasítását kapott a fogva tartott kommunista vezetők elleni eljárás beosztására és haladéktalan szabadonbocsátására.

Károlyi Mihály kiáltványt intézett: „Magyarország népe! A kormány lemondott! A viszonyok kényszerítő ereje új irányzatot parancsol. A termelés rendjét csak úgy lehet biztosítani, ha a hatalmat a proletariátus veszi kézbe. A párizsi békekonferencia ügyét döntött, hogy az ország csaknem egész területét — a szovjet hadsereg elleni felvonulási terület céljára — megszállják. Én ezzel a határozattal szembenállva a világ proletáriájához fordulok igazságért, segítségért. Köztársaság-elnöki tisztemről ezennel lemondok és átadom a hatalmat népünk proletariátusának.”

Este hét órakor az új Minisztertanács ülésén megalakították a Forradalmi Kormányzó Tanácsot. A miniszteri tárcákat a pártvezetőség tagjai közt osztották fel. A „Mindenkihez!” szóló forradalmi kiáltványt proklamálta a Tanácsköztársaság. Bejelentették a két munkáspárt egyesülését, a tanácsrendszer bevezetését, a gyári üzemek — a nagy földbirtokok — és a fővárosi lakások szocializálását. Kinyilvánították a Szovjet-Oroszországgal való eszmei közösséget és felajánlották a fegyveres szövetséget. Napnyugtára Budapest és a nagyobb városokban mindenütt győzött az új rend. A Szovjetuniót követve világszerte elsőként hazánkban alakult proletár államforma.

A Március 21. tér a Tanácsköztársaság útja tengelyében áll, közepében a magyar munkás hatalmas ércalakjával, felemelt fegyverrel a kézben.

Dr. Bornyi József

SZABADIDŐ * SZABADIDŐ * SZABADIDŐ

AZ ORVOS TANÁCSA

A túlterhelésről

A szakemberek véleménye megegyezik abban, hogy a gyermekek többségét erősen igénybe veszi az a szellemi megterhelés, ami az iskolákban várja őket, néhány perces szünetekkel reggeltől — ha napközis — késő délutánig.

Korunk „sokoldalú embereszményének” kialakítása érdekében még különórát formájában is igénybe veszik maradék szabad idejüket — hiszen a továbbtanulás társadalom-lelékani nyomás alatt tartja a gyerekeket és a szülőket egyaránt. Ez állandó stresszként nehezíti rájuk, s néha a neurotikus fokozza a szellemi igénybevételt.

Az orvosok, pszichológusok, a nevelési folyamat teoretikusai általában úgy vélik, hogy ez a látványos „túlterhelés” mégsem igazán veszélyes a gyermekek szellemi fejlődésére, ha a szülő jó érzékkel, okos módszerekkel megvédi őket a szellemi túlfeszítés káros hatásaitól, már jó előre. Megelőzik tehát a gyermek kimerülését, kedvetlenülé válását a túlzott követelmények nyomása alatt.

Néhány ilyen „technikai trükköt” fel is sorolunk.

Biztosítsunk szabad időt a gyermeknek a játékra, az aktív pihenésre úgy, hogy ezt valóban szabadnak is érezze! Ne aprózdják el! Ebéd, ill. a délutáni hazaérkezést követően ne zavarjuk azonnal könyvet, füzetet közbe. Engedjük ki másfél-két órára a levegőre, futkosson, labdázson, kerékpározzon, ússzon, korcsolyázzon, így a délelőtti intenzív szellemi munkában elfáradt agyközpontok van ideje regenerálódni, elmarad a „pöszmögés”, és eredményesebb lesz ezután a tanulás. Ha ez gyorsan sikerült, újra jöhet a megérdemelt játék. A 6—10 éveseknek 3—4 óra, a 10—14 éveseknek 2—3 óra ilyen „szabad időre” van szüksége, s lehetőleg legalább a fele töltsék szabad levegőn.

A napközis gyerekkel otthon ne kezdjük előlről, amit már a napközis elvégeztek. Gondoljuk el, mennyire unalmas és értelmetlennek tűnhet számára a házi feladat kétszeri elkészítése. Nem beszélve arról, hol marad ekkor idő a játékra?

Könnyebb a tanulás, ha a tanuló csend veszi körül: ez a külső zajforrások kiszűrésén kívül azt is jelenti, hogy a rádiózás, jövés-menések a lakásban, maga a hangoskodás „családi élet” gátolja az idegsejtek harmonikus működését, a szellemi kapacitás újjászülését a gyerekeknek; az elmélyült szellemi munka a csendet igényli, még akkor is, ha a gyerek nem tudja, mitől is fáradékonyabb, mitől idegesebb zajos környezetben.

Kevésbé fárad el a kisiskolás, ha jók az emberi kapcsolataival az osztályban és otthon: ha szereti iskolába, közösségbe járni. Ha azonban a számonkérés, az osztályzatok szorongást, félelmet kiváltó légkörben él, vagyis ha a szülő a sikereket hajszolja, az egyszerűen szigorú fegyelmelzés légkörét árasztják maguk körül, a gyerekből

szorongó felnőtt válik. Am ha az esti kimerülést izgalmas rejtvenyfejítő játékkal varázsolja a szülő, a legnehezebb feladatok megoldása is szórakoztatás és kellemes együttléte jelenthet.

A szülőnek ügyelnie kell arra, hogy napi nyolc óránál hosszabb szellemi igénybevétel és napi kilenc óránál kevesebb alvás nem egészséges iskoláskorban.

Sok szó esik manapság a túlterhelésről, s vannak, akik úgy vélik, hogy korlátozni kell a gyermek iskolán kívüli elfoglaltságát — így nőhet a szabad idő. A gyerekek azonban már ebben a korban is igénylik az „aktív pihenés” egyéb formáit — a kirándulást, a sportot, színház, zene, tánc, a szakkörök különböző fajta, a KISZ-munka stb. inkább a látókört szélesíti, fejleszti a képességeket, fokozza a felelősségérzetet — kikapcsolódást nyújt, pihentet és oldja az iskolai feszültséget. A szülő és az iskola közös feladata, hogy irányítsa a gyermekeket a számukra legmegfelelőbb tevékenység és kikapcsolódás felé. Persze mértékkel, mint a gyógyszer, amely előlirt mennyiségben adva áldás, de túladagolva méreg.

A szervezet csak egy ideig bírja a túlterhelést, ha ezt nem vesszük figyelembe, akkor a kifáradás, az idegrendszer átmeneti működés-zavara — amely pihenéssel nyomon nélkül megszüntethető — az idegrendszer megbetegedését jelentő kimerülésbe megy át, ezen pedig már csak gyógykezeléssel lehet segíteni.

BARTÓK
A Magyar Posta 20 forintos névértékű blokk kibocsátásával emlékezik meg Bartók Béla születésének 100. évfordulójáról. Az ünnepi kiadványon két bélyeg helyezkedik el, a bal oldalon levő Ferenczy Béni rajza alapján állítja előnk a művészt. A másik bélyeg Kass János grafikáját ábrázolja, amelyet a Cantata profana dallamai ihlettek meg. Ebből a műből származó kottarészletek díszítik a blokk keretét.

Bartók alkotásai közül 1953-ban a zeneszerzőket bemutató sorozat 1 forintos

HARMINCHAT ÉV UTÁN IS RADIÓAKTÍV SUGÁRZÁST JELEZ A Geiger-számláló, amikor a Hiroshima postáján maradt egyik levélhez közelítik. Az atombomba szörnyű hatásának néma tanúját rövidesen Németországban kiállításra tárják a közönség elé, ezzel is a háború ellen tiltakoznak a filatelisták.

SZERENCSE
Hibás, nem kell — mondta ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem volt rossz üzlet. A fordított közepesű tévnyomatokat Eugen Klein bélyegkereskedő 15 ezer dollárért vette meg rövidesen. Klein Magyarországon született, fiatalon nyitott üzletet Philadelphiában. A hibás bélyeg-ingerülten az ügyfél. Egy filatelista, William T. Robey gyorstan előrefurakodott és ajánlkozott, hogy a washingtoni posta tisztviselőjét átveszi a fejétre állított repülőgépes bélyeget. Mindez 1916-ban történt, a 100 darab bélyegért 24 dollár kellett fizetni. Nem

Gyerekeknek nyárra

Gyerekeinket is szeretjük szépen, divatosan, az alkalomhoz illően öltöztetni. De nem mellőzendő szempont a

Homokszínű nyári vászon öltöny, nadrág, leंबरjack együttes

praktikum sem. Hiszen a gyerekek — kicsik és nagyok — játszanak, csúsznak, másznak, futnak, földön hemperegnek, gondolkodás nélkül leülnek a lépcsőre, át-

másznak a kerítésen, labdáz-
nak, verekednek. Mindehhez
kényelmes, könnyen tisztítha-
tó ruha kell.

Az ideai nyári divat anyagai a gyermekviselésben is használhatók — pamut, len, kreppesített, érdes hatású kelmék, frottírok, műbőrök, vízhatlan Grabotánok. A női divat újdonságai már a legkisebbek ruháit is gazdagíthatják — a short, a térdnadrág, a halásznadrág vagy a bokáig érő hosszúnadrág kisfiúknak, kislányoknak, bakfisoknak, kamaszoknak egyaránt praktikus. A kiskölasoknak frottír overallokat, nadrág, leंबरjack összeállítású kosztümöt, fodros kislányruhákat ajánlanak a tervezők. A színes, nagyvízű gyöngydiszkekkel, himzésel, csipkével ünnepivé tett pamuttrikó vagy vászonblúz a tizenéves lányok kedvelt viselete. S ahogy a felnőttek újból előveszik a matróruhákat, a gyerekek divatjában is visszatér a sötétkék-fehér csíkozású gallér, a horgonnyal díszített sötétkék ruha, a kék, fehér, piros színösszeállítás.

Képeinken nyári gyermeköltözeteket mutatunk be, a Magyar Divatintézet modelljeiből.

Kockás pamut nyári alkalmi ruha, fehér beállítással

Parasztrózsaszín vízhatlan vászon esőkabát alatta boxnadrág (fiúk, lányok egyaránt viselhetik).

Térdnadrág és társai

A párizsi Női Készruha Szalon 1300 kiállítója sem hagyta figyelmen kívül a gazdasági helyzet nehézségeit. Az idén nagyobb súlyt helyeztek rá, hogy a szép és csinos formák mellett a ruhák praktikusak, ésszerűek legyenek. Am a női nadrágok tervezői — úgy látszik — szabadjára engedték fantáziájukat, s a már megszokott vonalak mellett bőven láttunk török, arab, tuareg népi viseletek hatására készült öltözetet. Ehhez társul a csizmanadrág magassarkú cipővel. A nadrágszárak többnyire rendkívül bőveek, a 35—40 cm-t is elérik, s általában a boka felett 3 cm-re érnek véget.

Anyaguk lehet kordbársony, bársony, szövet, vászon, selyem, muszlin stb., egyszínűtől a kockásig, vagy nagy virágmintákkal díszítve.

A divattervezők javaslata: minden korosztály hordhat nadrágot, minden alkalomra.

R. Szepessy Ilona

JÁTÉKPOLC

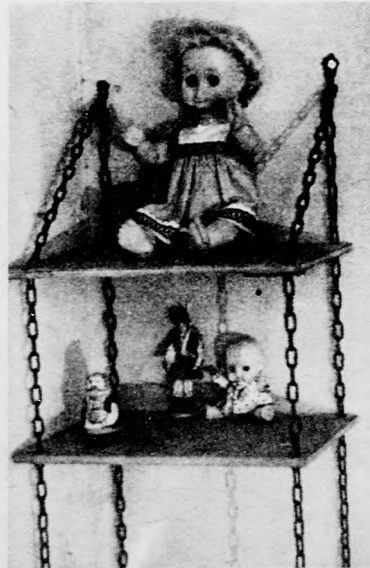
A többgyermekes családoknál egy idő után egyre nagyobb gond, hogy hol helyez-
zék el az apróságok mind nagyobb mennyiségű játékát. Sok családnál fiókokat, szekrényeket, sarkokat töltenek meg a babák, autók, építő-
kockák.

Ezután a sarkoktól legalább 1 cm-re óvallis furatokat készí-
tünk olyan méretben, hogy a kereskedelemben kapható úgynevezett kutyalánc óvato-
san keresztül húzható legyen

a furaton. Az ilyen furat készí-
téséhez előbb rajzoljuk rá a polcra a kívánt furat kör-
vonalát, majd fúróval ezen belül készítsünk kis lyukakat. A lombfűrész szálát a lyukon keresztülfűzve a megfelelő méretű óvallis furatot kifűré-
szelhetjük. Valamennyi polcot így elkészítjük, majd szintelen lakkal vagy fényez-
zéssel tartósítjuk.

Ezután következnek a játé-
polc felszerelése. Ehhez meg-
felelő méretű láncot vásárol-
unk (felszerelés előtt fekete színűre festhetjük is), és a polc-
lapokat ovális furatunk ker-
esztül fűzve a szoba valamelyik sarkában felhasználva a helyet a képen látható módon szereljük a falra. A felszerel-
éshez műanyagtitlípít a megfelelő méretű facsavarokat használunk (a facsavar feje legyen nagyobb, mint a rögzítendő láncszem).

A láncszerkezetet lent, a padiónál és fent is 2—2 fa-

csavarral rögzítjük. A megfeszí-
tett láncok között kívánt helyre beállított polc-
lapokat a furatban levő láncszem-
hez szereljük egy-egy kis facsavar-
val. A pontosan beállított és kellően rögzített játékp-
olcok hangulatos része a játéksar-
oknak és jól kihasználja a helyet.

H. A.

A BÉKA MEG A HANGYÁK

(ALTAJI NÉPMESE)

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy kis kerek tó, és abban egy béka. Egyszer a béka elindult hazulról, és hipp-hopp végig a parton, hopp-hopp — benézett az erdőbe, tityoty — és eltévesztette a hazavezető utat. Ide ugrott, oda szökött, míg a hangyák útjára nem tévedt.

A hangyák tizesével ugrottak a hátára, százasával csimpaszkodtak a hasába.

— Kva-ak — sirta el magát a béka. — Kva-a... Hogy nem szégyellitek magatokat, bántjátok az eltévedtet, csipkeditek az éhezőt?

A hangyák elröstellték magukat. A földre ugrottak, és mélyen meghajoltak a béka előtt:

— Tisztelt nénikénk! Gyere el hozzánk vendégségbe — kóstold meg az ételünk, izleld meg az italunk!

Elment a béka a hangyákhoz, leült a díszhelyre. Evett, ivott, dalolt, és beszédet tartott, hogy miről, azt ő maga sem tudta. A sok méhsörtől, amit megivott elatult ott ül-tőhelyében.

Amikor felébredt, már magasan járt a nap. A hangyák régesrég elmentek dolgozni, csupán egy hangyácska maradt ott — rendet csinálni a tegnapi lakoma után.

— Légy szives, mássz föl egy levelkére — kérte a béka —, és nézz körül. Nem látod-e merre van az otthonom, a kerek tó...

A hangya fölmászott a fára, körütekintett, és így szólt:

— Ott csillog nyugat felé a tavad. Ha akarod, a legrövidebb úton elvezetlek oda.

— Milyen kve-kedves vagy! — örvendezett a béka. — Menjünk, menjünk gyorsan. Otthon meg a vendégem leszel.

— Az utat megmutathatom — felelt a hangyácska. — De vendégeskedni nálad nem tudok. Mi hangyák egymagunkban se dolgozni, se enni, se pihenni nem tudunk.

— Jól van, jól van, legyetek mind a vendégeim. Csak jérünk haza, amíg süt a nap.

A hangya leereszkedett a fáról, és elindult a tó felé. A béka hopp-hopp, tityoty a nyomában, a béka mögött a hangyák áradtak, akár egy patak, ahány csak a hangyabolyban, a szomszédban s a távolban lakott. Az egész erdőből összegyűltek a békához vendégségbe.

Elértek a tóhoz. A béka hátranézett, hát fekete volt az egész part. Annyi hangya volt ott, hogy még a fű sem látszott!

Kidülledt a béka szeme.

„Mit tegyek? Hisz ez mindenkit meghívott...”

— Micsoda szerencse-cse-cse, milyen boldog kva-vagyok! Várjátok itt a parton, én intézkedem a lakoma felől.

— És belebluggant a tóba!

A hangyák vártak egy napot, vártak két napot, de a béka nem volt sehol.

A hetedik napon a hangyákirálynő megmérgekedett.

— No — mondta —, addig várjuk a béka lakomáját, amíg éhen halunk. Űres haskő-
ján szorosabbra húzta az övet, és elindult hazafelé.

A többi hangya is meghúzta az övét, és szétozlottak, ki-ki a saját hangyabolyába.

Azóta járnak a hangyák összehúzott has-
sal.

— És a béka szeme mindmáig düledten maradt.

(Migray Emőd fordítása)

CENTRUMHÉTFŐ
FÉRFIINGEK,
EGYES
MOSÓPOROK

20%

A
Debreceeni Dohánygyár
esztergyólyos, marós
és kőszőrűs
szakmunkásokat
keres felvételre

JELENTKEZÉS
a vállalat
munkaügyi osztályán
Debrecen,
Vágóhid utca 2. sz.

ROZSAK
a legszebb
színekben,
esztények,
tűjűk,
kiszőnyegök,
díszalmák,
díszszőlők,
orgonák,
díszcserjék, éjszövények.

Vidéki megrendeléseket
postán,
pontosan teljesítjük.
Kérje díjtalan,
árjegyzékünket.
Szalkai Dísziskola,
1061 Budapest,
Népköztársaság útja 8.

Portáldarura
és
betonkeverőre
gépkészleteket
és
betonozó munkásokat

felvesszünk
Debreceni
Építőipari Szövetkezet,
Monostorpályi út 5-7.

**CSAK
NŐKNEK
ÉS
GYEREKEKNEK**

Szücs I.

Diósgyőr, 9000
DVTK: Szabó
Oláh, Fűkő, Tatár
DMVSC: Szűcs
J., Menyhárt, Or
Csere: Fekete
(77.)
Sárga lap: Kád

HÁZ

Azonnal beköltözhető kétszobás családi ház eladó 200 négyzetföldi telken. Báthori u. 34.

Hajdúszoboszlón, fűrdőhöz közel, üdülőterületen vendékházat vendégek Ajánlatok a kiadóra „Készpénz” jellegre kérés.

Kertes családi ház beültetve eladó, Erdélyi u. 51. Érdeklődni vasárnap 9-14 óráig.

Kétszobás ebédelő, étaszűfűtéses kertes családi ház nagy melléképülettel eladó. Sterbinszky u. 53.

Eladó Hajdúszoboszlón II. Rákóczi u. 57. számú ház telekkel fele arányban. Érdeklődni: 15 óráig Korvin János körút 10.

Hajdúszoboszlón, Hadházi út 60. szám alatti ház eladó. Megtekinthető április 4-5-én. Levélcím: Juhász, Sándor, Széchenyi u. 6/A.

APRÓHIRDETÉSEK

Nagyerdőn 3 szobás, étkezős örökzöldes, sűrűsödő eladó. Érdeklődni márc. 29-én, Martinovics u. 6. II. em. 6.

Eladó I plusz fél szobás összkomfort. Bercsényi utca 46. Érdeklődni: 17. után.

Cserélném Miskolc Győri kapu tanácsai, 2 szobás, II. emeleti összkomfortos, nem panelegáz lakószobát Debrecen hasonlóra Egyetem közlebe. Minden megoldás érdekel. Tóth Mária 3896. Telkibánya Hotel Ezüstfenyő.

Kétszobás tanácsai lakást cserélek háromszobás vagy két és fél szobás étkezős tanácsra. „Tavaszi csere” 077 427” jellegre a Hirdetőbe.

Aron alul sűrűsödő eladó 3 szobás szövetkezetes lakás 60 000 Ft OTP-vel. Debrecen, Domokos Lajos u. 8. fszt. 3.

Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

KULTÚRCIKK

Plannó eladó. Kossuth, Petőfi tér 19. III. 2. 17 óra után (Belioanisz utca felől a második lépcsőház.)

BÚTOR

Eladó egy Hajdúszoboszlóni 2 db heverő, 2 db dohányzóasztal, 2 db fotel, 1 szekrény és 4 db plusz egyéb szett. Érdeklődni: 17-103-as telefonon.

EGYÉB

Uzletbe társulok tőkével, gépkocsival, vidéki házhoz kihasználható magánházzal, egy kft kettő. Ajánlatokat „Tevékenységrejelölés” jellegre a Hirdetőbe.

Bajatonföldváron váralatnak 3 szobás, 9 fős helyes üdülő kiadó. Sötét, kerestűl. Faldud Sándorné, Pécs, 7625 Kapotvári út 24.

Kés, cillő, borotva, darálókezelő elzése, javítása. Mester u. 39.

Értésközvetítő a kedves vevőket, hogy ruháikat eladják, ruháikat megvessék, ahol ruhák, blúzok, szoknyák extra méretben is kaphatók. Cim Liszt F. u. 4. I. 5.

Redőnyök készítése tokos és tok nélküli ablakokra, lakosságok és közületnek egyaránt, vidékre is. Vajda Péter, Hegyi Mihályné u. 5. Debrecen. Telefon: 20-738.

Kerítésdírtónat, csilbedrótonat, rabichálót a legnagyobb árendemmel vásárolhat, díjmentesen házhoz szállítva. Hatvan u. 34-ből.

Dolgozókat alkalmaznak

Kezdő jogászt azonnali belépéssel felvesszünk. „Iparvállalat 143 999” jellegre a Magyar Hirdetőbe.

Építési üzemvezetőt keresünk. Építési üzemvezetőt vagy üzemmérnököt keresünk. Jelentkezéskor irásban vagy személyesen a Vörösi Csillag építési főosztály-vezetőnél, Nádudvari úton keresünk építési előkészítőket.

Gépmérnököt erőáramú villamosmérnököt, gyakorlati rendelkező autós- és motormérnököt, valamint középiskolai végzettségű szaktanácsadót, valamint középiskolai végzettségű szaktanácsadót a nagyhegyesi Vörösi Csillag Oktatószobában a tsz-elnökkel, vagy a személyzeti vezetővel. Berezés meggyezés szerint.

Az új Uj Élet megőrzéséért termelőszövetkezetek foglalkoztatásának munkakörébe kerülő pályázatot hirdet. Pályázathatnak mérlegképes könyvelői végzettséggel és termelőszövetkezeti végzettséggel rendelkezők. Munkakör: a 19/1977. MEM-rendelet szerinti. A pályázatot az Uj Élet Mgtz címére kérjük beküldeni.

Udvari munkást felvesszünk. Debreceni Építőipari Szövetkezet, Fokos utca 7. szám.

Lakatosokat, hegesztőket, villanyszerelőket, kovácsokat, festő-mázolókat és segédmunkásokat alkalmazunk. MÁV Járműjavító Üzem.

A TIVIZIG Berettyóújfalui Szakmunkásképző D-606 típusú földtőlóra nehézege-kezelőt keres felvételre. Érdeklődni a gépészeti vezetőnél lehet. Berettyóújfalui, Berettyó-lapos 1.

Kalorikus mérnököt, vagy üzemmérnököt, valamint középiskolai végzettségű szaktanácsadót a nagyhegyesi Vörösi Csillag Oktatószobában a tsz-elnökkel, vagy a személyzeti vezetővel. Berezés meggyezés szerint.

Az új Uj Élet megőrzéséért termelőszövetkezetek foglalkoztatásának munkakörébe kerülő pályázatot hirdet. Pályázathatnak mérlegképes könyvelői végzettséggel és termelőszövetkezeti végzettséggel rendelkezők. Munkakör: a 19/1977. MEM-rendelet szerinti. A pályázatot az Uj Élet Mgtz címére kérjük beküldeni.

Udvari munkást felvesszünk. Debreceni Építőipari Szövetkezet, Fokos utca 7. szám.

Lakatosokat, hegesztőket, villanyszerelőket, kovácsokat, festő-mázolókat és segédmunkásokat alkalmazunk. MÁV Járműjavító Üzem.

A Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat felvételre keres közműves, ács, vasbetonszerelő, festő, hegesztő, szigetelő, üveges, építőgép-szerelő, karbantartó villanyszerelő, bádósos szakmunkásokat, valamint könyvnyomtatás-technikát, betonozókat, kúbosokat és segédmunkásokat. Munkásszállás, főtételek biztosítása. Jelentkezés a munkaadó-gazdálkodáson Debrecen, Kálvin tér 11. szám.

Az ebési Vörösi Csillag Mgtz asztalosüzemébe felvesszünk gyakorlati rendelkező asztalos szakmunkásokat, falpari technikusokat, valamint középiskolai végzettségű szaktanácsadót. Jelentkezéskor irásban vagy személyesen a Vörösi Csillag Oktatószobában a tsz-elnökkel, vagy a személyzeti vezetővel. Berezés meggyezés szerint.

Az új Uj Élet megőrzéséért termelőszövetkezetek foglalkoztatásának munkakörébe kerülő pályázatot hirdet. Pályázathatnak mérlegképes könyvelői végzettséggel és termelőszövetkezeti végzettséggel rendelkezők. Munkakör: a 19/1977. MEM-rendelet szerinti. A pályázatot az Uj Élet Mgtz címére kérjük beküldeni.

Udvari munkást felvesszünk. Debreceni Építőipari Szövetkezet, Fokos utca 7. szám.

Lakatosokat, hegesztőket, villanyszerelőket, kovácsokat, festő-mázolókat és segédmunkásokat alkalmazunk. MÁV Járműjavító Üzem.

A Kossuth Lajos' Tudományegyetem műszaki osztálya felvételre keres 1 fő műszaki ellenőrt építés-technikai végzettséggel, több éves kivitelezői gyakorlati és szakmunkáskénti vizsgával rendelkező, elektroműszerrel és 1 fő betanított munkást. Jelentkezés az egyetem műszaki osztályán.

Kereskedelmi Vállalat pályázatot hirdet Hajdúszoboszló fűrdő mellett levő 88-as, valamint Hortobágyi Csárda mellett levő 88-as, valamint Hortobágyi 92-es számú pavilonok vezetésére. Pályázati feltétel: Ezek közteli bizonyítvány mikódási bizonyítvány, kereskedelmi szak-képzés. Jelentkezni lehet: H. B. m-1 Ruházati Kereskedelmi Vállalat áruforgalmi osztályánál, Debrecen, Vörösi Csillag útja 71.

A Debreceni Víz- és Gyógyfürdő Vállalat azonnali beépítésre alkalmas gépész munkakörébe gépipari szakközépiskolai végzettséggel rendelkezőket, elektroműszaki, szakmunkást MTZ-vezetőt, jogszabályon rendelkező könyvnyomtatás-technikát, hegesztőt és segédmunkásokat. Jelentkezni lehet Debrecen, Hatvan u. 12-14. szám, I. emelet 112-es szobában.

Országos Gyapjúipari Vállalat Szabolcs megyei gyára pályázatot hirdet felső- és középfokú textilipari végzettséggel rendelkező dolgozókat, részben különböző területekre, házparók előnyben. A pályázatot kérjük a Magyar Hirdető nyíregyházi kirendeltségéhez eljuttatni. Lakást biztosítunk 30 681” jellegre.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szerettünk, aki ismerték és szerették, SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. Minden külön értesítés helyett. Részvételre várjuk. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

Fájdalommal tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

Fájdalommal tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

GYÁSZHÍREK

Soha nem múló fájdalommal tudatjuk, hogy drága egyetlen gyermekünk, unokánk, dédunokánk, keresztgyermekünk, SZABÓ GYI PETRA 1981. március 17-én, csendesen elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. Minden külön értesítés helyett. Részvételre várjuk. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

Fájdalommal tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

Fájdalommal tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

Fájdalommal tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

Fájdalommal tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

Fájdalommal tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

Fájdalommal tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

Fájdalommal tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

Fájdalommal tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

Fájdalommal tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

Fájdalommal tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

Fájdalommal tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

Fájdalommal tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

Fájdalommal tudatom mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ JENŐ, a Vakok és Csökkentettők Szövetségének tagja, 72. évében elhunyt. Temetése 1981. március 23-án, hétfőn délután 12 órakor lesz a Köztemető 1. osztályi ravatalozójából polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Vántus Károly utca 24.

ITT A TAVASZ ITT A TAVASZ ITT A TAVASZ ITT A TAVASZ

„TAVASZI KERESKEDELMI HETEK”

A BERETTYÓÚJFALU ÉS VIDÉKE ÁFÉSZ MŰKÖDÉSI TERÜLETÉN

1981. március 23-tól — április 3-ig.

A rendezvénysorozat időtartama alatt HÁZTÁJI ÉS KISEGÍTŐ GAZDASÁGOK működését segítő mezőgazdasági kisgépek és eszközök vására.

ENGEDMÉNYES VÁSÁROK
20-40% -kal RUHÁZATI
20-30% -kal egyes IPARCIKKEK
5-20% -kal egyes BÚTOROK
30-40% -kal KONZERV, SZÁRAZTÉSZTA és HÁZTARTÁSI VEGYI árukból.

SZÍNESTELEVÍZIO-sorsolás a kereskedelmi hetek ideje alatt 10 000,- Ft felett bütort vásárlók között.

Élelmiszerüzleteinkben TEJ-TEJTERMÉK, KONZERV, TEA, GRAPEFRUIT-bemutatók és -kóstolók.

MŰSOROS DIVATBEMUTATÓK
Részletes rendezvényeinkről tájékozódhatnak kedves vásárlóink hirdeteinkből, valamint egységeinkben.

JÓ VÁSÁRLÁST ÉS KELLEMES SZÓRÁKOZÁST KÍVÁNUNK

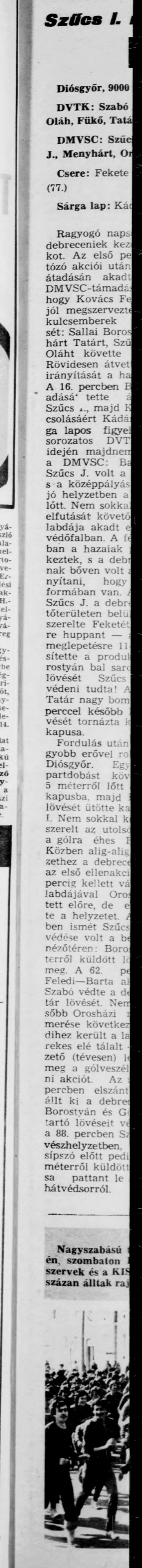
SKÁLA-COOP SZÖVETKEZETI NAGYARUHAZ
HAJDÚ-SZABOLCS MEGYEI FÜSZÉRT
HAJDÚ-BIHAR MEGYEI TEJIPAR
SZATMÁR BÚTORGYÁR
AMFORA
VASVILL
MEGYEI RUHÁZATI NAGYKER. VÁLLALATOK
ÚDÍTÓITAL FORGALMAZÓ VÁLLALATOK
BERETTYÓÚJFALUI ÁFÉSZ

STABOLCS MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

VASVILL KERESKEDELMI VÁLLALAT

AMFORA-ÜVERT
SKÁLA-COOP

Szücs I. nagy napja

Diósgyőr—DMVSC 0-0

Diósgyőr, 9000 néző, vezette Nagy M.

DVTK: Szabó — Szántó, Kerekes, Teodoru I., Kádár — Oláh, Fükő, Tatár — Fekete, Borostyán, Szemere.

DMVSC: Szücs I. — Kiss, Szigeti, Sallai, Fodor — Szücs J., Menyhart, Orosházi, — Barta, Kerekes, Feledi.

Csere: Fekete — László II. (57. perc) és Tatár — Görgei (77.)

Sárga lap: Kádár (16.) és Szücs J. (70.)

Ragyogó napsütésben a debreceniek kezdtek a játékot. Az első percek tapogatózó akciói után Feledi rossz átadásán akadt el az első DMVSC-támadás. Láthattuk, hogy Kovács Ferenc edző jól megszervezte a diósgyőri kulcsemberek semlegesítését: Sallai Borostyánt, Menyhart Tatárt, Szücs J. pedig Oláh követte árnyékként. Rövidesen átvette a játék irányítását a hazai együttes. A 16. percben Borostyán beadását tette ártalmatlanná Szücs I., majd Kerekes gáncsolásáért Kádár kapott sárga lapos figyelmeztetést. A sorozatos DVTK-támadások idején majdnem gölt ért el a DMVSC: Barta—Fodor—Szücs J. volt a labda útja, s a középpályás 8 méterről, jó helyzetben a kapu mellé löött. Nem sokkal később Kiss elfutását követően Orosházi labdjára akadt el a diósgyőri védőfalban. A félidő hajrájában a hazaiak percei következtek, s a debreceni kapusnak bőven volt alkalma bizonyítani, hogy egyszerű formában van. A 33. percben Szücs J. a debreceni büntetőterületen belül szabályosan szerelte Feketét, aki a földre huppant — a játékvezető meglepetésre 11-esnek minősítette a produkciót... Borostyán bal sarok felé tartó lövését Szücs I. azonban védeni tudta! A 36. percben Tatár nagy bombáját, négy perccel később Borostyán lövését tornázta ki a DMVSC kapusa.

Fordulás után még nagyobb erővel rohamozott a Diósgyőr. Egy jobb oldali partdobást követően Tatár 5 méterről lött a debreceni kapusba, majd Fekete zúgó lövését ütötte kapufára Szücs I. Nem sokkal később Szigeti szerelt az utolsó pillanatban a gólrá éhes Fekete elől. Közben alig-alig jutott lélegzethez a debreceni csapat — az első ellenakcióra az 55. perccel kellett várni: Kerekes labdájával Orosházi törhetett előre, de elhírtelenkedte a helyzetet. Az 56. percben ismét Szücs I. nagy védése volt a beszédtema a nézőtér: Borostyán 8 méterről küldött lövését fogta meg. A 62. percben egy Feledi—Barta akció végén Szabó védte a debreceni csatár lövését. Nem sokkal később Orosházi remek felismerése következtében Feledihez került a labda, aki Kerekes elé talált — a játékvezető (tévesen) lesen állította meg a gólveszélyes debreceni akcióit. Az utolsó húsz percben elszánt rohamokat állt ki a debreceni védőfal: Borostyán és Görgei gólbá tartó lövéseit védte Szücs I., a 88. percben Szigeti harított vészhelyzetben, a hármas sípszó előtt pedig Oláh 16 méterről küldött szabadrúgása pattant le a debreceni háttérőrről.

Nem hozott ugyan magas színvonalú játékot a két csapat összecsapása, de izgalomban nem volt hiány. Csaknem végig a hazai együttes rohamozott, a támadások azonban rendre fennakadtak a védőfalban, vagy a válogatott formában „repkedő” debreceni kapuson, Szücs Istvánon. A lényegesen többet támadó DVTK ugyan közelebb állt a győzelemhez, a DMVSC mégis rászolgált a döntetlenre: játékosai nagy lelkesedéssel, fegyelmeltemen küzdöttek. A debreceni kapuban Szücs I. a nap hőseinek bizonyult, nem túlzás azt mondani, hogy pontot szerzett a DMVSC számára. Persze, társai is közreműködtek a kiesés ellen harcoló DVTK otthonában elért értékes döntetlen kivívásában. A védősor megfelelő átlagot nyújtott, közülük Szigeti volt a legjobb. A középpályások jól látták el taktikai feladatukat, harcosan küzdöttek, a játék szervezésére már kevesebb erejük maradt. A csatársorban Feledit jó átadásai dicserik, Bartát mozgékony-sága miatt emelhetjük ki. A DVTK együtteséből Kerekes, Oláh és Fekete játszott jól.

Az ifjúsági NB I-ben: Diósgyőr—DMVSC 0-1 (0-1).

Filep Tibor

TOVÁBBI EREDMÉNYEK

Videoton—Pécsi MSC 2-1 (1-1).

Székesfehérvár, 8000 néző. Góllövők: Karsai (2, kettőt 11-esből), illetve Roth.

Nyiregyháza—Békéscsaba 3-1 (2-1). Nyiregyháza, 10 000 néző, v.: Huták. Góllövők: Czeczeli (2, egyet 11-esből), Moldován, illetve Kurucz.

Jó iramú, változatos első félidőben a helyzeteknél robbanékonnyabb hazai csatárok jóvaltöbb hamar kétféle előnyre tett szert a Nyiregyháza, s bár a vendégek válasza sem váratott sokáig magára, az ezt követő percekben mindkét csapat nagy erőbedobással küzdött. A jobb erőnlétű hazaiak megérdemelten szereztek meg a két pontot. Három góljuk egyébként rekordnak számít, ennyi gölt egy mérkőzésen még nem lóttek az NB I-ben.

Rába ETO—Volán 0-0. Győr, 2500 néző, v.: Hartmann.

A minden elképzelés nélkül játszó győriek nem bírták a szorosan védekező Volánal a színvonalatlan mérkőzésen. A hazaiaktól nem lehet kiemelni senkit, míg a vendégeknél Martos jól játszott, rajta kívül Ebedli és Hatvanger tűnt ki.

Vasas—Ferencváros 2-1 (1-1).

Népstadion, 20 000 néző, vezette: Győri. Góllövők: Izsó, Farkas, illetve Ebedli.

Nem hozta a várt jó játékot a rangadó, a tét erősen rányomta bélyegét a küzdelemre. Pedig az első negyedóra ígéretes volt, utána azonban fokozatosan elszűkült a küzdelem. A feladathoz egyedül Mucha tudott felnőni a két csapat játékosai közül, a többiek szokott formájuk alatt játszottak. A döntetlen ízű mérkőzés végül is Farkas remek helyzetteljesítésével dönt el a Vasas javára.

Labdarúgó NB II

Jó szereplést várnak a szurkolók a labdarúgó NB II. keleti csoportjában játszó hajdú-bihari csapatoktól a hétvégi fordulóban. Ma, vasárnap délután a D. Kinizsi a Vágóhid utcai sporttelepen fogadja a Honvéd Szabó Lajos SE együttesét — a papírforma az elmúlt fordulóban Gyöngyösön bravúros győzelmet aratott élelmezésiek újabb két pontját ígéri. A másik debreceni klub, a D. Universitas gárdája a kiesőjelölt Karcag otthonában próbálja feledtetni a múlt vasárnapjára váratlan hazai vereségét. Izgalmas találkozót várható Hajdúböszörményben, ahol a sereghajtó Bocskai a listavezető Ozd ellen lép pályára — a hazaiak számára már alig maradt remény a benmaradásra, így esélytelenül megnehezíthetik az NB I-be jutásra pályázó borsodi dögát. Valamennyi mérkőzés 15 órakor kezdődik.

SOROKBAN

A tenisz világranglista állása a február végi számítógépes feldolgozás alapján: 1. Borg, 2. McEnroe, 3. Connors, 4. G. Mayer, 5. Vilas, 6. Lendl, ... 18. Tarozcy Balázs.

A legjobb nyolc közé jutásért mérkőzik a Mechwart András Ipari Szakközépiskola együttese az országos középiskolai labdarúgó kupában. Nyiregyháza, a Vasvári Gimnázium ellen 1-1 volt az eredmény, visszavágó estűrtökön 14 órakor a DMVSC Vágóhid utcai sporttelepen.

Az asztalitenisz NB III-ban: D. Biogol—Szolnoki DSK 12:4, Hajdúnánás—Nyiregyháza 14:2, Szolnoki Volán—DUSE 11:5, Hajdúszoboszló—MEMTE 7:9, Nagykálló—D. Vörös Meteor 12:4.

Tömeges háztömbkörülí futóversenyt rendezett a Vénkert Általános Iskola. Több mint 1200 diák vett részt a futásban, s teljesítette az edzett ifjúságért mozgalom alapszintű követelményét.

Az olaszországi Meranóban rendezik a férfi egyéni sakvilágbajnoki döntőt a világbajnok Karpov és a kihívó Korcsnoj között.

A városi férfi tornász csapatbajnokságon a felnőtt és az ifjúsági III. osztályban a DMVSC, a serdülő I. és II. osztályban a D. Sportiskola szerezte meg az aranyérmét.

A női asztalitenisz NB II-ben a D. Vörös Meteor 15:1 arányú vereséget szenvedett Egerben.

Kiemelkedő sportesemények

Kosárlabda

Vágóhid utcai csarnok, 11: DMVSC—Törökszentmiklós (női NB II.).

Labdarúgás

DMVSC Vágóhid utcai füvespályája, 15: D. Kinizsi—Honvéd Szabó Lajos SE (NB II.).
Vidéken, NB II. (15): Hajdúböszörményi Bocskai—Ozd Kohász. — Megyei bajnokság (15): Létavértes—Balmazújváros, Köröszegapáti—Báránd, Hajdú Vasas—Berettyóújfalu, Hajdúszoboszlói Bocskai—Csökmő, Hajdúnánás—Nagyrabé, Hajdúdorog—Újszentmargita, Derecske—D. Volán, Nyíradony—Sárrétudvari, Nádudvar—Püspökkladány.

Sakk

Kossuth egyetem kémiai épület, 9: D. Universitas—Pécsi MSC (OB I.).

Tenisz

Berettyóújfalu teniszcsarnok, 8: Megyei női fedett pályás bajnokság.

Természettudomány

Hármashegyfalja (indulás Debrecenből reggel 8.15-kor): Tanácskoztársasági emléktúra.

Tömegsport

Városi sportcsarnok és 108. sz. Szakmunkásképző, 8.30: Szakmunkástanulók megyei olimpiája tornában, illetve asztaliteniszben és sakkban.

A játékosok már kifutottak a pályára és bemelegítő gyakorlataikat végzik. A közönség most kezd ráhangolódni az elkövetkezendő másfél órára

Arcok a nézőtérrel

A tavasz beköszöntével a „nagy játék”, a foci tízezreket csalogat ki a labdarúgópályákra. Zúg, morajlik a közönség, kerepelők, kürtök, dudák szólnak meg, amikor elindul kilencvenperces útjára a labda. A szurkoló együtt él a játékkal, ki-ki temperamentuma, hangulata szerint oldódik fel a kilencven perc eseményeiben. A játékos a pályáról csak a tömeget látja. Fotóriporterünk, Kalmár István képriportjában a szurkolók arcának sokszínűségét villantjuk fel.

Megvan! Ez volt a második gól a Nyiregyháza ellen

Hogy ez a bíró már megint Csak ezt be ne rúgják!

A bölcs mértéktartás ritkán tapasztalt szurkolói erény

Vezetünk! Hajrá Debre cen!

Női ruhák Debrecenből — a Szovjetunióba

A Debreceni Ruhagyár 1982-re tervezett kollekcióját tekintették meg szombaton a Raznoexport szovjet, és a Hungarotex magyar külkereskedelmi vállalatok képviselői. Az ország legnagyobb női ruhagyára minden évben jelentős mennyiségű női ruhát, illetve sportruházati cikket szállít a Szovjetunióba. A szombati megbeszélésen mintegy 8-9 millió rubel értékű termék 1982-es szállítására kötötték előzetes megállapodást a debreceni gyár és a kereskedelmi vállalatok vezetői.

Befejezés előtt a juhnyírás a megyében

Hol tartanak a megye juh-tenyésztő gazdaságai a nyírásban, milyen a szál minősége, meglesz-e a gyapjúmennyiség, amire számítottak? Efelől érdeklődtünk Szilágyi Jánosnál, a Hajdú-Bihar megyei Gyapjú- és Textilyersanyag-forgalmi Vállalat kirendeltségének vezetőjénél.

— Február közepétől kezdődött a juhnyírás, most van a dandárja ennek a munkának, de a legnagyobb, juhászattal foglalkozó gazdaságok már befejezték. A Hortobágyi Állami Gazdaságban már csak az elepi kerület van hátra. Biharkeresztesen az állami gazdaság, Nádudvaron a Vörös Csillag, Balmazújvárosban a Vörös Csillag, Görbeháza a Béke, Bakonyszeg a Bessenyei, Hajdúböszörményben a II. Kongresszus Termelőszövetkezet végzett a nyírással. Sajnos az eddig megtekintett gyapjú magán viseli a hosszú istálló-tellettetés és az eső károsító hatását, ez az eső károsítja a gyapjút.

kormányainak hatását. Nincs meg a várt hosszúsága a szálnak, kevesebb a fésűs minőség. Ennek ellenére a juhászat megyei fejlődését mutatja az az 5-6 vagon többlet, amire számítottunk. 208-210 vagon lesz a teljes „gyapjútermés.”

— Mit lehet még megemlíteni?

— A nyírbrigádokat. A legtöbb helyen már géppel dolgoznak, az olló a múlté. Vannak (s ez a jó!) saját nyírócsapatok is a termelőszövetkezeteknek, akiknek munkáját az időjárás nem határozza meg. A legjobb minőségű gyapjú ugyanis száraz időben „jön le” a juhról. A vándor nyírbrigádok munkába álltak ha esett, ha fújt.

Még valamit. 17-én kedden Komáriban a Bihar Népe Termelőszövetkezet juh-tenyésztő társulata előtt szakmai filmet vetítettek, ami után a Biharkeresztesi Állami Gazdaság komádi kerületében a nyírás gyakorlati bemutatása következett.

IGAZOLVÁNYOK ERVENYESÍTÉSE. A Magyar Camping és Caravanning Club Hajdú-Bihar megyei csoportja értesíti a klubtagokat, hogy az 1981. évi tagsági igazolványt március 31-ig lehet érvényesíteni az ügyfélszolgálati irodában (Debrecen, Simonffy utca 1/A).

A ZENÉS KÖNYVTÁRI ESTÉK sorozat március 24-én 18 óra körül kezdődik programjában romantikus kamarazene szerepel. Közreműködnek: Kedves Tamás (gordonka), Kiss Vilmos Péter (hegedű) és Irmái Kálmán (zongora). A rendezvény helye: Általános művelődési központ és városi könyvtár fiókkönyvtára (Debrecen, Jerikó utca 17-19).

LOTTÓTÁJÉKOZTATÓ. A Sportfogadás és Lottó Igazgatóság közlése szerint a 12. játékhetén öt alkalommal szelvény nem akadt. Négy találatot 59 fogadó ért el, nyereményük egyenként 139 448 forint. A háromtalalatos szelvényekre (5146 darab) 799 forint nyereményt fizetnek. Két találatú 165 596 fogadónak volt, nyereményük 30 forint.

AZ IFJÚ NYELVBARÁTOK KÖRÉNEK következő foglalkozása hétfőn, március 23-án lesz a TIT Csokonai klubjában (Vörös Hadsergő útja 45-47.) délután 3 óra körül. Előadást tart: dr. Sebestyén Árpád egyetemi tanár A gondolkodás és a nyelv összefüggései címmel.

TAVASZI SZÜNET. Az általános és középiskolákban az idén április 6-án, hétfőn kezdődik és április 11-én, szombaton fejeződik be a tavaszi szünet. A tanítás április 13-án, hétfőn folytatódik. A napközi otthonokban a szünetidőben is várják a tanulókat: vidám programokat, kirándulásokat rendeznek, akárcsak az úttörőcsapatoknál és a KISZ-szervezeteknél.

KÜLÖNLEGES ZÖLD-SÉGFELEK TERMESZTÉSÉRŐL, felhasználásáról tart előadást dr. Géczy László és Erdély István március 23-án 18 óráig a Kőlcsey Művelődési Központ Hatvani-teremben.

DALOL A FLOTTA (zenés amerikai film). Főszerepben: Fred Astaire. Filmműzeum: hétfő 1/3, 1/4, 1/8.

BALLAGÁS (magyar, közreműködik az Edda együttes). Apolló ma 1/10, 1/12, 1/2, 4, 6, 8. Meteor hétfő 1/4, 1/6. A nagy sikerre való tekintettel a Vigben hétfő 1/10, 1/12, 1/4.

MUNCHHAUSEN BARÓ CSODALATOS KALANDJAI (francia rajz-játékfilm). Apolló hétfő 1/12, 1/2, Híradó hétfő 2, Meteor ma 3, 1/6, 1/8, hétfő reggel 1/9, 1/2, Vig ma 1/2, 1/4, 6, hétfő 1/3.

RALLY (szovjet krimi). Apolló hétfő 1/10, 4, 6, 8, Híradó hétfő fél 7, Horváth Árpád ma fél 4, fél 6.

TROFEA (jugoszláv). Művész ma hétfő 5, Meteor hétfő 1/8.

HEGYIBARLANG TITKA (szovjet). Meteor mese hétfő 3, 1/6.

HUGÓ A VIZILO (magyar-amerikai). Meteor mese ma 10, 3, 1/6.

FEKETE RÁK OLLÓJÁBAN (szovjet). Híradó ma fél 10, este 1/8.

GENGSZTEREK SÓFORJE (amerikai). Horváth Á. hétfő fél 7.

KÉK MADÁR (amerikai-szovjet). Vig mese ma 1/2, 1/4, hétfő 1/4.

A KÉTBAKKEZES ÉS AZ ÖRÖMLÁNY (amerikai). Vig ma 1/10, 1/12.

KOJAK BUDAPESTEN (magyar krimiparódia). Híradó 1/12, 1/2, 1/4, 1/6.

MONDD, HOGY MINDENT MEGTESZEL ERTEM (olasz kébnügyi vígjáték). Híradó hétfő fél 10, este 8 óra.

NEGVEDIK AKADÁLY (szovjet ifjúsági). Klinika ma 5.

SODRÁSBAN (magyar). Híradó hétfő 1/2, 1/4.

Bartókra emlékezve

Kedves esemény színhelye volt a Jerikó utcai Általános Művelődési Központ úttörőháza. A nagy magyar zeneszerző Bartók Béla születésének 100. évfordulója tiszteletére a Simonffy Emil Zeneiskola zongoraszakos növendékeinek egy csoportja, Szálkai Andrásné tanár úr vezetésével emlékhangversenyt rendezett.

A hangversenyen az Általános Művelődési Központ általános iskolájának II. G. osztályos, valamint a vendéki általános iskola 10-es napközis csoportjának tanulói vettek részt. A műsorban Bartók Béla művei és népdalgűjtései kerültek bemutatásra.

A műsor befejezése után az elhangzott — és a résztvevő gyerekek által ismert — népdalokból közös éneklésre került sor.

Ezt követően a hallgatóság és a szereplők megtekintették a művelődési központban megrendezett grafikai kiállítást. (Kép és szöveg: Lip-tákos Andor)

Befejezéshez közeledik az építkezés Debrecen városközpontjában, a Vörös Hadsereg útja és a Hatvani utca sarkán. Már áll az utolsó nyolccemeletes ház is. Földszintjén az Állami Biztosító irodái kapnak majd helyet, az emeleten pedig 64 lakás lesz. A kivitelező a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat (Fotó: Kőszeghy György)

HÍREK

1981. március 22., vasárnap

Beáta, Izolda napja
A Nap két 5:44 —
nyugszik 17:59 órakor

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Ötven évvel ezelőtt, 1931. március 22-én született Burton Richter Nobel-díjas amerikai fizikus, akinek 1976-ban ítéltek oda a rangos tudományos díjat, egy új részecske felfedezéséért. A Nobel-díjat egyébként megosztva nyerte el Samuel C. Tinggel, aki még nála is fiatalabb korban, 40 évesen jutott a magas kitüntetéshez.

Richter a Massachusettsi technológiai intézetben tanult, és ott szerzett bölcsészdoktori fokozatot, 1956-ban. Ezt követően Stanford egyetemének munkatársa lett, s a nagyenergiájú laboratóriumban dolgozott. 1959-ben docenssé nevezték ki, majd 1963-ban a stanfordi Linear Accelerator Center munkatársa lett, 1967 óta professzor rangban. Az általa vezetett kutatócsoport az elektron-positron párosítás vizsgálatok 1974 novemberében felfedezett egy új részecskét, amelynek tömege háromszorosa a protonénak; a semleges részecskét, melynek kvantumszáma megegyezik a fotonéval, psi-nek nevezték el.

Az új részecske tömege az eddig ismertekhez képest igen nagy, ugyanakkor élettartama szokatlanul hosszú volt. Az említett Ting professzor csoportja ettől függetlenül fedezte fel ugyanazt a részecskét: ők J-nek nevezték azt el.

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS:
Derült idő, majd nyugat felől időnként kissé megnövekvő felhőzet, egy-két helyen futó záporral. Megélénkülő délnyugati szél. Hajnalban kora reggel helyenként erős párásság. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet: 0, plusz 5 fok között, a legmagasabb nappali hőmérséklet vasárnap: 16 és 21 fok között.

A DIENES-ISKOLANAPOK RENDEZVÉNYSOROZATÁT március 23-án 14 órakor nyitja meg Hámori Csaba, a szakközépiskola igazgatója a Kőlcsey Művelődési Központban. A táncteremben 15 órától Nyakas Miklósné népművész mutatja be munkáit. A kóruspróbaterepben 16 órától M. Kecskés András pantomimművész, a zenekari teremben pedig Varga Károly olimpiai bajnok sportlövél találkoznak a diákok.

DZSESSZ MINDENKINEK. A debreceni dzsesszklub következő foglalkozásán, március 23-án, hétfőn 17 órakor a Kőlcsey Művelődési Központban Pleszkán Frigyes (zongora) és Oláh Ernő (ének) kamarahangversenyt hallgathatják meg az érdeklődők.

ÍRÓ-OLVASÓ TALÁLKOZÓ. A balmazújvárosi szakmaközi bizottság és a nagyközségi könyvtár rendezésében március 23-án 18 órakor Bajor Nagy Ernő íróval, újságíróval találkozhatnak az érdeklődők a nagyközségi könyvtárban.

TÓTH ÁRPÁD-EST. Március 23-án 19 órakor a beregyújfalui járási hivatal nagytermében az Irodalmi és zenei estek a pódiumon című sorozat keretében Tóth Árpád-estet rendeznek. Szegei László és Pazár István mutatja be műsorát.

BARTÓK BÉLA SZÜLETÉSÉNEK 100. ÉVFORDULÓJA alkalmából Népszene és a szomszéd népek zenéje címmel rendeznek műsort március 23-án 17 és 20 órakor a Kőlcsey Művelődési Központ színháztermében.

AZ ÜGYELETES HÍRSZERKESZTŐ

Sipos Ferenc
Telefon: 12-144

EGY HÉT MŰLVA NYÁRI IDŐSZÁMITÁS. Március 29-én kezdődik a nyári időszámítás, a jövő vasárnap tehát 0.00 órakor 1.00 órára kell tolni az óra mutatóját. Az így „elvetített” órák szeptember 27-én, a nyári időszámítás befejeztével „nyerjük” vissza.

HELYESBÍTÉS. A Napló március 21-i számában a Funkció és forma című cikkben a nyomda hibájából értelmezéssel ellátott jelent meg. A szöveg helyesen így hangzik: „... ha az építész nem érzi a tömegeket, az anyagszerűséget, a kubusokat, nem sokra megy.”

KURUCZ IMRE SZOBRA SZÜLVÉZ KIALLITÁSÁT nyitja meg vasárnap délelőtt 11 órakor Székelyhidú Ágoston Debrecenben, a csapókerti Horváth Árpád Művelődési Házban.

BARTÓK-EMLEKHANGVERENY TARTANAK március 23-án 19.30-kor Hajdúszoboszlón, a Béke-üdüdő színháztermében. Közreműködik a Monteverdi Kórus (Debrecen), a Szövetkezetek Kodály énekkara (Hajdúszoboszló), a Városi és pedagógus énekkar (Hajdúszoboszló).

A VIII. BÉRLETI NAGYZENEKARI HANGVERSENYS március 23-án 19.30-kor rendezik meg Debrecenben, az Arany Bika Bartók Termében, a Debreceni MÁV Filharmonikusok Zenekarával Gotthard Lienicke (NDK) vezénnyel.

KÖZLEMÉNYEK

Ertesítjük vendégeinket, hogy a Kereketelepi fürdőt 1981. március 23-án megnyitjuk. Debrecen Víz- és Gyógyfürdő Vállalat. (x)

A rokkantak nemzetközi éve alkalmából a közlekedés, brigádok, magánszemélyek felajánlásainak befizetésére az Országos Takarékpénztár megnyitotta a Rókkantak támogatása lebonyolítását elnevezésű 700-372 446-1111 számú számlát. A jövőben valamennyi felajánlás átutalását e számlára kérjük teljesíteni. Brigádok és magánszemélyek közvetlen befizetéséhez postautalványok a megyei tanács vb. pénzügyi osztályán (II. emelet 249. sz. szoba) beszerezhetők. Hajdú-Bihar megyei Tanács V. B. pénzügyi osztálya, Debrecen. (x)

Ertesítjük kedves fogyasztóinkat, hogy befizetési irodánkat 1981. április 1-től a Bathányi u. 17-19. sz. alól ideiglenesen, átmenetileg a TIT-GÁZ Vállalat befizetési irodájába, Hatvani u. 6. sz. alá, Befizetési idő: hétfőtől péntekig 7.00-17.30 óráig, szombaton 7.00-12.00 óráig. TITÁSZ Vállalat debreceni kirendeltség. (x)

Ertesítjük az állattartókat, hogy 1981. március 9-től a tehén mesterséges termékenyítésének díja 200,- Ft, a sertés 130,- Ft. Március 9-ig befizetett termékenyítési díjak az addig hatályos rendelkezés szerint a régi összegben továbbra is érvényesek. Tiszántúli Mesterséges Termékenyítő Főállomás. (x)

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

SÓGOROK ÉS SÓGORNŐK (francia, 16). Vig ma 1/9.

SUTTOGASOK, SIKOLYOK (svéd, 18). Művész ma 3, 1/8, hétfő 1/8.

TŰZHARC (angol kaland). Klinika hétfő 5, Vig hétfő 1/9.

A VASÁLARCOS FERFI (angol). Vig mese ma, hétfő 6.

ZSOLDOSKATONA (olasz kaland). Vig hétfő 6.

18.00 „Aki dudás akar lenni...” Flatalok nézenel műsora. 18.25 Reklám. 18.35 A Közönszolgálat tájékoztatója. 18.40 Idősebbek is elkezdhetik... Tévéóra. 18.45 Esti mese. 19.00 A Hét. 20.00 Hírek. — Totóeredmények. 20.05 Elirey Queen. Amerikai bűnügyi tévéfilmsorozat. Vigyázat, a kutyá arany! 20.50 Kapcsolat. Társasjáték. 21.30 Sport hírek. 21.40 Hölgyek, urak, lehet, lehet! Paudis Béla műsora. 22.10 Hírek — Totóeredmények.

Kedvelt dallamok 9.00 Heten egy ruhában (ism.). 9.30 A B-közéleti balra. R riport: Horvát Péter. 9.57—10.00 Műsorelőzetes.

HETFŐ

POZSONY, 1. műsor

15.10 Iskolatévé. 15.30 Művelődési műsor. 16.00 Hírek. 16.05 Iskolatévé. 16.30 Dokumentumfilm. 16.55 A mi kertünk. 17.10 Katonák műsora. 18.05 A szocialista országok életéből. 18.30 Esti mese. 18.40 Orvos tanácsok. 18.50 Ipari tanulók műsora. 19.30 Tv-hírado. 20.00 Gólyafészek. Tévéorozat. 21.20 Dokumentumműsor. 21.45 Huszonöt óra a világban. 22.00 A rendőrség nyomoz. 22.05 Zenés műsor. 22.45 Hírek.

POZSONY, 2. műsor

15.30 Hírek. 15.45 Gyerekek műsora. 16.05 Lengyel rajzfilm. 17.45 Magazin. 18.25 Népi szokások. 18.55 Publicisztikai műsor. 19.25 Telesport. 19.30 Orosz nyelvtanfolyam. 19.50 Szovjet rövidfilm. 20.00 Portréfilm. 20.25 Külföldi sportesemények. 21.15 Aktualitások. 21.45 Szovjet film, 2. rész.

BUKAREST

15.00 Magyar nyelvű adás. 17.50 A legkisebbeknek. 18.00 Tv-hírado. 18.25 Gazdasági figyelem. 18.45 A tudomány világa. 19.25 A bögoly. Filmsorozat, 2. rész. 20.30 Világhírado. 20.55 Esti koncert. 21.15 Tv-hírado.

A NYIREGYZHÁZI RÁDIÓ MŰSORA

17.00 Hírek. 17.05 Concerto. A közéleti stúdiók Bartók-emlékműsora. Szerkesztő: dr. Nádor Tamás. 18.00 Észak-tiszántúli krónika. 18.15 Új felvételekből. A debreceni Református Kollégium gimnáziumának énekkara énekel. Vezényel: Berkesi Sándor. 18.25 18.30 Hírösszefoglaló. Műsor-előzetes.

SZÍNHÁZ

Kőlcsey Ferenc Művelődési Központ, Hungária Kamaraszínház, Stúdiószínház (volt Művész mozi) műsora

M. K.: ma 7 óra körül: Nagyvárad Állami Színház magyar tagozatának vendégjátéka: A tenger.

Hungária: Ma 10 óra körül: Muzsikuss Péter — Vénkerti Ált. Isk. részére.

Ma 7 óra körül: Oszlopos Símeon — Csokonai-b.

Márc. 23., hétfő: Stúdiószínház: 7 óra körül: Varsói melódiá — C. b.

TV

VASÁRNAP

BUDAPEST

8.03 Műsorismertetés. 8.05 Idősebbek is elkezdhetik... Tévéóra. 8.10—9.15 Mindenki iskolára. 9.15 Óvodások filmműsora. Klámfilm-összeállítás. 9.35 Tau bácsi. Cseh-szlovák filmsorozat. 12. rész: Tau bácsi ke-restetek. 10.10 Hírek. 10.15—12.15 Le a cipővel. Tévéfilm (ism.). 12.23 Műsorismertetés. 12.25 Korda Sándor-sorozat. Lady Hamilton. Angol film. 16.25 Reklám. 16.30 Műsorainkat ajánljuk. 16.55 Reklám. 17.00 Kalendárium. Magazinműsor.

BUKAREST

11.00 Rapid — FC Tilgovise labdarúgó-mérkőzés. 12.20 Vasárnapi album. 16.15 Filmrészletek. 17.40 A képernyő a kicsinyeké. 18.00 Tv-hírado. 18.25 Népdalok. 19.55 Véletlenül történt. Angol játékfilm. 21.25 Tv-hírado.

A NYIREGYZHÁZI RÁDIÓ MŰSORA

8.30 Hírek. Időjárás. Lap-szemle. Évfordulónaptár. 8.45